

For kystens verdier



Årsberetning 2016







# 5

*Kjære leser!*

---

# 7

*Styrets og kontrollkomitéens medlemmer*

---

# 9–19

*Årsberetning*

- s. 9 Virksomhetens art
- s. 9 Formål
- s. 9 Fortsatt drift
- s. 9 Nøkkeltall
- s. 10 Styrets aktiviteter
- s. 10 Omsetning
- s. 13 Økonomi
- s. 16 Datterselskaper
- s. 16 Arbeidsmiljø
- s. 17 Ytre miljø
- s. 17 Godtgjørelser og honorarer
- s. 17 Utsikter 2017
- s. 17 Etter 13 uker i 2017
- s. 18 Kvalitet, kontroll og rammevilkår

# 21–39

*Regnskap 2016*

---

- s. 21 Resultatregnskap pr. 31. desember 2016
  - s. 22 Balanse pr. 31. desember 2016
  - s. 23 Kontantstrømpstilling
  - s. 24 Noter
  - s. 36 Revisors beretning
  - s. 39 Kontrollkomitéens beretning
- 

# 41–76

*Virksomhetsrapport*

- s. 41 Hovedtall for omsetning
- s. 43 Kvantums- og verdiutvikling
- s. 45 Omsetningsformer
- s. 45 Utenlandske landinger
- s. 47 Omsetning av ombordfrysst fisk landet ved nøytrale fryselaagre
- s. 48 Kjøpere og aktivitet
- s. 49 Sjømateksport fra Norge
- s. 49 Omsetning av viktige arter/produkter
- s. 72 Kontrollordninger
- s. 72 Styrets markedsmidler
- s. 73 Økonomi
- s. 75 Europakontoret
- s. 75 Informasjonsvirksomhet
- s. 76 Informasjonsteknologi
- s. 76 Råfisklagskortet
- s. 76 Valg og oppnevninger til tillitsverv

# 77–78

*Årsmøtet 2016*

---

# 80–82

*Statistikk*

---

# 83

*Representanter fra Norges Råfisklag*

i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2016

---

# 83

*Organisasjonskart*

## Dynamiske minstepriser i 2016

Partene som forhandler minstepriser for fisk i Råfisklagets distrikt ble i september 2016 enige om å innføre en forsøksordning med dynamiske minstepriser for torsk. Ordningen trådte i kraft i oktober. I det nye systemet blir minstepris beregnet hver 14. dag, og beregningene tar utgangspunkt i oppnådde gjennomsnittspriser for fersk og frysst torsk, samt utviklingen i eksportpriser for torskeprodukter. «Dette kan være en historisk milepæl hvis forsøksordningen lykkes», uttalte administrerende direktør Trygve Myrvang, som ledet forhandlingene fra Råfisklagets side.

Partene ble i desember 2016 enige om at forsøksordningen for torsk hadde fungert godt, og det ble besluttet å videreføre ordningen også i neste prisperiode gjennom vintersesongen 2016/2017. Det var også enighet om å forsøke å etablere en modell med dynamiske minstepriser for sei. Under prisdrøftelsene for kongekrabbe i desember 2016 ble det også vedtatt å innføre dynamiske minstepriser.



Foto: Synøve Dreyer

# Kjære leser!

Nytt år og ny rekord, historien gjentar seg fra 2015. Verdien av førstehandsomsatt fangst i Norges Råfisklags område i 2016 stoppet på 11.538 millioner kroner. Det er en verdiøkning på 19 % sammenlignet med 2015. Dette har også medført et godt økonomisk regnskap for organisasjonen, med et årsresultat på 53 millioner kroner etter skatt. Med et lite unntak i en kort periode for hyse, har omsetningen av fisk gått som planlagt i 2016, og våre fiskekjøpere har stått på og bidratt til den gode flyten og de gode resultatene.

Rammebetingelser er noe som stadig står på styrets dagsorden. Vi setter stor pris på at vårt Storting har slått fast at fiskesalgslagsloven av 1. januar 2014 ikke skal være gjenstand for nye runder med behandling. I vårt område og vår sektor har både Norges Råfisklag og fiskeindustrien bidratt ved at vi nå har på plass prøveordninger med dynamisk minsteprisfastsettelse for torsk, sei og kongekrabbe. Ordningene har så langt fungert godt og har effektivisert arbeidet med fastsettelse av minstepriser. Målsettingen er å videreutvikle og fortløpende evaluere ordningene innenfor de rammer som loven og forskriftene gir.

Kontrollaktiviteten er et annet område som er viktig for Norges Råfisklag. Vi har nå en kvotekontroll som fungerer godt, men som er arbeidskrevende dersom reguleringer og kvote- og fartøyregistre endres hyppig. Innenfor ressurskontroll, det vil si å bidra til at riktig kvantum kommer på sluttседdel, er det fortsatt muligheter for forbedring. Her har salgslagene, både i henhold til fiskesalgslagsloven og havressursloven, sammen med Fiskeridirektoratet og andre offentlige etater, ansvar for at ett kilo blir ett kilo. Åpenhet og transparens er helt nødvendig for å skape økt tillit både nasjonalt og internasjonalt. Framtidens konsumenter og generasjoner vil kreve at vi dokumenterer både bærekraft og kvalitet. Norges Råfisklag er inne i en prøveperiode med utvidet ansvar for kvalitetskontroll. Dette er en viktig oppgave, og vi vil legge fram resultater og forslag som kan være med på å forbedre kvaliteten når treårs-perioden er over ved utgangen av 2017.

Det er økende interesse for havet i alle politiske partier. Dette er en konsekvens av flere faktorer, ikke minst at sjømatnæringa er en av framtidens sterke vekstnæringar. Men det er også konkurranse rundt den aktiviteten som skjer i og ved havet. Her må fangst- og produksjonsledd stå sammen om å være målbærere for vår næring. Dette må først og fremst skje gjennom fokus




Foto: Thor E. Kalsaas

på alt det positive som skjer i fiskeflåten og i industrien, og ringvirkninger av dette i tilknyttede næringer. Gode historier er den beste reklamen for hvorfor vår næring er framtidens næring.

Internasjonalt har vi et godt utgangspunkt for å utvikle våre markeder. Samtidig er vi inne i en periode der politiske hendelser fort kan påvirke markeder og markedsgang. Valuta er et område som raskt kan virke inn, men også mer proteksjonistiske strømninger kan utfordre oss som eksporterer opp mot 95 % av våre produkter. Brexit og et åpnere Kina er to eksempler som både gir utfordringer og muligheter. Fiskerne i Råfisklagets distrikt blir direkte berørt av dette.

Råfisklagets hovedtjenester til fiskerne er salg og omsetning, oppgjør og garanti. Vi prøver hele tiden å forbedre våre salgstjenester og informasjonen rundt dette til beste for fiskere og industri. Dette skjer både gjennom påloggbare sider (Min side), sosiale medier og ikke minst gjennom kontakt med våre medarbeidere. På økonomisiden har vi igjen sett viktigheten av god likviditet for å betjene oppgjør til fiskerne, og at vi har gode og likebehandlende regler og garantisystemer mot kjøpersiden. Her sparer oppgjørsordningen både fiskere, kjøpere og samfunnet for betydelig konflikter og mulige tap.

Vi vil takke alle som har bidratt til at 2016 har gitt nye historiske rekorder, og dermed også inntekter og aktivitet i en rekke kystsamfunn i Råfisklagets distrikt.

  
Trygve Myrvang  
Adm. direktør

  
Johnny Caspersen  
Styreleder





Foto: Thor E. Kalsaas

# Styrets og kontrollkomitéens medlemmer

Sammensetning i beretningsåret 1. januar til 31. desember 2016:

## **Styret**

Styreleder: Johnny Caspersen, Tromsø  
Nestleder: Kjell Bjørnar Bakken, Bodø

## **Representanter fra Fiskarlaget Nord:**

### **Hans Petter Rasmussen, Rypefjord**

1. vara Jonny Pettersen, Hammerfest (fra 25.5.)  
Bjørnar Jonassen, Båtsfjord (til 25.5.)
2. vara Torbjørn Mathisen, Havøysund (fra 25.5.)  
Jonny Pettersen, Hammerfest (til 25.5.)

### **Jimmy Tøllefsen, Husøy**

1. vara Svein Roger Karlsen, Arnøyhamn (fra 25.5.)  
Jan Ketil Karlsen, Storslett (til 25.5.)
2. vara Tommy Nilsen, Senjahopen (fra 25.5.)  
Svein Roger Karlsen, Arnøyhamn (til 25.5.)

## **Representanter fra Nordland Fylkes Fiskarlag:**

### **Holger Pedersen, Henningsvær**

1. vara Børge Iversen, Ballstad
2. vara Svein Tore Olsen, Lovund (fra 25.5.)  
Mikal Steffensen, Øksnes (til 25.5.)

### **Kjell Bjørnar Bakken, Bodø**

1. vara Rolf Guttorm Kristoffersen, Øksnes
2. vara Einar Helge Meløysund, Meløy

## **Representant fra Fiskarlaget Midt-Norge:**

### **Egil Berge, Mausund**

1. vara Arild Holmen, Titran
2. vara Remi Hatland, Rørvik

## **Representant fra Møre og Romsdal Fiskarlag:**

### **John Bjørnholm, Aure**

1. vara Lars Erik Hopmark, Smøla (fra 25.5.)  
Arnstein Næss, Smøla (til 25.5.)
2. vara Helge Aukan, Aure

## **Representant fra Norsk Sjømannsforbund:**

### **Alf Arne Hansen, Finnsnes**

1. vara Erlend Hanssen, Stokmarknes
2. vara Andrew Pettersen, Ånstad

## **Representant fra Fiskebåt:**

### **Johnny Caspersen, Tromsø**

1. vara Jan Roger Lerbukt, Tromsø
2. vara Knut R. Holmøy, Sortland

## **Representant fra Norges Kystfiskarlag:**

### **Paul O. Jensen, Kvaløya**

1. vara Oddleif Torsteinsen, Røst
2. vara Jens Stensen, Vardø

## **Ansattes representant:**

### **Charles A. Aas, Tromsø**

Vara: Tommy R. Sivertsen, Svolvær (f.o.m. september)  
Helen Hansen, Svolvær (t.o.m. august)

## **Arbeidsutvalget**

Faste medlemmer, oppnevnt av styret:

### **Johnny Caspersen – leder**

### **Kjell Bjørnar Bakken – nestleder**

### **Hans Petter Rasmussen – fast medlem**

1. vara John Bjørnholm
2. vara Alf Arne Hansen

Utvidet arbeidsutvalg ved hovedprisdrøftelser, oppnevnt av styret:

### **Paul O. Jensen**

1. vara John Bjørnholm
2. vara Alf Arne Hansen

## **Kontrollkomité**

Leder: Geir Roger Benonisen

### **Henrik Henriksen, Botnhamn**

1. vara Sverre Magnus Olsen, Helligvær
2. vara Roy Iver Isaksen, Kvænanen (fra 25.5.)

### **Geir Roger Benonisen, Sørvågen**

1. vara Stig Atle Sivertsen, Landegode
2. vara Oddbjørn Valter Larsen, Myre

### **Ole Morten Fjukstad, Rørvik**

1. vara Bjørn Morvik, Dolmøy
2. vara Arve Flø, Aure

Statens kontrollør: Ida Pollan Thowsen, Oslo







# Årsberetning

## Virksomhetens art

Norges Råfisklag SA er fiskernes salgsorganisasjon som i medhold av Lov om førstehandsomsetning av viltlevende marine ressursar (fiskesalgslagsloven) og med geografisk virkeområde fra og med Finnmark til og med Nordmøre, organiserer førstehandsomsetningen av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. De viktigste ressursene er hvitfisk, skalldyr, bløtdyr og småkval. Norges Råfisklag ble etablert i 1938 og er organisert som et samvirkeforetak. Foretakets eiere er Norges Fiskarlags regionale fiskarlag i salgslagets distrikt, Fiskebåt, Norsk Sjømannsforbund og Norges Kystfiskarlag. Norges Råfisklag er lokalisert med hovedkontor i Tromsø og med regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

## Formål

Ved organisert førstehandsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.

## Fortsatt drift

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger budsjett for år 2017 samt strategiplan for årene framover. Konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

## Nøkkeltall

Omsatt fangst 2016: 1.123.000 tonn rund vekt  
(2015: 1.036.000 tonn rund vekt)  
Omsetningsverdi 2016: 11.538 millioner kroner  
(2015: 9.732 millioner kroner)

**Tabell 1:** Nøkkeltall fra regnskapet 2016 sammenlignet med 2015 (millioner kroner)

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
119	137	Driftsinntekter	125	108
25	37	Driftsresultat	36	20
20	31	Finansresultat	31	23
34	54	Årsresultat	53	34

Konsernet består av morselskapet Norges Råfisklag SA og datterselskapene Marininvest AS, Fiskernes Hus AS, Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS, Kystens Hus AS og ANS Sjøgata 41/43.

## Styrets aktiviteter

I beretningsåret ble det avholdt 6 styremøter, herav 1 telefonmøte, og det ble behandlet 68 saker. Styremøtene ble avviklet på følgende steder og dager:

Telefonmøte .....	22. februar
Tromsø .....	6. og 7. april
Tromsø .....	23. og 24. mai (i forkant av årsmøtet)
Tromsø .....	25. mai (i etterkant av årsmøtet)
Kristiansund .....	21. september
Tromsø .....	7. og 8. desember

Styremøtet i september ble avviklet i kombinasjon med en styretur på Nordmøre med besøk hos fiskekjøpere på Smøla og Averøy.

Arbeidsutvalget (AU) har i beretningsåret avholdt 7 møter, herav 2 telefonmøter. AU behandlet totalt 23 saker.

## Omsetning

### Årets omsetning

Beretningsåret ble et nytt historisk rekordår for fiskerne som omsetter sine fangster innenfor Norges Råfisklags ordninger.

Totalverdien endte på hele 11,538 millioner kroner mot 9,732 millioner kroner året før. Aldri tidligere har totalverdien innenfor Råfisklagets omsetning vært så høy som de to siste årene. Dette gjelder både i løpende kroner og når vi korrigerer for inflasjon. Verdiøkningen på 1,806 millioner kroner tilsvarer en økning på 19 %.

Hovedårsaken til oppgangen i 2016 er prisstigning på torsk, samtidig som både den norske og den utenlandske flåten landet mer fisk i Råfisklagets distrikt. Blant de viktigste fiskeriene er det bare rekefisket som har hatt nedgang både i kvantum og verdi.

Den norske fiskeflåten stod for en totalverdi på 9,066 millioner kroner i 2016. Sammenlignet med verdien på 7,767 millioner kroner i 2015 gir dette en oppgang på 17 % for den norske flåten.

Den utenlandske flåten landet produkter til en verdi av 2,472 millioner kroner mot 1,965 millioner kroner året før. Dette ga en oppgang på 26 %. Omsetningen fra utenlandske fartøy har siden våren 2014 inkludert landinger fra EU-flåten. Med virkning fra 1. september 2016 har EU-flåten igjen transittordning for landinger i Norge, og de er dermed unntatt omsetning gjennom fiskesalgslagene. I 2016 utgjorde verdien av landinger fra EU-flåten totalt 407 millioner kroner, det vil si 16 % av landingene fra utenlandske fartøy.

Det har vært god flyt i omsetningen i hele beretningsåret og fiskeriene har forløpt som normalt og forventet. Med økte kvoter av hyse, ble det svært store landinger i en periode i mars med påfølgende behov for å regulere dette fisket med ukekvoter. Innenfor seinotfisket registrerte vi litt redusert kjøpsinteresse, noe som medførte en noe lavere fisketakt. I rekefisket fikk vi en tilbakegang både

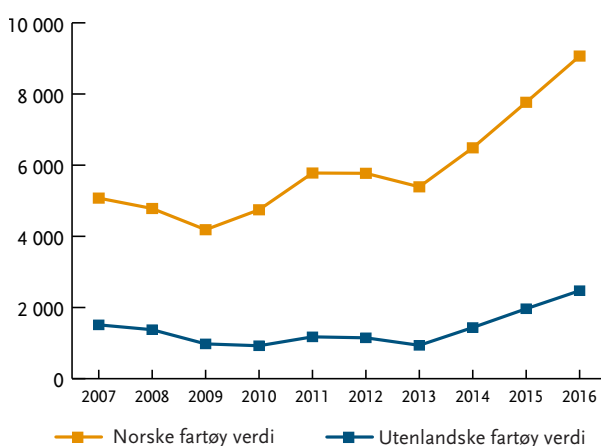
med hensyn til kvantum og pris. Nedgangen var størst for fryste råreker til pilling.

Torsken er viktigste fiskeslag i Råfisklagets omsetning. I 2016 ble det omsatt totalt 480.600 tonn hvorav 125.700 tonn ble landet av utenlandske fartøy. Dette representerer en kvantumsøkning på 2 % fra året før. Totalverdien av torsk utgjorde 6,788 millioner kroner, hvorav utenlandske fartøy stod for 1,351 millioner kroner. Tilsvarende verditall i 2015 var 5,650 og 1,121 millioner kroner. Dette gir en verdioppgang på over 20 % for torsken, hovedsakelig på grunn av en betydelig prisoppgang. Torsken står med dette for 59 % av total omsetningsverdi i Råfisklagets omsetning, noe som understreker torskens betydning i fiskeriene i nord.

For hysa endte landingene på 118.700 tonn i 2016, hvorav 32.900 tonn kom fra utenlandske fartøy. Dette ga en oppgang på 22.900 tonn fra året før fordelt med 11.400 tonn på norske fartøy og 11.500 tonn på utenlandske fartøy. Verdien av hysa utgjorde 1,109 millioner kroner og av dette stod den utenlandske flåten for 225 millioner kroner. I 2015 utgjorde totalverdien 977 millioner kroner. Verdiøkningen kom som et rent resultat av kvantumsøkningen, da gjennomsnittlig hysepris har gått ned. Hysa stod i 2016 for nesten 10 % av totalverdien i Råfisklagets omsetning.

Seien endte i beretningsåret med et kvantum på 100.500 tonn. Av dette ble 10.400 tonn landet av utenlandske fartøy. Totalkvantumet økte med 19,500 tonn eller 24 % fra 2015 og denne oppgangen var fordelt med 16.800 tonn på norske fartøy og 2.700 tonn på utenlandske fartøy. Totalverdien av seileveransene økte fra 691 millioner kroner i 2015 til 830 millioner kroner i 2016. Dette ga en verdiøkning på 20 % og kom som et resultat av økt kvantum.

Rekenæringa hadde tilbakegang i 2016 sammenlignet med året før. Det ble omsatt 25,300 tonn reker i 2016 inkludert 13,500 tonn fra utenlandske rekeførere. Dette var 8,500 tonn mindre enn året før. Verdien ble redusert til 713 millioner kroner fra 1,028 millioner kroner året før. Kvantumsnedgangen og prisfall på fryste råreker til pilling førte til verdinedgangen.



**Diagram 1:** Total omsetningsverdi for norske og utenlandske fartøy 2007–2016 (millioner kroner). Verditalle er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigerert for inflasjon.



### **Dynamiske minstepriser for torsk, sei og kongekrabbe**

Under hovedprisdøftelsene i desember 2015 ble partene enige om at man ønsket å forsøke løsninger med en mer dynamisk fastsettelse av minsteprisen. Dette var tidligere utprøvd med gode resultater i Norges Sildesalgslag, bl.a. for NVG-sild.

Fram mot prisdrøftelsene i september 2016 ble det etablert en arbeidsgruppe for å utvikle en modell som kunne brukes til en mer dynamisk beregning av minsteprisen for torsk. Under drøftelsene ble det enighet om å gjennomføre en forsøksordning, hvor ny minstepris for torsk beregnes annenhver uke. Ny minstepris beregnes med utgangspunkt i oppnådd gjennomsnittspris for fersk (80 %) og fryst (70 %) torsk i vektclassen 2,5-6 kg samt for oppnådde eksportpriser fra alle anvendelser av torsk tilbakeregnet til tilsvarende råvarepris (60 %). Avstanden i minsteprisen mellom de forskjellige vektclassene ble opprettholdt på samme nivå som ved starten av perioden. Under prisdrøftelsene i desember 2016 ble partene enige om at forsøksordningen skulle videreføres gjennom vintersesongen 2017. Partene ble også enig om å forsøke å etablere dynamisk minstepris også for sei innen medio februar 2017 – noe man også fikk på plass med en modell som er nokså lik den som er brukt for torsk.

Under prisdrøftelsene for kongekrabbe og snøkrabbe i desember 2016 ble det oppnådd enighet om å innføre dynamisk minstepris også for kongekrabbe. Denne modellen tar utgangspunkt i gjennomsnittspris (80 %) til fisker for krabbe i de to største vektclassene samt i eksportpris oppnådd for fryst (70 %) for levende kongekrabbe (65 %). Det er minsteprisene for de tre største vektclassene av lytefri hannkrabbe som beregnes dynamisk mens øvrige priser ligger fast. Ny minsteprisberegning ble iverksatt med virkning fra januar 2017.

### **Prisutvikling**

Året ble preget av en sterk prisoppgang på torsk samtidig som vi hadde prisnedgang for hyse, sei og fryste reker.

De følgende prissammenligninger bygger på prisen (kroner pr. kg) for sløyd og hodekappet fisk omregnet fra alle størrelser og råvare-tilstander (rund, sløyd med hode, sløyd uten hode). Prisene er beregnet ut fra gjennomsnittet for alle landinger fra den norske fiskeflåten. Det vil kunne være marginale avvik i gjennomsnittsprisene som rapporteres i forhold til tidligere årsberetninger.

Torsken har hatt en meget sterk prisoppgang i perioden etter den meget krevende 2013-sesongen. I 2016 endte gjennomsnittsprisen for all fersk torsk på kr 21,10 mot kr 16,75 året før. Dette gir en prisoppgang på fersk torsk på 26 % fra 2015 til 2016. Dette er hovedforklaringen til den meget positive verdiutviklingen i Råfisklagets omsetning. For ombordfryst torsk endte gjennomsnittsprisen i 2016 på kr 26,80 mot kr 25,20 året før. Prisoppgangen ble med dette på 6 %. Den tilsvarende prisoppgangen fra 2014 til 2015 var på 37 %. Man kan med dette se at prisen på fersk

torsk i 2016 ligger betydelig nærmere prisen for fryst torsk enn tilfellet var første halvår 2015. Fra bunnivået i 2013, da fersk torsk ble betalt med i gjennomsnitt kr 11,10, har prisen steget med kr 10 eller 90 %!

Gjennomsnittsprisen for hyse har gått ned i 2016 både for fersk og for fryst hyse. Den ferske hysa ble betalt med kr 11,68 mot kr 12,14 året før, det vil si en prisnedgang på ca. 4 %. Gjennomsnittsprisen ble særlig trukket ned av lave priser og store volum i mars.

For den fryste hysa synes den fallende trenden som startet i 2015, å ha snudd i andre halvår 2016. For året sett under ett endte gjennomsnittsprisen for fryst hyse på kr 16,96 mot kr 19,17 året før. Dette gir et gjennomsnittlig prisfall på 11 % samlet sett for all fryst hyse fra autoline- og trålflåten.

Seien har etter en langvarig positiv pristrend, tippet noe ned i 2016. Redusert interesse for notsei førte til et betydelig prisfall for fersk sei. For all fersk sei sett under ett, endte gjennomsnittsprisen på kr 9,93 mot kr 10,82 året før. Prisnedgangen ble med det på 8 % for fersk sei. For den fryste seien fikk vi et prisfall på 3 % fra kr 15,42 i 2015 til kr 15,00 i 2016. Utfordringer i det brasilianske markedet samt i markedet for ryggsei, antas å være hovedårsaken til at priskurvene for sei vendte nedover i beretningsåret. Samtidig bidro økt eksport av fersk sei til Europa til å opprettholde en jevn etterspørsel etter bløgget/sløyd sei gjennom året.

I 2016 ble gjennomsnittsprisen for reker til pilling kr 25,63 pr. kg for norske fartøy mot kr 35,09 pr. kg året før. Det ga en prisnedgang på kr 9,46 pr. kg eller 27 %. Kvantumet gikk ned fra 14.700 tonn i 2015 til 9.600 tonn i 2016.

Gjennomsnittsprisen for kokte skallreker til konsum økte fra kr 71,49 pr. kg i 2015 til kr 73,29 pr. kg i 2016, det vil si en prisoppgang på kr 1,80 eller knappe 3 %. Kvantumet gikk ned fra i underkant av 800 tonn i 2015 til 500 tonn i 2016.

I takt med utviklingen i markedet, har minsteprisen for torsk utviklet seg meget positivt gjennom beretningsåret, mens bildet for hyse og sei er noe mer sammensatt. For kokte skallreker måtte partene gjennom en mekling før Råfisklaget fastsatte en minstepris før sommersesongen 2016.

Ved inngangen til vintersesongen 2016 ble det oppnådd enighet om en oppgang for torsken til kr 16,50 for hovedvektclassen 2,5-6 kg. Samtidig ble det enighet om nedgang både i hyse- og seiprisene så begge disse artene møtte det nye året i en viss markedsmessig motbakke.

Under prisdrøftelsene våren 2016 ble det enighet om videre oppgang for torsken med økning på kr 1,25 til kr 17,75 for hovedvektclassen. For hysa og seien falt minsteprisen ytterligere. Den største hysa (ikke snørefanget) gikk ned med kr 0,75 til kr 8,50 og snørefanget hyse gikk ned med kr 0,50 til kr 12,25. Seien gikk ned med kr 0,50 for den største vektclassen til kr 10,00. For

øvrig fikk blåkveita et godt løft i denne prisdrøftelsen og minsteprisen for vektclassen 1-2 kg endte på kr 23,00 etter en oppgang på kr 4,00.

I drøftelsene i september ble partene enige om å innføre en forsøksordning med dynamisk minstepris for torsk. De øvrige minsteprisene ble videreført uforandret. Den første beregningen av dynamisk minstepris, resulterte i en minstepris på kr 19,25 for hovedvektclassen 2,5-6 kg etter en oppgang på kr 1,50. I løpet av høsten 2016 førte den dynamiske beregningen til at minsteprisen for torsk ble endret i alt fire ganger og den endte for hovedvektclassen på kr 19,25 ved årsskiftet.

I desember drøftes minsteprisene for kommende vintersesong, og i 2016 ble disse drøftelsene preget av at dynamiske minstepriser var på plass for torsken og at man ble enige om å etablere det samme for sei i januar 2017. For øvrig var det små justeringer av minsteprisene. Seien måtte tåle en fortsatt nedgang til kr 9,75 for den største (- kr 0,25) mens torskelever fikk en oppgang på kr 0,50 til kr 3,25.

Det vises ellers til tabell 2 og utviklingen i faktisk betalte priser for norske og utenlandske fangster fordelt på hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff. Prisene er oppgitt pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff. Tabellen viser gjennomsnittstall og gir indikasjon på en utvikling. Tabellen tar ikke høyde for kvantumsforskyvninger mellom fiskeslag i en gruppe, endringer i størrelsessammensetning eller endringer i kvalitet.

### Råfisklagets omsetningsordninger

Råfisklaget praktiserer flere forskjellige salgsopplegg for fiskeflåten. Innenfor et etablert regelverk og avhengig av hvilke produkter som skal selges, kan fiskeren velge blant omsetningsordningene. Som basis for ordningene ligger et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare, samt et tilhørende regelverk for hvordan førstehåndsomsetningen skal foregå. Regelverket (salgsvilkårene)

framgår av Råfisklagets forretningsregler, rundskriv og sirkulærebrev.

De viktigste omsetningsordningene er:

- Frivillige avtaler om leveranser av fisk direkte til fiskekjøperens mottaksanlegg. Omsetningen foregår innenfor Råfisklagets salgsvilkår, herunder prisbestemmelser. Innenfor denne ordningen kan fiskere og kjøpere blant annet inngå mer eller mindre formaliserte leveringsavtaler.
- Frivillig auksjon og kontrakter for ombordfryst fisk som mellomlagres på nøytralt fryseler i Råfisklagets distrikt. Før auksjon splittes fangstene opp i markedstilpassede auksjonspakker som tilbys interesserte norske kjøpere i og utenfor Råfisklagets distrikt. Disse pakkene kan også selges på kontrakter som inngås direkte mellom rederi og kjøper, men som administreres av Råfisklaget.
- Obligatorisk auksjon av ombordfrysede reker i kombinasjon med forpliktende direkteavtaler mellom fisker og kjøper. Det er ikke minstepris for industrireker. De senere år har leveringsavtaler mellom rederi og kjøper vært helt dominerende omsetningsform for reker.

I tillegg kan fiskerne velge å benytte tjenester som aktiv formidling av fangster til kjøpere med best pris, auksjon av fisk på kjøp, auksjon av lassatt sei eller egenovertakelse. Kval ble i 2016 i hovedsak omsatt innenfor ordningen med leveringsavtaler godkjent av Råfisklaget.

Fiskerne kan også etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skalldyr direkte til forbruker fra båten (kaisalg).

Omsetning av ombordfrysede produkter som landes ved de nøytrale fryseler skjer via NR Auksjon, kontrakter og egenovertakelse. I 2016 ble det landet 662 fangster og totalt omsatt 205.000 tonn fisk av alle arter. Dette er en kvantumsøkning på 22 % fra 2015. Totalverdien av omsetningen endte på 3.100 millioner kroner, noe som er en oppgang på 19 % fra året før. Økte kvantum og gode og stigende priser for torsk gjennom hele 2016 gjør

**Tabell 2:** Utvikling i faktisk betalte priser\* for hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff 2007-2016 (kroner pr. kg)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fisk (alle arter)	11,67	11,46	9,00	8,39	9,44	9,10	8,07	9,19	11,34	12,53
Reker (alle kategorier)	14,09	12,77	14,23	15,40	17,77	19,24	22,50	25,94	30,41	28,19
Kongekrabbe	60,40	26,99	25,34	46,29	86,03	82,25	61,49	78,87	85,79	125,88
Snøkrabbe							13,52	26,00	26,22	30,56
Taskekrabbe	7,94	7,42	7,51	7,60	8,26	8,85	9,26	9,97	10,46	10,48
Småkval	31,82	31,50	32,30	32,17	31,99	34,04	33,54	33,87	34,21	34,74
Restråstoff, eksklusive rognkjeksrogn	6,27	6,67	6,99	6,03	5,20	4,75	4,57	3,71	3,33	4,20

\*): Prisene er oppgitt i kroner pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff.



at vi har en positiv utvikling i tallene for omsetning av ombordfryste fangster.

### **Bruken av regulering og dirigering**

Fiskesalgslagene kan i medhold av fiskesalgslagsloven, regulere fisket ut fra avsetningsmessige hensyn (§13) samt dirigere fangster til bestemte kjøpere eller anvendelser når dette er nødvendig for å få en hensiktsmessig gjennomføring av fisket (§14). I beretningsåret ble disse hjemlene benyttet i følgende tilfeller:

- Kvalomsetningen har de siste årene vært preget av en begrenset mottakskapasitet og omsetningsproblemer. Kvalfangsten ble derfor regulert med omsetningskvoter for deltakende fartøy, med totalkvoter på 25 tonn for fartøy under 20 meter og 35 tonn for fartøy over 20 meter. For fartøy som kom inn under regelverket for kjøp og produksjon av egen fangst, ble det etablert en omsetningskvote på 60 tonn. I tillegg var det en periode med fangst unntatt fra omsetningskvotene først på sesongen, for å stimulere til tidlig fangst.
- I perioden 4.-18. mars ble det gjennomført regulering av hysefisket med ukekvoter på henholdsvis 20 og 30 tonn for fartøy under og over 21 meter som driftet med konvensjonelle redskaper. Reguleringen ble iverksatt som følge av store landinger av hyse med påfølgende avsetningsproblemer og kvalitetsutfordringer for deler av flåten.

Ut over dette ble ikke dirigerings- og reguleringsadgangen benyttet i beretningsåret.

### **Føringstilskudd**

Råfisklaget har flere forskjellige ordninger for føringstilskudd. Ordningene finansieres av offentlige midler over statsbudsjettet og ved en viss bruk av egenandeler.

Råfisklaget disponerte en samlet ramme på 23,3 millioner kroner til føringstilskudd i 2016.

I beretningsåret har de viktigste ordningene vært:

- Føring av fersk fisk fra mottaksstasjon/-anlegg til produksjonsanlegg.
- Føring av taskekrabbe fra mottaksstasjon til produksjonsanlegg.
- Kryssføring av hyse og små torsk fra konvensjonell industri til filetproduksjon.
- Føring av torskehoder til oppmaling.

I tillegg har Råfisklaget hatt ordninger for føring av fisk ut av overskuddsområder, føring av fersk kystreke til produksjonsanlegg og brønnbåtføring av sei. På grunn av den gode flyten i omsetningen, har det vært relativt lite behov for føring av fisk ut av overskuddsområder. Dette er det imidlertid vanskelig å forutse da behovet vil være tett knyttet til utviklingen i fiskeriene sammenholdt med avsetningssituasjonen i de forskjellige regionene.

Styret vil understreke viktigheten av å ha gode

føringsordninger for fiskeråstoff for å sikre en differensiert flåte- og mottaksstruktur, samt en desentralisert bosettingsstruktur langs kysten. Føringsordningene er også viktig for å kunne gjennomføre omsetningen på en mest mulig smidig måte mens fisken er tilgjengelig. Dette er svært viktig for kystflåten. Ut fra endringen i mottaks- og produksjonsstrukturen samt økte logistikk-kostnader i distriktene, er det sannsynlig at behovet for føringstilskudd snarere vil øke enn å avta.

For øvrig viser styret til utfyllende detaljer om pris, omsetning og marked i virksomhetsrapporten bak i beretningen.

## **Økonomi**

### **Resultat 2016**

Konsernets resultatregnskap for 2016 viser et overskudd etter skatt på 54 millioner kroner. Tilsvarende resultat i 2015 var et overskudd på 34 millioner kroner.

Den totale verdien av førstehåndsomsetningen ble på 11,538 millioner kroner, noe som er 1,806 millioner høyere enn i 2015. Omsetningsverdien knyttet til førstehåndsomsetningen ga avgiftsinntekter på 113,1 millioner, som er en økning på 16,4 millioner fra året før. Andre driftsinntekter, inkludert refunderte kostnader for aktiviteter knyttet til ressurskontroll, utgjorde 11,4 millioner kroner i 2016, en reduksjon på 0,8 millioner fra 2015. Konsernets eiendomsdrift tilførte leieinntekter på 12,7 millioner kroner. Konsernets samlede driftsinntekter utgjorde 137,2 millioner kroner i 2016 mot 118,7 millioner året før.

Konsernets driftsresultat viser et overskudd på 37,4 millioner kroner. Dette er en forbedring på 12,9 millioner kroner fra 2015.

Gjennom fastsatte budsjetter oppnår styret en kontinuerlig kontroll og vurdering av driftskostnadene i forhold til planlagt aktivitetsnivå og tjenestetilbud. Samtidig prioriterer styret effektivitet, kvalitet, service og sikkerhet på alle tjenester Råfisklaget utfører for fiskerne og fiskerier næringen. I driftsregnskapet for 2016 ble det i likhet med de tidligere år utgiftsført betydelige beløp som anvendes til ulike aktiviteter i mange fiskerisamfunn langs kysten. Samtidig prioriteres midler for å bidra til å skape et moderne og framtidrettet tjenestetilbud gjennom langsiktig satsning på blant annet forskning og utvikling, innovasjon, markedsarbeid, infrastruktur og informasjon. Et av disse satsningsområdene har vært konseptet Kystens Hus som bidrar til å fremme fiskerier næringen spesielt med fokus på barn og unge. Arbeidet med dette er en kontinuerlig prosess som krever ressurser og kapital, og arbeidet er startet i nyoppført eiendom i hjertet av Tromsø. Det forventes at investeringsfasen av prosjektet sluttføres i 2017, mens driftskostnader knyttet til aktiviteter som skal gjennomføres blir pådratt avhengig av omfang. Finansieringen av generell drift er langt på vei på plass, slik at konseptet er på vei til å bli selvfinansierende kommende år. Det er tanken om et regionalt løft som ligger til grunn

for satsningen hvor konseptet Kystens Hus skal bidra til fremme av kysten og kystens næringsliv.

Konsernets plasseringer av langsiktig overskuddslikviditet i finansmarkedet oppnådde en avkastning på 5,3 % i 2016. I 2015 var tilsvarende resultat 3,1 %. Styrets fastlagte strategi for kapitalforvaltning er fulgt.

Konsernets renteinntekter utgjorde 13,2 millioner kroner mot 12,9 millioner året før. Markedsrenten var på omtrent samme nivå som 2015, og likviditeten til fiskekjøperne har også i 2016 vært god, noe som har medført lavere rentebærende utestående. I tillegg har dette bidratt til god likviditet i laget og bidratt til mindre bruk av trekkrettighet i bank.

Foretakets datterselskaper tilførte konsernet et positivt bidrag på 2,7 millioner kroner i 2016, mot tilsvarende bidrag på 1,5 millioner i 2015. Bidraget er forbedret som følge av bedre resultat i investeringselskapet. Det forventes bedre resultater framover for datterselskapene knyttet til eiendom.

Datterselskapenes resultatandeler er spesifisert i note 7.

Konsernets finansresultat i 2016 viser et overskudd på 30,9 millioner. I 2015 var tilsvarende overskudd 20,4 millioner. Netto finansresultat for Norges Råfisklag ga et overskudd på 30,8 millioner i 2016.

Konsernets resultat før skatt viser et overskudd på 68,3 millioner kroner. Beregnet skattekostnad er 14,7 millioner kroner for 2016. Betalbar skatt utgjør 15,5 millioner kroner inkludert formueskatt på 1,1 millioner kroner, jfr. regnskapets note 2.

Styret er tilfreds med konsernets resultat for 2016.

### **Balanse pr. 31. desember 2016**

Konsernets eiendeler utgjorde 994 millioner ved utgangen av regnskapsåret, hvorav 836 millioner er knyttet til omløpsmidlene. Økningen av totalbalansen fra 2015 har i vesentlig grad sammenheng med økte utestående fordringer knyttet til fiskekjøperne samt en forbedret likviditetssituasjon.

Kortsiktig gjeld var på 354 millioner som er en økning på 79 millioner fra 2015. Økningen er i hovedsak knyttet til kortsiktig gjeld vedrørende oppgjørsordningen.

Konsernets langsiktige gjeld utgjorde 22,4 millioner ved årets slutt og er økt med 4,8 millioner fra 2015. Årsaken til at gjelden er økt, er eiendomsselskapet Fiskernes Hus AS sitt behov for kapital til bruk for utvikling av eiendommen Kystens Hus. Morselskapet har ikke langsiktig gjeld.

Konsernets egenkapital etter disponering av årets resultat utgjorde ved årets slutt 618 millioner. Arbeidskapitalen utgjorde ved årets slutt 482 millioner.

### **Kontantstrømoppstilling**

Kontantstrømoppstillingen viser en positiv økning i netto betalingsmidler gjennom året. Ved utgangen av 2016 var beholdningen av betalingsmidler 133 millioner, en forbedring på 77 millioner fra 2015. Netto betalingsstrøm

i 2016 knyttet til drift har vært positiv med 72 millioner mot tilsvarende 35 millioner i netto innbetalinger i 2015.

### **Oppgjørsordningen**

Råfisklagets ordning for garanterte oppgjør for levert fangst er en primærtjeneste for fiskerne. Oppgaven med å forestå oppgjør for levert fangst med rask og presis betaling har høy prioritet i Råfisklagets administrasjon. Det brukes store ressurser, kompetanse og avansert teknologi for å utføre denne oppgaven.

I tillegg til å sikre betaling for fangstene, så medvirker oppgjørsordningen til like konkurransevilkår for kjøperne og like leveringsvilkår for fiskerne. Det er derfor viktig for ordningen at regelverket følges av både fisker og kjøper.

Fiskekjøperne har gjennom 2016 hatt 14 dagers kreditid, mens Råfisklaget har hatt en frist på 15 dager på å utbetale fiskerne oppgjør for levert fangst. Omsetningen har vært gjennomført uten større problemer gjennom vintersesongen. Dette har sammenheng med at en stor andel ferskt råstoff er solgt direkte ut i markedet. Dette har igjen medført et høyt omløp av kapital som har bidratt til å holde kjøpersaldoene på et akseptabelt nivå.

I 2016 var det ingen konkurser blant fiskekjøperne. Generelt har betalingsvevnen til industrien vært god gjennom 2015. Det elektroniske innsendingssystemet «Seddel på sekundet» som ble innført i 2012 samt annen utvikling av rutiner og kontrollsystem, har bidratt til å styrke oppfølging og kontroll med landingsaktiviteten og bidrar til å redusere risikoen for tap på fordringsmassen.

Oppgjørsordningen krever solid likviditet, spesielt i perioder med høy omsetning og store utestående hos fiskekjøperne. Det må til enhver tid være tilstrekkelig med betalingsmidler for å kunne foreta utbetaling av oppgjør til fisker i henhold til fastsatt tidspunkt, uavhengig av betalingstidspunkt fra fiskekjøper. Uten Råfisklagets solide egenkapital, ville det vært svært vanskelig å oppnå gode betingelser knyttet til kreditter som kreves for å foreta oppgjør til avtalt tid. I tilfelle dårligere betingelser, ville økte kostnader igjen fått negativ konsekvens på årsresultatet.

Råfisklagskortet er et supplement til oppgjørsordningen, og kortet utvider funksjonaliteten i oppgjørssystemet og gir fiskerne en mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter levering. Samlet sett gir kortet og oppgjørsordningen det beste oppgjørstilbudet for fiskerne, og framover vil det satses på å forbedre dette ytterligere.

**Råfisklagets egenkapital og likviditet er en forutsetning for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere, og framover er det derfor viktig at Råfisklagets resultater og forvaltning sikrer et slikt fundament.**



### Garantistillelse

Enhver fiskekjøper må stille garanti for kjøp av fisk slik fiskesalgslaget krever. Dette er hjemlet i lovgivning og forretningsregler.

For kjøp gjennom Råfisklaget kan kjøperne velge ulike former for garantistillelser. De fleste kjøperne stiller garanti gjennom å delta i en felles garantiordning basert på innbetalt depositum og et felles garantifond (spesifisert i regnskapets note 12) i tillegg til en bankgaranti. De kjøperne som deltar i den felles garantiordningen finner dette gunstig fordi kravet til størrelse på bankgaranti er redusert.

De kjøperne som ikke deltar i den felles garantiordningen, må stille individuelle bankgarantier med full dekning for sine kjøp. Kjøpere som foretar innkjøp gjennom Råfisklagets auksjoner, kan stille sikkerhet gjennom kredittforsikring.

Det foretas en løpende vurdering av hvordan fordringsmassen skal sikres og det søkes etter rimeligste totalløsning som ikke påvirker Norges Råfisklags risikonivå i vesentlig grad.

### Kapitalforvaltning

Styrets strategi for forvaltning av Råfisklagets overskuddslikviditet følges innenfor de rammer og retningslinjer styret har vedtatt. Målsettingen er å plassere formue og overskuddslikviditet i henhold til en definert langsiktig strategi for å oppnå et så godt økonomisk resultat som mulig innenfor moderat risiko. Strategien gir retningslinjer til administrasjonen for hvordan Råfisklagets midler skal forvaltes, og spesielt har styret lagt vekt på moderat risiko med stor spredning i investeringene.

I 2016 ble det oppnådd en avkastning på 5,3 %. Det har vært en forbedret avkastning på 2,2 % sammenlignet med 2015, da markedene var preget av fall i oljeprisen og fall i rentemarkedet. Resultatet i 2016 er forbedret som følge av at både rentepapirene og aksjeporteføljen har hatt en positiv utvikling gjennom året. Spredningen i investeringsporteføljen bidrar til stabilitet i finansresultatene over tid.

Strategien for kapitalforvaltningen har virket over mange år. Analyser over flere år viser at kapitalforvaltningen har gitt meravkastning til Råfisklaget sammenlignet med alternativ plassering. Det foretas løpende vurderinger

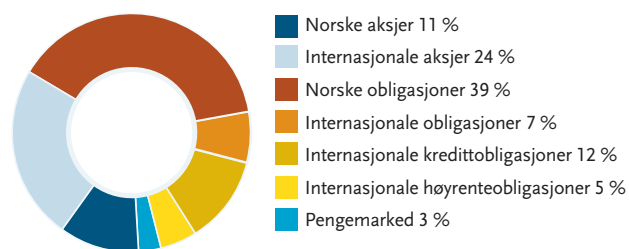


Diagram 2: Norges Råfisklags plasseringer

av strategien, senest i 2016, men endringer som har vært foretatt er av mindre karakter.

Rapport fra kapitalforvaltningen legges fram for styret på hvert styremøte med oversikt over oppnådde resultater og om forvaltningen er innenfor styrets fastsatte rammer. Hoveddelen av kapitalforvaltningen pr. utgangen av 2016 ivaretas av eksterne forvaltere i henhold til instruks, og det er en målsetting at all kapitalforvaltning skal foretas av eksterne forvaltere.

Porteføljen består i dag av aksjer/aksjefond og obligasjoner/obligasjonsfond i inn- og utland, pengemarkedsplasseringer og eiendomsfond. Sammensetningen pr. 31.12.2016 framgår av diagram 2.

### Eiendomsforvaltning

Drift og forvaltning av eiendommene ivaretas av Råfisklagets heleide datterselskap Fiskernes Hus AS.

Drift av eiendommer gir fortsatt positive bidrag til virksomheten, og er samtidig en del av den langsiktige formuesforvaltning som skal gi økt avkastning av midlene. I 2016 har driften gitt et positivt resultat på 0,5 millioner kroner. Resultat er betydelig svakere enn i 2015 på grunn av mer ledig areal enn normalt. Fiskernes Hus AS har foretatt en investering i ny eiendom – Kystens Hus – som ble ferdigstilt sommeren 2015. Flere store leietakere, inkludert Norges Råfisklag, flyttet ut av kontorlokaler i Råfisklagets eiendom sommeren 2015 og inn i Kystens Hus. Det har vært inngått leiekontrakter med nye aktører, men noen store aktører flytter ikke inn før våren 2017. I tillegg til løpende avkastning på eiendomsdriften vil eiendommene også oppnå en langsiktig markedsmessig verdistigning.

Som et ledd i omorganisering av eiendomsdriften, er eiendommene i Tromsø skilt ut i egne selskap. Dette ble foretatt i desember 2016, og de nye selskapene var etter dette 100 % eiet av Norges Råfisklag ved utgangen av 2016. Imidlertid vil en kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS medføre at de nye selskapene i løpet av 2017 blir overdratt til Fiskernes Hus AS slik at eiendommene er tilbake under Fiskernes Hus AS sitt eierskap.

### Redegjørelse for årsregnskapet

Styrets beretning sammen med resultatregnskap og balanse med noter gir en rettvise oversikt over resultat, status og utvikling i virksomheten. Risiko knyttet opp til fordringer mot kjøpere er sikret gjennom særskilte garantiordninger (regnskapets note 12). Virksomhetens plasseringer i verdipapirer er basert på styrets retningslinjer der det er vektlagt bred diversifisering i forvaltningen for å oppnå moderat risiko.

### Disponering av årets resultat

Styret innstiller overfor årsmøtet at selskapets overskudd for 2016 på kr 53.021.715 overføres til annen egenkapital.

## Datterselskaper

### Fiskernes Hus AS

Selskapet ble stiftet i 1996 og har som formål å kjøpe, selge og drive utleie av fast eiendom samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer. Selskapets aksjekapital er på 15 millioner kroner.

Selskapet eier eiendommen Fiskergata 22 i Svolvær. I tillegg eier selskapet 94 % av ANS Sjøgata 41/43 (øvrige 6 % eies av Norges Råfisklag) og 40 % i eiendomsselskapet Stortorget 1 AS. Samlet kapitalinnskudd fra eierne i eiendomsselskapet Stortorget 1 AS utgjør 105 millioner.

I 2016 fisjonerte selskapet ut eiendommene Stortorget 2, Sjøgata 41/43 seksjon 1 og Sjøgata 39 i egne selskap. Eiendomsselskapene Stortorget 2 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS og Sjøgata 39 Tromsø AS var ved utgangen av 2016 100 % eiet av Norges Råfisklag. I 2017 vil det gjennomføres en kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS slik at selskapet vil stå som eier av disse eiendomsselskapene.

Selskapet Stortorget 1 AS startet i 2013 bygging av Kystens Hus i Tromsø. Bygget stod ferdig 1. juli 2015. I tillegg til andel av aksjekapital i Stortorget 1 AS, har selskapet bidratt til å oppføre arealer i 1. etasje til framleie. Dette har direkte vært gjennomført i datterselskapet Kystens Hus AS. Det er planlagt å fusjonere inn dette selskapet i Fiskernes Hus AS.

Regnskapet for 2016 viser et overskudd på 0,5 millioner etter skatt. Balansen pr. 31.12.2016 viser en egenkapital på 68 millioner.

Eiendomsselskapene Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Sjøgata 39 Tromsø AS har vært i drift kun de 10 siste dager av 2016 og har følgelig totalt sett hatt et negativt resultat på 50 tusen for 2016. Sum egenkapital i selskapene var 11,9 millioner ved utgangen av 2016.

### Marinvest AS

Selskapet ble stiftet i 1998 og har til formål å eie andeler eller aksjer i selskaper som driver forretningsvirksomhet innen fiskerisektoren og tilknyttet virksomhet til denne, for eksempel virksomhet innen eksport, markedsføring og rådgivning. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer i selskapet. Aksjekapitalen i selskapet er på 36 millioner kroner, og egenkapitalen utgjorde ved årsskiftet 58,3 millioner kroner. Selskapets regnskap for 2016 viser et overskudd på 2,3 millioner kroner etter at selskapet blant annet har hatt gevinst på salg av aksjer på 1,5 millioner kroner.

### Kystens Hus AS

Selskapet inngår i regnskapet til Fiskernes Hus AS. Formål med selskapet er å forvalte areal til forretningsaktiviteter, fellestjenester og informasjonsvirksomhet for profilering og utvikling av kysten og kystens næringsliv.

Aktivitetene i 2016 har vært å videreutvikle konsept og forretningsplan for å etablere Kystens Hus i det nye bygget til Stortorget 1 AS. Aksjekapitalen er 500 tusen kroner,

mens egenkapitalen ved årsskiftet var 1,1 millioner kroner. Selskapet har en leiekontrakt med eier av eiendommen Kystens Hus og framleier arealene til aktører som både driver kommersiell og ikke-kommersiell virksomhet. Det hefter risiko for selskapet knyttet til framleiekontaktene. I en vanskelig oppstartsfase har selskapet vært nødt til å bidra med en redusert husleie slik at aktørene kan gis en mulighet til å lykkes.

For etablering av et attraksjons- og formidlingssenter i Stortorget 1 har Norges Råfisklag etablert Stiftelsen Kystens Hus med et kapitalinnskudd på 500 tusen kroner. Stiftelsen fikk i 2013 tilsagn fra Troms Fylkeskommune om 17 millioner kroner i RDA-støtte. Tilsagnet betinget tilsvarende eksterne bidrag. Stiftelsen har totalt mottatt ekstern kapital på 17 millioner. Stiftelsen Kystens Hus er på god vei til å bli selvfinansierende.

## Arbeidsmiljø

Det har i beretningsåret ikke vært arbeidsuhell med personskade i bedriften.

Arbeidsmiljøet i bedriften oppfattes som godt. Bedriftens arbeidsmiljøutvalg gjennomfører i samarbeid med bedriftshelsetjenesten arbeidsmiljøundersøkelse annet hvert år. Resultatet i undersøkelsene gjennomgås regelmessig, og eventuelle tiltak for forbedringer blir fulgt opp.

Sykefraværet i 2016 var på 4,5 %. Dette er en økning fra 2,5 % i 2015. Bedriften vurderer løpende tiltak for ytterligere forbedringer. Arbeidsgiver følger opp sykemeldte i henhold til Arbeidsmiljølovens bestemmelser og er registrert som IA-bedrift.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av to representanter fra de ansatte og to representanter fra ledelsen. Det er valgt verneombud ved alle kontorsteder, og hovedverneombud med virke fra Tromsø-kontoret. I beretningsåret har representant for de ansatte vært leder i AMU, mens representant fra ledelsen har fungert som sekretær. AMU har i beretningsåret behandlet innkomne saker, planlagt aktiviteter knyttet til bedriftshelsetjenesten og gjennomført handlingsplan for miljøarbeidet.

Ved utgangen av 2016 var det 63 hel- og deltidsansatte i Råfisklaget, til sammen 59 årsverk justert for vikarer og permisjoner. Dette er på samme nivå som 2015 hvor tilsvarende var 62 hel- og deltidsansatte og 59,7 årsverk. Samarbeidet med de ansatte og deres organisasjoner oppfattes som konstruktivt og godt.

## Redegjørelse om likestilling

Det er en målsetting at Norges Råfisklag skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. I den praktiserte personalpolitikken skal det legges vekt på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Selskapet har et verdigrunnlag som tilsier at det er strengt forbudt å drive diskriminering på grunn av kultur,

rase eller kjønn; eller drive med psykisk, fysisk, seksuell eller verbal trakassering.

Av Råfisklagets 63 ansatte pr. 31. desember 2016 var det 31 kvinner og 32 menn. Gjennomsnittlig årslønn for menn var kr 681.000, mens den for kvinner var kr 592.000.

Årsaken til at kvinnes gjennomsnittslønn er lavere enn for menn, har sammenheng med at det er færre kvinner i høyere stillinger. Arbeidstidsordninger, personaltilbud og lignende er de samme for kvinner og menn.

Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde ca. 46 % i 2016. Dette er på samme nivå som 2015.

## Ytre miljø

Konsernets selskaper forurenser ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for kontorvirksomheter. Det gjennomføres papirinnsamling ved Råfisklagets kontorsteder, noe som bidrar til en mest mulig miljøriktig håndtering av papiravfall. Tromsøkontoret ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2009 og sist resertifisert 2015. Energiforbruket er redusert de siste årene, avfall kildesorteres og videokonferanser benyttes aktivt for å redusere antall reiser.

I kontorbyggene i Tromsø og Svolvær hvor administrasjonen er leietaker, er det installert varmegjenvinningsanlegg som bidrar til å holde energiforbruket på et lavest mulig nivå.

## Godtgjørelser og honorarer

Godtgjørelse og honorar til styret, kontrollkomiteen og administrerende direktør i konsernet framgår av note 16 til regnskapet. Revisors honorar framgår også av samme note 16.

## Utsikter 2017

Tabell 3 viser utviklingen i de norske kvotene for de viktigste fiskeartene Råfisklaget har omsetningsretten til.

Torskekvota nord for 62° N gikk opp med 2.000 tonn (0,5 %) fra 2016 til 2017. Over fire år har det likevel vært en nedgang på 58.000 tonn (12 %). Før dette var det seks år med økte torskekvoter fra 200.000 tonn i 2007 til 472.000 tonn i 2013 – en økning på hele 272.000 tonn (136 %). Torskekvota i 2017 er fortsatt meget stor – den fjerde høyeste gjennom tidene.

Seikvota i 2017 økte med 11.000 tonn (9 %) fra 2016. Også fra 2015 til 2016 var det en større økning på 18.000 tonn (17 %), og fra 2014–2015 en mindre økning på 3.000 tonn (3 %). Før dette, i perioden fra 2008 til 2014, var det en nedgang i seikvotene på hele 123.000 tonn (54 %).

Hysekvota gikk i 2017 ned med 5.000 tonn (4 %) fra 2016. Kvota er likevel 38.000 tonn (42 %) over nivået i 2014, men også 30.000 tonn (19 %) under nivået i 2012. Før dette, i perioden fra 2007 til 2012, økte imidlertid hysekvota med hele 84.000 tonn (114 %).

Det siste ti-året har det vært betydelige svingninger i kvotene for torsk, sei og hyse. Dette medfører ekstra utfordringer for aktørene i næringa, sammenlignet med om kvotene hadde vært mer stabile. Sett under ett, er det likevel en positiv kvotesituasjon for torsk, sei og hyse nord for 62° N. I 2017 er det en samlet kvote på 677.000 tonn – 1 % opp fra 2016, og 2017 har for nevnte arter det nest høyeste kvotenivået de ti siste årene.

## Etter 13 uker i 2017

Til sammen 188.800 tonn torsk eller 46 % av den norske torskekvota nord for 62° N er landet og omsatt fra norske fartøy i Råfisklagets distrikt pr. uke 13 i 2017. Dette er nesten identisk med 188.400 tonn og tilsvarende 46 % til samme tid i 2016. Tilsvarende størrelser var 155.900 tonn i 2015 og 220.800 tonn i 2014.

Torskekvota nord for 62° N har variert mye de ti siste årene. Fra 202.000 tonn i 2008 til 472.000 tonn i 2013. I 2017 er kvota på 414.000 tonn, 0,5 % opp fra 2016. Høy og jevn fisketakt og god etterspørsel var kjennetegn for de 13 første ukene i 2016. Fiskeriene har vært mer værhindret i 2017, spesielt de 8 første ukene av året, men etter det har det vært godt vær og stor fiskeriaktivitet innimellom som i sum etter 13 uker har gitt et tilnærmet likt resultat som i 2016. Kapasiteten i førstehåndsledet og system og rutiner rundt dette, som skal sikre flyt i omsetningen, blir satt på prøve i perioder med slike kvotemessige og naturgitte endringer.

Til sammen 4.130 fiskefartøy har sørget for 64.000 enkeltleveranser til 228 fiskekjøpere/mottak under fiskeriene de 13 første ukene i 2017. I samme periode i 2016 var antallet 4.060 fartøy, nesten 70.000 leveranser og identisk 228 kjøpere/mottak. I 2015 var størrelsene lavere, da med 3.500 fartøy, nesten 52.000 leveranser og 206 kjøpere/mottak. Dette viser at aktiviteten i relativt like kvoteår kan variere mye ut fra værforhold og tilgjengelighet fra et år til et annet.

Råfisklaget har også i forkant av denne vintersesongen hatt en god og nær dialog med øvrige næringsorganisasjoner, finansinstitusjoner og myndigheter for å legge forholdene til rette for utviklingen av sesongfiskeriene. Under forberedelsene til vintersesongen 2016/2017 og i

**Tabell 3:** Kvoteutvikling torsk, sei og hyse nord for 62° N 2007–2017 (tusen tonn rund vekt)

Fiskeart nord for 62° N	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Torsk	200	202	244	283	337	357	472	466	415	412	414
Sei	202	226	204	183	152	145	123	103	106	124	135
Hyse	74	77	97	123	155	158	101	90	112	133	128
Sum torsk, sei og hyse	476	505	545	589	644	660	696	659	633	669	677



løpet av første kvartal 2017 ble det avvirket flere lokale og regionvise møter med fiskere og fiskekjøpere.

I løpet av første kvartal 2017, uten å ta hensyn til størrelsesfordeling eller om fangstene er omsatt ferske eller fryste, har norske fiskere i gjennomsnitt oppnådd 11 % høyere priser for torsk og 28 % høyere priser for hyse sammenlignet med samme periode i 2016. For sei viser utviklingen en prisnedgang på 6 %. En tilsvarende betraktning for ombordfryste reker til pilling viser en prisnedgang på 12 %.

Ser vi utviklingen over en fem-årsperiode fra 1. kvartal 2012 fram til 1. kvartal 2017, så ligger de i gjennomsnitt oppnådd torsk-, hyse- og seiprisene henholdsvis 49 %, 52 % og 4 % over. For ombordfryste reker til pilling ligger prisene 70 % over.

Etter 13 uker i 2017 er det i Råfisklagets distrikt samlet omsatt 42.100 tonn (10 %) mindre fangst til 33 millioner

kroner (1 %) lavere verdi enn i samme periode i 2016. Av dette har norske fartøy hatt en nedgang i kvantum med 21.900 tonn (6 %), men de har likevel fått en økning i verdi på 310 millioner kroner (9 %) fra samme periode i 2016. En viktig forklaring til dette er at norske fartøy pr. uke 13 i 2017, samlet av torsk, sei og hyse, har levert ca. 2.300 tonn mindre men til ca. 360 millioner kroner høyere verdi enn i samme periode i 2016.

### Kvalitet, kontroll og rammevilkår

Den norske villfisk-ressursen vil gi enorme verdier til stadig nye generasjoner. Da er to stikkord avgjørende; kvalitet og kontroll. Styret ønsker økt fokus på kvalitet i alle ledd i verdikjeden og ser at det her ligger et stort potensiale for enda større verdiskaping i næringa.

Styret vil også rette blikket mot temaet kontroll, i og rundt næringa og ressursene i havet, og spesielt for

**Tabell 4: Utvikling i minstepriser, vinter 2007–2017 (kroner pr. kg og prosent)**

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Endring 2016–2017 i prosent
Torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*	21,50	25,00	20,75	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	19,83	+ 16,6
Torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	21,50	22,00	17,25	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	19,58	+ 18,7
Torsk 1,0-2,5 kg*	18,50	19,00	14,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,33	+ 20,2
Hyse over 8 hg (ikke snørefanget)	10,50	10,75	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25	8,50	- 8,1
Sei over 2,3 kg*	8,00	7,50	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50	9,99	- 4,9
Sei 1,2-2,3 kg*	5,90	5,50	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50	8,99	- 5,4

\* Fra 7. mai 2007 ble det opprettet en ny vektklasse og minstepris for stor torsk over 5,0 kg. Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av denne vektgrensen til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en ny justering til 6,0 kg. Minsteprisene for torsk over 2,5 kg var gjeldende for all stor torsk fram til 7. mai 2007. Etter dette har det vært to vektklasseinndelinger – torsk 2,5 kg til stortorsk-grensa (5,0/6,5/6,0 kg) og torsk over stortorsk-grensa. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Tilsvarende ble innført for sei fra og med 30. januar 2017. Disse minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare vinter-minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, er det gjort et gjennomsnitt av de gjeldende dynamiske minsteprisene for torsk og sei de 13 første ukene i 2017. Det må tas hensyn til dette ved sammenligning av priser mellom de ulike år.

**Tabell 5: Omsetning 2007–2017 i kvantum pr. uke 13 (tonn rund vekt)**

		Pr. uke 13										
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Norske fartøy:</b>	Torsk:	103.800	101.300	93.700	130.800	141.600	169.300	187.100	220.800	155.900	188.400	188.800
	Hyse:	14.600	14.100	13.500	12.800	16.500	22.000	19.900	15.600	16.300	27.100	27.000
	Sei:	21.200	18.000	13.200	16.600	10.800	12.100	12.100	13.000	15.400	21.500	18.900
	Reker:	700	4.100	1.200	1.500	3.300	3.300	2.400	1.900	800	700	100
<b>Sum all fangst norske:</b>		166.600*	167.800*	138.500*	203.800*	216.400*	253.800*	291.200*	335.200*	266.500*	338.600*	316.700*
<b>Utenlandske fartøy:</b>	Torsk:	23.400	24.400	28.000	32.100	36.400	44.900	47.300	60.000	41.800	56.800	45.200
	Hyse:	7.400	5.900	8.900	12.000	12.800	14.100	7.800	9.500	9.300	17.400	16.200
	Sei:	2.300	2.500	3.100	4.600	1.300	2.800	3.400	2.300	3.400	6.400	8.400
	Reker:	500	0	0	0	100	1.000	300	1.100	1.100	2.000	1.000
<b>Sum all fangst utenlandske:</b>		34.700	33.900	41.200	49.500	51.700	64.300	59.900	74.000	58.100	93.100	72.900
<b>Sum norske og utenlandske:</b>		201.300*	201.700*	179.700*	253.300*	268.100*	318.100*	351.100*	409.200*	324.600*	431.700*	389.600*

\* I «Sum all fangst norske» og i «Sum norske og utenlandske» inngår krill fisket i Sørishavet i perioden 2007-2017 pr. uke 13 med henholdsvis 14.000, 19.800, 8.700, 33.900, 20.300, 30.500, 40.000, 51.200, 54.700, 65.700 og 49.500 tonn. I tilsvarende summer pr. uke 13 for årene 2011-2017 inngår alger (tare) høstet i norske farvann med henholdsvis 15.600, 7.400, 17.400, 23.300, 14.000, 20.000 og 17.700 tonn.

Råfisklaget; å videreføre og styrke det nære samarbeidet mellom departement, direktorat, mattilsyn, kystvakt og fiskesalgslag. Noe av nøkkelen ligger i å videreføre og utvikle de langsiktige og stabile rammevilkårene som er utarbeidet av myndighetene og næringa i fellesskap.


Styret har Råfisklagets formål klart i tankene og har lagt dette til grunn for mange av de valg og prioriteringer som er gjennomført i beretningsåret:

**«Ved organisert førstehåndsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.»**

I formålet ligger det en utfordring om å sikre fiskernes inntekter, men også å sørge for en effektiv omsetning og garantere fiskerne oppgjør. Som en del av dette må Råfisklaget sørge for å ha nødvendig egenkapital og likviditet for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere. Det ligger også et ansvar for å bidra til å balansere ulike hensyn mot hverandre.

Norges Råfisklags bærende verdier er rettferdighet, ryddighet og å sørge for en sunn og god konkurranse om fiskernes råstoff. Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar som Råfisklagets styre tar på alvor.

Tromsø, 31. desember 2016  
20. april 2017

  
Paul O. Jensen

  
Johnny Caspersen  
Styreleder

  
Trygve Myrvang  
Adm. direktør

  
Kjell Bjørnar Bakken  
Nestleder

  
Alf Arne Hansen

  
Hans Petter Rasmussen

  
Jimmy Tøllefsen

  
John Bjørnholm

  
Holger Pedersen

  
Egil Berge

  
Charles A. Aas  
Ansattes representant





# Regnskap 2016

## Resultatregnskap pr. 31. desember 2016

(Alle tall i hele tusen)


Konsern		Norges Råfisklag			
2015	2016	Noter	2016	2015	
9 731 541	11 538 159	Omsetning (informasjon)	3	11 538 159	9 731 541
<b>DRIFTSINNEKTER</b>					
96 718	113 076	Lagsavgift	3	113 076	96 718
9 665	12 724	Leieinntekter	3		
12 283	11 448	Andre driftsinntekter	3	11 488	11 444
<b>118 665</b>	<b>137 248</b>	<b>SUM DRIFTSINNEKTER</b>		<b>124 564</b>	<b>108 162</b>
<b>DRIFTSKOSTNADER</b>					
48 289	50 145	Lønn og pensjonskostnader	5,16	48 912	47 234
38 220	40 430	Andre driftskostnader	10,16,19	32 978	34 971
4 351	5 112	Bevilgninger	4	5 112	4 351
3 241	4 135	Ordinære avskrivninger	11	1 384	1 428
<b>94 101</b>	<b>99 822</b>	<b>SUM DRIFTSKOSTNADER</b>		<b>88 386</b>	<b>87 984</b>
<b>24 564</b>	<b>37 426</b>	<b>DRIFTSRESULTAT</b>		<b>36 178</b>	<b>20 178</b>
<b>FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER</b>					
-341	-218	Inntekt på investering i datterselskap	7	2 710	1 505
2 370	1 300	Inntekt på investering i tilknyttede selskap	7	36	46
12 904	13 237	Aksjeutbytte		1 057	2 223
7 991	15 219	Renteinntekter		13 144	12 632
-1 004	2 155	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	6	14 062	8 015
-1 350	-577	Tap(-)/Gevinst aksjer og grunnfondsbevis	8		-100
-194	-192	Rentekostnader		-52	-1 035
		Finanskostnader		-173	-177
<b>20 376</b>	<b>30 922</b>	<b>NETTO FINANSINNEKTER</b>		<b>30 784</b>	<b>23 110</b>
<b>44 940</b>	<b>68 349</b>	<b>ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD</b>		<b>66 962</b>	<b>43 289</b>
-10 874	-14 709	Skattekostnad på ordinært resultat	2	-13 941	-9 223
<b>34 066</b>	<b>53 640</b>	<b>ÅRSRESULTAT</b>		<b>53 022</b>	<b>34 066</b>
<b>OVERFØRINGER</b>					
		Overført fra(-)/til annen egenkapital	15	53 022	34 066

# Balanse pr. 31. desember 2016


(Alle tall i hele tusen)

Konsern		Norges Råfisklag		
2015	2016	Noter	2016	2015
		<b>EIENDELER</b>		
		<b>Anleggsmidler</b>		
5 416	5 213	2	12	133
49 707	53 141	11	7 830	9 196
		7	137 768	134 440
37 192	45 574	7	419	506
20 583	20 600	8	13 681	13 681
44 566	34 058	10,14,17	29 317	31 320
<b>157 463</b>	<b>158 586</b>		<b>189 027</b>	<b>189 276</b>
		<b>Omløpsmidler</b>		
293 654	344 425	12	344 425	293 654
25 554	20 916	10,20	17 536	19 531
111 329	117 640	6	117 640	111 329
212 584	219 421	6	186 867	181 187
55 876	133 114	9	112 863	38 195
<b>698 998</b>	<b>835 516</b>		<b>779 331</b>	<b>643 896</b>
<b>856 461</b>	<b>994 102</b>		<b>968 358</b>	<b>833 172</b>
		<b>EGENKAPITAL OG GJELD</b>		
		<b>Egenkapital</b>		
		<b>Innskutt egenkapital</b>		
		15	11	11
		<b>Opptjent egenkapital</b>		
564 221	617 861	15	617 850	564 210
<b>564 221</b>	<b>617 861</b>		<b>617 861</b>	<b>564 221</b>
		<b>Avsetning for forpliktelser</b>		
	35	2		
<b>0</b>	<b>35</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
		<b>Langsiktig gjeld</b>		
17 588	22 410	13		
<b>17 588</b>	<b>22 410</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
		<b>Kortsiktig gjeld</b>		
117 862	191 362	21	191 362	117 862
12 972	15 484	2	14 920	12 520
80 752	81 549		80 735	80 389
26 789	36 760	18	36 760	26 789
36 277	28 641	22	26 720	31 390
<b>274 652</b>	<b>353 796</b>		<b>350 497</b>	<b>268 951</b>
<b>856 461</b>	<b>994 102</b>		<b>968 358</b>	<b>833 172</b>
		<b>Garantistillelser</b>		
820	410	13	410	820
17 588	22 410	13		

Tromsø, 31. desember 2016  
20. april 2017

  
Paul O. Jensen  
Styreleder

  
Johnny Caspersen  
Styreleder


  
Trygve Myrvang  
Adm. direktør

  
Kjell Bjørnar Bakken  
Nestleder

  
Alf Arne Hansen

  
Hans Petter Rasmussen

  
Jimmy Tollefsen

  
John Bjørnholm

  
Holger Pedersen

  
Egil Berge

  
Charles A. Aas  
Ansattes representant

# Kontantstrømpoppstilling

(tall i hele tusen)

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
		<b>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</b>		
7 006 227	8 181 227	Innbetalinger fra fiskekjøpere knyttet til oppgjør gjennom laget	8 181 227	7 006 227
12 888	13 217	Innbetalinger av renter fra plasseringer i verdipapirer, bankinnskudd, mv.	13 144	12 632
8 923	32 994	Innbetalinger knyttet til leieinntekter og andre driftsinntekter	13 483	4 878
-6 564 193	-7 660 277	Utbetalinger til fiskere knyttet til oppgjør gjennom laget	-7 660 277	-6 564 193
-335 025	-375 836	Utbetalinger av offentlige avgifter	-375 836	-335 025
-33 229	-52 647	Utbetalinger knyttet til andre driftskostnader	-37 677	-31 559
-48 466	-49 905	Utbetalinger knyttet til lønn og pensjoner	-49 130	-47 656
-6 415	-11 401	Utbetalinger av skatter	-10 585	-3 004
-1 233	-387	Utbetalinger knyttet til renter og andre finanskostnader	-225	-1 212
-4 113	-4 651	Utbetalinger knyttet til bevilgninger	-4 651	-4 113
<b>35 363</b>	<b>72 333</b>	<b>Netto kontantstrøm knyttet til operasjonelle aktiviteter</b>	<b>69 473</b>	<b>36 976</b>
		<b>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</b>		
-6 557	26 679	Inn-/utbetalinger(-) knyttet til langsiktige fordringer	1 961	1 262
6 335	3 371	Inn-/utbetalinger(-) i markedsbaerte aksjer, aksjefond og rentefond	3 128	6 189
-17 200	-7 568	Utbetalinger knyttet til varige driftsmidler	-18	-3 800
1 067	-6 186	Inn/utbetalinger(-) knyttet til investeringer i aksjer og grunnfondsbevis	123	
<b>-16 355</b>	<b>16 295</b>	<b>Sum utbetalinger knyttet til investeringsaktiviteter</b>	<b>5 195</b>	<b>3 650</b>
		<b>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</b>		
12 992	-11 391	Utbetalinger knyttet til langsiktig gjeld		
		Trekk knyttet til kassakreditt 01.01		-2 432
		Trekk knyttet til kassakreditt 31.12		
<b>12 992</b>	<b>-11 391</b>	<b>Netto kontantstrøm knyttet til finansieringsaktiviteter</b>		<b>-2 432</b>
<b>31 999</b>	<b>77 237</b>	<b>Netto endring i betalingsmidler</b>	<b>74 668</b>	<b>38 195</b>
23 877	55 876	Beholdning av betalingsmidler 01.01	38 195	
<b>55 876</b>	<b>133 114</b>	<b>Beholdning av betalingsmidler 31.12</b>	<b>112 862</b>	<b>38 195</b>
		<b>Avstemming av kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</b>		
44 940	68 349	Ordinært resultat før skatt	66 962	43 289
-6 415	-11 401	Periodens betalte skatter	-10 585	-3 004
-2 370	-1 300	Aksjeutbytte	-1 057	-2 223
-7 991	-15 219	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	-14 062	-8 015
1 004	-2 155	Tap/gevinst(-) aksjer og grunnfondsbevis		100
3 241	4 135	Ordinære avskrivninger	1 384	1 428
341	218	Inntekt(-)/kostnad på investering i datterselskap og tilknyttet selskap	-2 746	-1 551
-70 441	-51 052	Økning i kortsiktige fordringer	-48 777	-60 116
72 953	80 715	Endring i kortsiktig gjeld	78 311	67 106
-370		Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger		-370
471	42	Tap på fordringer	42	334
<b>35 363</b>	<b>72 333</b>	<b>Sum utbetalinger fra operasjonelle aktiviteter</b>	<b>69 473</b>	<b>36 976</b>



# Noter (tall i hele tusen)

## Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

### **Aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap**

Datterselskaper er selskaper der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen.

Investeringer med 20-50 % eie av stemmeberettiget kapital og betydelig innflytelse, defineres som tilknyttede selskaper.

Norges Råfisklag eier 100% av aksjene i Marinvest AS, Fiskernes Hus AS, Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS og Stortorget 2 Tromsø AS. I tillegg eier selskapet 6 % av andelene i ANS Sjøgata 41/43, hvor resterende 94 % eies av Fiskernes Hus AS. Fiskernes Hus AS eier også 100 % av Kystens Hus AS. Disse selskapene utgjør konsernregnskapet. I 2017 vil det gjennomføres en kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS slik at Fiskernes Hus AS vil stå som eier av eiendomsselskapene Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS og Stortorget 2 Tromsø AS.

Eierinteressene i Stortorget 1 AS og Kirkenesterminalen AS er klassifisert som tilknyttet selskap.

### **Regnskapsprinsipper for aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper**

Egenkapitalmetoden brukes som prinsipp for vurdering og presentasjon av investeringer i datterselskap og tilknyttede selskaper. Bruk av metoden fører til at regnskapsført verdi i balansen tilsvare andelen av egenkapitalen, korrigeret for eventuelle gjenværende merverdier fra kjøpet og urealiserte internegevinster. Resultatandelen i resultatregnskapet baseres på andelen av resultatet etter skatt, og korrigeres for eventuelle avskrivninger på merverdier og urealiserte gevinster. I resultatregnskapet vises resultatandelen under finansposter.

### **Konsolideringsprinsipper**

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet). I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var én økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

### **Klassifisering av balanseposter**

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld.

### **Driftsinntekter**

Lagets driftsinntekter består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Driftsinntektene er vurdert til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, og inntektsføres i takt med utførelsen.

### **Varige driftsmidler og av-/nedskrivninger**

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid («knekkpunktmetoden»). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand på anskaffelsestidspunktet. Ved indikasjon om at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn

både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp. Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

#### **Aksjer og grunnfondsbevis**

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i andre aksjer mv. Utdelinger regnskapsføres i utgangspunktet som finansinntekt, når utdelingen er vedtatt. Hvis utdelingene overstiger andel av opptjent egenkapital etter kjøpet, føres det overskytende til reduksjon av kostprisen.

#### **Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond**

For kortsiktige investeringer brukes markedsverdi prinsippet. Verdien i balansen tilsvarende markedsverdien av investeringene pr. 31.12. Mottatt utbytte, og realiserte og urealiserte gevinster/tap, resultatføres som finansposter.

#### **Fordringer**

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi.

#### **Gjeld**

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

#### **Pensjoner**

Selskapet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til forsikrings-selskap. Selskapet har hovedsaklig innskuddspensjon. De som er med på ytelsespensjon er 2 ansatte som er delvis ufør.

#### **Innskuddsordning**

Ved innskuddsordning betaler selskapet innskudd til et forsikrings-selskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

#### **Ytelsesordning**

Livselskapet forvalter ytelsesordningen og fakturerer selskapet for årlig premie. Denne kostnadsføres årlig uten å avsette framtidige forpliktelser eller fond.

#### **Skatt**

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare inntektsskatt og endring i utsatt skatt. Betalbar skatt består av skatt på alminnelig inntekt og formueskatt. Formueskatt beregnes med 0,15% av netto ligningsmessige formue og kostnadsføres under andre driftskostnader. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt framtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen. Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet regnskapsføres til nominelt beløp.

#### **Kontantstrømsoppstilling**

Kontantstrømsoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode i henhold til foreløpig norsk regnskapsstandard.

## Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
<b>Midlertidige forskjeller</b>				
-591	-172	Omløpsmidler	-95	-514
-20 380	-20 175	Anleggsmidler	119	171
	-848	Andre forskjeller	-848	
-20 971	-21 195	Midl. forskjeller som påvirker betalbar skatt	-824	-343
-691	920	Forskjeller knyttet til verdipapir	775	-189
	-1 301	Fremførbare skattemessige underskudd		
<b>-21 663</b>	<b>-21 576</b>	<b>Grunnlag for utsatt skatt</b>	<b>-49</b>	<b>-532</b>
-5 416	-5 213	Utsatt skattefordel(-)	-12	-133
	35	Utsatt skatteforpliktelse		
25 %	24 %	Anvendt skattesats	24 %	25 %

## Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

2015	2016	Grunnlag for betalbar skatt	2016	2015
44 940	68 349	Resultat før skattekostnad	66 962	43 289
112	-11 989	Permanente forskjeller	-12 166	-3 378
45 051	56 360	Grunnlag for skattekostnad på årets resultat	54 797	39 911
-1 979	-125	Endring i midlertidige forskjeller	482	-709
-2 197	1 301	Fremførbart ligningsmessig underskudd		
<b>40 876</b>	<b>57 536</b>	<b>Grunnlag betalbar skatt</b>	<b>55 278</b>	<b>39 202</b>

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
<b>Fordeling av skattekostnaden</b>				
11 036	14 384	Skatt på alminnelig inntekt	13 820	10 585
471	324	Endring i utsatt skatt	121	-728
-633		Avsatt for mye betalbar skatt tidl.år		-633
<b>10 874</b>	<b>14 709</b>	<b>Årets skattekostnad</b>	<b>13 941</b>	<b>9 223</b>
<b>Avstemming av årets skattekostnad</b>				
44 940	68 349	Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	66 962	43 289
12 134	17 087	Beregnet skatt 25 (27%)	16 741	11 688
10 874	14 709	Skattekostnad i resultatregnskapet	13 941	9 223
1 260	2 378	Differanse	2 800	2 465
Differansen består av følgende:				
30	-2 997	25% (27%) av permanente forskjeller	-3 041	-912
433	216	Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats		11
-633		Avsatt for mye betalbar skatt tidl år		-633
-1 090	403	Andre forskjeller	241	-930
-1 260	-2 378	Sum forklart differanse	-2 800	-2 465
<b>Betalbar skatt i balansen</b>				
11 036	14 384	Skatt på alminnelig inntekt	25 %	13 820
1 936	1 100	Formuesskatt	0,15 %	1 100
<b>12 972</b>	<b>15 484</b>	<b>Årets betalbare skatt</b>		<b>14 920</b>
				<b>12 521</b>

**Note 3 Driftsinntekter**

Omsetning gjennom laget presenteres for informasjonsformål på linje over driftsinntekter. Omsetningen representerer alle førstehåndsomsatte marine ressurser foretatt i Norges Råfisklagets geografiske virkeområde.

Lagets driftsinntektene består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Lagsavgiften beregnes av omsetningsverdien for landet fisk, og er en avgift vedtatt av årsmøtet og godkjent av Nærings- og fiskeridepartementet.

2016	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		9 066 332	2 471 827	11 538 159
<b>Lagsavgift</b>				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc.	1,20 %	63 454	898	64 353
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare	0,90 %	30 260	13 340	43 600
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning	0,40 %	1 464	3 659	5 123
<b>Sum lagsavgift</b>		<b>95 179</b>	<b>17 897</b>	<b>113 076</b>

2015	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		7 731 265	2 000 276	9 731 541
<b>Lagsavgift</b>				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc.	1,20 %	53 028	1 262	54 290
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare	0,90 %	27 704	11 561	39 266
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning	0,40 %	888	2 275	3 162
<b>Sum lagsavgift</b>		<b>81 620</b>	<b>15 098</b>	<b>96 718</b>

Leieinntekter i konsernregnskapet og andre driftsinntekter er inntektsført i henhold til opptjeningsprinsippet. En vesentlig del av andre driftsinntekter er inntektsført tjenestesalg for arbeid knyttet til inndragning av fangstverdi for overfisket kvote og andre overtredelser samt netto gevinst knyttet til avkastning for Råfisklagskortet som er et egenutviklet betalingskort tilbudt fiskere. I tillegg er det leid ut ressurser til Norges Råfisklags eiendomsselskap.

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
7 434	8 846	Tjenestesalg inndragning fangstverdi	8 846	7 434
1 586	1 112	Utleie av arbeidskraft	2 524	2 540
3 262	1 490	Andre driftsinntekter	117	1 470
<b>12 283</b>	<b>11 448</b>	<b>Sum</b>	<b>11 488</b>	<b>11 444</b>

**Note 4 Bevilgninger**

Bevilgninger og bidrag gis av Norges Råfisklag til ulike formål. Fordelte midler benyttes i stor grad til støtte for lokale tiltak til fordel for fiskeribefolkningen, og kan ha stor nytte for bosettingsmønsteret. Dette gjelder spesielt støtte til velferd-, service- og mottaksstasjoner i Norges Råfisklags distrikt. Det gis også støtte til utadrettede tiltak. Videre er Norges Råfisklag delaktig i prosjekter til å markedsføre fiskeprodukter samt utvikling innenfor næringen. Det gis også studiestøtte som kan relateres til næringen. Herunder følger en oversikt over bidrag og bevilgninger gitt av ulike utvalg til disse formål. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder bevilgninger.

	2016	2015
Styrets bevilgninger	3 202	3 501
Markedsrådets bevilgninger	1 910	850
<b>Sum bevilgninger</b>	<b>5 112</b>	<b>4 351</b>



**Note 5 Pensjonskostnader**

Selskapet og konsernet har pensjonsordninger som omfatter i alt 63 personer. Pensjonsordningen er en innskuddsordning. Innskuddspensjonsordningen forvaltes av livselskap, og det betales premie for ansatte med inntil 7 % av lønn inntil 7,1 G og 25,1 % av lønn utover 7,1 G. I tillegg har selskapet en ytelsesordning for to ansatte som gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Forpliktelsene knyttet til pensjonsordningene er dekket gjennom forsikringsselskap, og finansieres over drift. Da de to ansatte er delvis uføre er det ikke anledning å lukke ytelsesordning for disse. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstillere kravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Pensjonskostnad	Norges Råfisklag	
	2016	2015
Ytelsesbasert pensjonskostnad	243	191
Innskuddsbasert pensjonskostnad	4 178	3 938
Pensjonskompensasjon	1 876	1 992
Annen pensjonskostnad	1 026	705
<b>Sum pensjonskostnad</b>	<b>7 321</b>	<b>6 826</b>

Det er kun en forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder pensjonskostnader. Dette gjelder en ansatt hvor pensjonskostnad er 40 tusen. Totalt for konsernet er pensjonskostnad for 2016 kr 7 361.

**Note 6 Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond**

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder markedsbaserte aksjer og aksjefond.

Markedsbaserte aksjer og aksjefond			
Selskapets navn:	Antall	Kostpris	Bokf.verdi
Orkla ASA a-aksjer	20 000	2 227	1 570
Frontline Ltd	2 000	1 701	124
<b>Sum aksjer egen forvaltning</b>		<b>3 928</b>	<b>1 694</b>
Sparebanken Nord-Norge Forvaltning		3 692	4 906
<b>Sum aksjer</b>		<b>7 620</b>	<b>6 600</b>
Global Infrastruktur I AS		882	1 423
Landkreditt Kina		3 003	3 453
Aberdeen Eiendom		1 053	480
NLI Eiendomsinvest AS		8	200
Prime Office Germany AS		981	285
Pareto Nordic Return A		4 758	8 189
Pareto Nordic Alpha Class A		2 500	2 983
<b>Sum aksjefond egen forvaltning</b>		<b>13 184</b>	<b>17 013</b>
Danske Capital forvaltning		22 741	30 520
Sparebanken Nord-Norge forvaltning		19 368	28 466
Nordea forvaltning		27 829	35 041
<b>Sum aksjefond</b>		<b>83 122</b>	<b>111 040</b>
<b>Sum aksjer og aksjefond</b>		<b>90 741</b>	<b>117 640</b>

## Markedsbaserte rentefond

Konsern			Norges Råfisklag	
Kostpris	Bokført verdi	Selskapets navn	Kostpris	Bokført verdi
11 003	10 958	DnB Frn rente		
5 000	5 333	DnB Aktiv 10		
11 406	11 057	Nordea Plan Rente		
5 000	5 207	Nordea Plan Kombi		
1 000	1 094	Sparebank 1 SMN 10/	1 000	1 094
2 002	2 002	Danske Bank Obligasjon	2 002	2 002
<b>35 411</b>	<b>35 650</b>	<b>Sum obligasjoner egen forvaltning</b>	<b>3 002</b>	<b>3 096</b>
55 019	53 072	Sparebanken Nord-Norge forvaltning	55 019	53 072
13 851	13 538	Nordea forvaltning	13 851	13 538
<b>104 282</b>	<b>102 260</b>	<b>Sum obligasjoner</b>	<b>71 872</b>	<b>69 706</b>
70 081	73 290	Danske Capital forvaltning	70 081	73 290
35 734	35 189	Nordea forvaltning	35 734	35 189
<b>105 815</b>	<b>108 478</b>	<b>Sum obligasjonsfond</b>	<b>105 815</b>	<b>108 478</b>
8 823	8 682	Nordea likviditet (forvaltning)	8 823	8 682
<b>8 823</b>	<b>8 682</b>	<b>Sum pengemarkedsfond</b>	<b>8 823</b>	<b>8 682</b>
<b>218 920</b>	<b>219 421</b>	<b>Sum rentefond</b>	<b>186 511</b>	<b>186 867</b>

Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler fremkommer slik:

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
-23 423	-18 597	Tidligere års verdiendring aksjer og -fond	-18 597	-23 423
18 597	23 684	Årets verdiøkning av aksjer og aksjefond	23 684	18 597
-2 884	-375	Tidligere års verdiendring rentefond	-878	-2 797
375	2 098	Årets verdiendring av rentefond	1 953	878
<b>-7 334</b>	<b>6 809</b>	<b>Netto urealisert gevinst/tap(-)</b>	<b>6 162</b>	<b>-6 744</b>
10 140	3 914	Gevinst salg av aksjer og aksjefond	3 914	10 140
2 978	5 456	Renter obligasjoner	5 456	2 978
2 517	1 057	Gevinst salg av rentefond	548	1 951
-309	-2 018	Netto valutagevinst plassering i verdipapirer	-2 018	-309
<b>15 326</b>	<b>8 409</b>	<b>Netto realisert gevinst</b>	<b>7 900</b>	<b>14 760</b>
<b>7 991</b>	<b>15 219</b>	<b>Verdiendring av markedsbaserte OM</b>	<b>14 062</b>	<b>8 015</b>

**Note 7** Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap

Investeringene i datterselskap og tilknyttet selskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Norges Råfisklag									
Selskap	Eierandel	Forretnings- kontor	Ansk.kost	EK-and. 1.1	Res.andel	Utbytte/ konsernbidrag	Int. gev.	Tilgang/ Avgang	EK-and 3112
<i>Datterselskap</i>									
Fiskernes Hus AS	100 %	Tromsø	13 984	68 045	455	-831			67 668
Marinvest AS	100 %	Tromsø	56 000	55 379	2 306		618		58 303
Sjøgata 39 Tromsø AS	100 %	Tromsø	6 056	4 159	52	515			4 726
Sjøgata 41/43 Tromsø AS	100 %	Tromsø	4 159	801	-38	94			857
Stortorget 2 Tromsø AS	100 %	Tromsø	801	6 056	-64	223			6 214
<b>Sum datterselskap</b>			<b>81 000</b>	<b>134 440</b>	<b>2 710</b>	<b>0</b>	<b>618</b>	<b>0</b>	<b>137 768</b>
<i>Tilknyttede selskap</i>									
ANS Sjøgata 41/43	6 %	Tromsø	602	506	36	-123			419
<b>Sum tilknyttede selskap</b>			<b>602</b>	<b>506</b>	<b>36</b>	<b>-123</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>419</b>
<b>Konsern</b>									
<i>Tilknyttede selskap</i>									
Kirkenesterminalen AS	43 %		2 515	4 564	-223				4 341
Stortorget 1 AS	40 %		42 036	32 627	5		8 600		41 233
<b>Sum tilknyttede selskap</b>			<b>44 551</b>	<b>37 191</b>	<b>-218</b>	<b>0</b>	<b>8 600</b>		<b>45 574</b>

**Note 8** Aksjer og grunnfondsbevis

Norges Råfisklag			
Selskaps navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	3 300	14	508
Eierselskapet Fiskeribladet Fiskaren AS	1 670	1 670	2 390
Diverse selskap			196
<b>Sum aksjer og grunnfondsbevis</b>			<b>13 693</b>
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.			12
<b>Bokført verdi</b>			<b>13 681</b>
<b>Konsern</b>			
Selskaps navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	3 300	14	508
Fiskeribladet AS	1 670	1 670	2 390
Værøy Fryselager AS	100	100	100
Calanus AS	438	44	2 880
Norinnova Invest AS A-aksjer	823	823	823
Norinnova Invest AS B-aksjer	83	83	83
Kristiansund Fryseri AS	825	825	955
Hammerfest Fryseri AS	938	938	910
Dualog AS	930	93	1 353
Kap Nord Fond AS	1 909	1 909	2 060
Diverse andre selskap			196
<b>Sum aksjer og grunnfondsbevis</b>			<b>22 856</b>
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.			-2 256
<b>Bokført verdi</b>			<b>20 600</b>

Tap/gevinst på anleggsaksjer:

Konsern		Norges Råfisklag	
2015	2016	2016	2015
947			
		Nedskrivning andre anleggsaksjer	
57	-2 155		100
		Realisert gevinst(-)/tap aksjer/andeler	
<b>1 004</b>	<b>-2 155</b>	<b>0</b>	<b>100</b>
		<b>Tap/Gevinst(-) på anleggsaksjer</b>	

Note 9 Bundne bankinnskudd, trekkrettigheter				
Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016	Bundne bankinnskudd	2016	2015
53 313	130 507	Betalingsmidler	110 416	35 748
2 563	2 607	Skattetrekksmidler	2 447	2 447
<b>55 876</b>	<b>133 114</b>	<b>Sum betalingsmidler/skattetrekk</b>	<b>112 863</b>	<b>38 195</b>
Trekkrettigheter				
250 000	250 000	Ubenyttet kassekreditt	250 000	250 000

Note 10 Tap på fordringer/utlån				
---------------------------------	--	--	--	--

Fordringer og utlån er vurdert til antatt virkelig verdi og tapsføringen fremkommer slik:

Konsern			Norges Råfisklag	
Avsetning 01.01	Avsetning 31.12		Avsetning 01.01	Avsetning 31.12
162	172	Tap på kortsiktige fordringer	85	95
178	178	Tap på utlån	178	178
	<b>10</b>	<b>Endring tapsavsetning</b>		<b>10</b>
	32	Konstaterte tap 2016		32
	<b>42</b>	<b>Netto kostnadsført 2016</b>		<b>42</b>

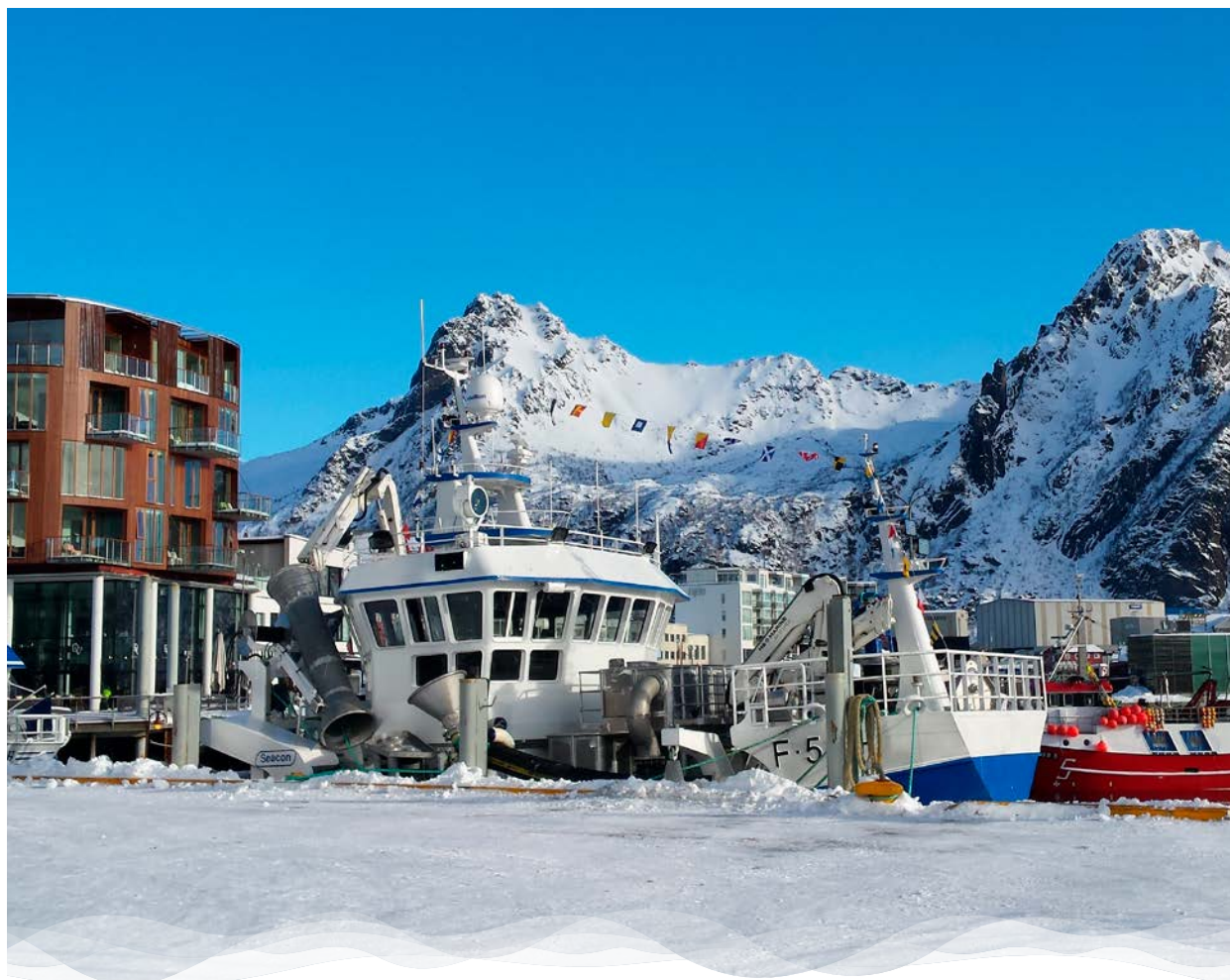


Foto: Thor E. Kalsaas



Note 11 Varige driftsmidler					
Norges Råfisklag					
	Transportmidler	Driftsløsøre	Fast eiendom	Sum	
Anskaffelseskost 01.01.	4 141	7 270	3 252	14 662	
Tilgang		377		377	
Avgang	583			583	
Anskaffelseskost 31.12.	3 557	7 647	3 252	14 456	
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	2 285	4 341		6 626	
<b>Balanseført verdi 31.12.</b>	<b>1 272</b>	<b>3 306</b>	<b>3 252</b>	<b>7 830</b>	
Årets avskrivninger	597	787		1 384	
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Avskrives ikke		
Konsern					
	Transportmidler	Driftsløsøre	Innredning	Fast eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	4 141	7 922	10 310	123 146	145 518
Tilgang		387	540	7 001	7 928
Avgang	583				584
Anskaffelseskost 31.12.	3 557	8 308	10 850	130 147	152 862
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	2 285	4 593	794	92 050	99 722
<b>Balanseført verdi 31.12.</b>	<b>1 272</b>	<b>3 715</b>	<b>10 056</b>	<b>38 097</b>	<b>53 141</b>
Årets avskrivninger	597	882	607	2 049	4 135
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år	25 år	25-50 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Fast eiendom består av næringsbygg for utleie, tomter og fritidseiendommer. Tomter og fritidseiendommer avskrives ikke, mens næringsbyggene avskrives med 4 % årlig. Det benyttes lineære avskrivninger av anskaffelseskost. Fiskernes Hus AS, ANS Sjøgata 41/43, Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS og Stortorget 2 Tromsø AS eier næringsbyggene.

#### Spesifikasjon av fast eiendom

Forretningseiendom	Ansk.kost	Akk.avskr.	Påkostning	Bokført verdi
Stortorget 2, Tromsø	21 543	21 484		59
Sjøgata 41/43, Tromsø	6 046	5 710	682	1 019
Sjøgata 39, Tromsø	31 483	17 589	1 341	15 235
Fiskergt. 22, Svolvær	33 705	26 341	3 783	11 147
Sjøgata 41/43, seksjon 2, Tromsø	27 116	20 926	1 196	7 386
<b>Forretningseiendom</b>	<b>119 893</b>	<b>92 050</b>	<b>7 001</b>	<b>34 845</b>
Fritidseiendom				
Fritidseiendommer	2 957			2 957
Diverse tomter	295			295
<b>Fritidseiendom</b>	<b>3 252</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3 252</b>
<b>Sum fast eiendom</b>	<b>123 146</b>	<b>92 050</b>	<b>7 001</b>	<b>38 097</b>

Det er en merverdi knyttet til næringsbygget i Sjøgata 41/43 seksjon 2 på 5,36 millioner som vedrører merverdi knyttet til konsernets kjøp av andelene i ANS Sjøgata 41/43.

**Note 12 Tilgode fiskekjøpere**

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Fiskekjøperne gis en kredittid på 14 dager. Tilgode fiskekjøpere er fordringer knyttet til denne oppgjørsordningen. Det er et vilkår for å kunne kjøpe fisk at det er stillet tilstrekkelig og betryggende sikkerhet for mottatt fangst.

Det er etablert ulike ordninger for garantistillelse fra fiskekjøper. Garantistillelsene er i hovedsak individuelle. I tillegg er det tidligere etablert et kollektivt garantifond som kan benyttes til å dekke tap på fordringer for de fiskekjøperne som deltar i denne kollektive ordningen.

		2016	2015
<b>Tilgode fiskekjøpere</b>		<b>344 425</b>	<b>293 655</b>
Følgende sikkerheter er stilt ved utgangen av regnskapsåret:			
Individuelle bankgarantier	(individuell)	525 718	430 892
Kredittforsikring	(individuell)	306 275	263 100
Innbetalt depositum	(individuell)	101 770	94 126
Garantifond felles	(kollektiv)	31 536	31 018
<b>Sum sikkerhet</b>		<b>965 299</b>	<b>819 135</b>

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder tilgode fiskekjøpere.

**Note 13 Pantelån, pantstillelser og garantistillelser**

Av konsernets gjeld er kr 22,410 mill sikret ved pant i eiendom. Gjenstående avdragstid er innen 5 år. Norges Råfisklag har stillet garanti for følgende:

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
820	410	Garanti overfor deltakerne i ANS Sjøgata 41/43	410	820
<b>820</b>	<b>410</b>	<b>Sum garantistillelser</b>	<b>410</b>	<b>820</b>

**Note 14 Mellomværende med konsernselskap og tilknyttet selskap**

Konsern			Norges Råfisklag	
2015	2016		2016	2015
		Fiskernes Hus AS	184	371
		Kystens Hus AS	914	93
		Marinvest AS	12	9
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>Sum tilgode Norges Råfisklag</b>	<b>1 109</b>	<b>473</b>

**Note 15 Egenkapital**

Egenkapitalen i laget består av innbetalt andelskapital på 11 tusen og resten opptjent egenkapital. Det er utstedt andelsbrev på fylkesfiskarlagene, Norges Kystfiskarlag, Norsk Sjømannsforbund samt Fiskebåtredernes Forbund basert på medlemstall i organisasjonene. De har andeler for hhv 5,5, 0,5, 1,5 og 3 tusen. Medlemstall i organisasjonene kan variere, og andelskapitalen varierer da tilsvarende. Følgende oppstilling viser spesifikasjon over egenkapitalen samt egenkapitalendringer.

Norges Råfisklag			
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen EK	Sum EK
Egenkapital 01.01.	11	564 210	564 221
Andre endringer		618	618
Årets resultat		53 022	53 022
<b>Egenkapital 31.12.</b>	<b>11</b>	<b>617 850</b>	<b>618 861</b>

Konsern			
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen EK	Sum EK
Egenkapital 01.01.	11	564 210	564 221
Årets resultat		53 640	53 640
<b>Egenkapital 31.12.</b>	<b>11</b>	<b>617 850</b>	<b>618 861</b>

**Note 16 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser**

Norges Råfisklag hadde ved utgangen av inntektsåret 62 ansatte fordelt på 58 årsverk. Lønnskostnadene i laget kan spesifiseres som herunder:

Konsern		Norges Råfisklag		
2015	2016		2016	2015
38 425	39 789	Lønnskostnader	38 727	37 552
2 943	2 966	Arbeidsgiveravgift	2 864	2 856
6 865	7 361	Pensjonskostnader	7 321	6 826
57	29	Øvrige personalkostnader		
<b>48 289</b>	<b>50 145</b>	<b>Sum lønnskostnader</b>	<b>48 912</b>	<b>47 234</b>
60	59	Sysselsatte årsverk i regnskapsåret har vært	58	59

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret	Kontrollkomite
Lønn	1 556	1 762	246
Pensjonsutgifter	385	108	15
Annen godtgjørelse	7		

Lån til daglig leder på kr 840 tusen har gjenstående nedbetalingstid på 8 år. Rentesesatsen er lik normalrentesesatsen fastsatt av Stortinget og har i 2016 vært som følger: 1.1-29.2: 2,5%, 1.3-30.6: 2,3% og 1.7-31.12: 2,2%.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	Norges Råfisklag	Konsern
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	393	517
Skatte- og avgiftsrådgivning	33	108
<b>Sum</b>	<b>426</b>	<b>625</b>

**Note 17 Langsiktige fordringer**

Norges Råfisklag yter lån til lagets ansatte. Maksimalt lånebeløp er 100% av lånetakst og ikke høyere enn kr 1.600.000 pr ansatt. Avdragstiden kan avtales individuelt, men kan ikke være lengre enn 30 år. Det forlanges pant i fast eiendom og rentebetingelsene er de samme for alle ansatte. Rentesesatsen er lik normalrentesesatsen fastsatt av Stortinget og har i 2016 vært som følger: 1.1-29.2: 2,5%, 1.3-30.6: 2,3% og 1.7-31.12: 2,2%.

I tillegg er det gitt lån til datterselskapet Kystens Hus AS som er renteberegnet med 3 mnd Nibor +1,25%. Herunder følger en spesifisering over saldo på utlån.

Konsern		Norges Råfisklag		
2015	2016		2016	2015
960	840	Lån adm.direktør	840	960
29 825	27 942	Lån gitt øvrige ansatte (40)	27 942	29 825
		Lån datterselskap	713	713
10 280	1 680	Lån tilknyttet selskap		
3 679	3 774	Lån andre		
<b>44 744</b>	<b>34 236</b>	<b>Sum lån</b>	<b>29 495</b>	<b>31 498</b>
-178	-178	Avsetning til tap	-178	-178
<b>44 566</b>	<b>34 058</b>	<b>Sum langsiktige fordringer</b>	<b>29 317</b>	<b>31 320</b>

**Note 18 Inntrukne midler**

Inntrukne midler er overtredelser av havressurslovens og fiskesalgslagslovens bestemmelser. Ved overtredelser faktureres fiskerne og fordringene som oppstår motregnes i senere oppgjør for fangst eller kreves innbetalt. Ubetalte fordringer ved utgangen av regnskapsåret er ikke inkludert i netto inntrukne midler. Midlene administreres av laget og benyttes til å dekke kostnader ved kontrollaktivitet samt ordninger som tilskudd til føring av fisk. Regnskap over inntrukne midler rapporteres årlig til Nærings- og fiskeridepartementet og de godkjenner også dekning av kostnader til kontrollarbeid. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet og følgende oppstilling viser oversikt over inntrukne midler:

	2016	2015
Inngående balanse 1.1	26 789	15 580
Inntrukket i år	18 817	18 642
Anvendt til lagets kontrollaktivitet (se note 3)	-8 846	-7 434
<b>Inntrukne midler 31.12</b>	<b>36 760</b>	<b>26 789</b>

**Note 19** Transaksjoner med nærstående parter

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 16, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 14. Følgende transaksjoner er foretatt til selskapets eierorganisasjoner for 2016:

	2016	2015
Tjenestekjøp for oppnevning til årsmøte i Norges Råfisklag	1 000	1 000
Støtte til utadrettede tiltak	457	609
Støtte til drift og investering i Velferdsstasjoner	631	597
Prosjektsamarbeid (herunder miljøsertifisering og miljørådgiver)	385	597
<b>Sum overføringer til eierorganisasjonene</b>	<b>2 473</b>	<b>2 803</b>

**Konsernets transaksjoner med øvrige nærstående parter:**

Konsern		Norges Råfisklag	
Tjenestesalg	Tjenestekjøp	Tjenestesalg	Tjenestekjøp
	<i>Datterselskap</i>		
	Fiskernes Hus AS	1 388	1 600
	<i>Andre selskap</i>		
68	Fiskarlaget Nord		
	97 Norges Fiskarlag		

**Note 20** Andre kortsiktige fordringer

Konsern		Norges Råfisklag		
2015	2016	2016	2015	
10	162	Fordringer på ansatte	159	9
420	521	Påløpte ikke forfalte renteinntekter	521	420
465	-1 325	Garantiordningen i Norges Råfisklag	-1 325	465
8 240	2 375	Likviditetslån Stiftelsen Kystens Hus	2 375	8 240
1 407	1 814	Forskuddsbetalte kostnader	1 786	1 344
15 603	17 543	Andre kortsiktige fordringer	14 117	9 566
-591	-172	Avsetning til tap på fordringer	-95	-514
<b>25 554</b>	<b>20 916</b>	<b>Sum andre kortsiktige fordringer</b>	<b>17 536</b>	<b>19 531</b>

**Note 21** Skyldig fiskere

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Oppgjørstid for fiskerne er 15 dager. Omsetningen i desember varierer fra år til år, og det vil derfor oppstå reduksjon eller økning i skyldig fiskere avhengig av omsetningsstørrelsen siste uker av regnskapsåret. Dette synliggjøres også på fordringene knyttet til fiskekjøperne, jfr note 12.

Norges Råfisklag garanterer oppgjør til fiskerne uavhengig om fiskekjøperne kan betale for fakturert fangst.

**Note 22** Annen kortsiktig gjeld

Konsern		Norges Råfisklag		
2015	2016	2016	2015	
5 226	3 645	Forskuddsbetaling fra fiskekjøperne	3 645	5 226
	848	Avsetning tapsfond	848	
6 488	6 931	Fiskeres frivillige trekk til fagorganisasjoner	6 931	6 488
3 496	2 532	Forskuddsbetaling fra andre kunder	2 532	3 496
4 123		Norges Råfisklags Hjelpesfond		4 123
10 993	8 114	Andre leverandører	6 307	6 203
4 319	4 461	Feriepenger, påløpt	4 346	4 222
1 632	2 110	Bevilgninger, påløpt	2 110	1 632
<b>36 277</b>	<b>28 641</b>	<b>Sum annen kortsiktig gjeld</b>	<b>26 720</b>	<b>31 390</b>



# Revisors beretning

36

Revisors beretning



KPMG AS  
Stakkevollvegen 41  
Postboks 6282  
9292 Tromsø

Telephone +47 04063  
Fax +47 77 64 30 10  
Internet www.kpmg.no  
Enterprise 935 174 627 MVA

Til årsmøtet i Norges Råfisklag SA

## Uavhengig revisors beretning

### Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

#### Konklusjon

Vi har revidert Norges Råfisklag SAs årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 53 022 (tusen) og et overskudd i konsernregnskapet på kr 53 640 (tusen). Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Råfisklag SA per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapspraksis i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Råfisklag SA per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapspraksis i Norge.

#### Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

#### Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

KPMG AS is a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

#### Offices in

Oslø	Flæruie	Mo i Rana	Sturd
Alta	Finnsnes	Moide	Strauma
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Karvik	Sandnessjøen	Lysøt
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

#### Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

#### Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.



- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

#### Uttalelse om øvrige lovmessige krav


##### Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

##### Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Tromsø 2. mai 2017  
KPMG AS

  
Gunnar Alskog  
Statsautorisert revisor

# Kontrollkomitéens beretning

I beretningsåret 2016 har kontrollkomitéen gjennomført kontroller i henhold til instruks og egen vurdering.

Kontrollkomitéen har gjennomgått saksdokumenter og protokoller fra styret og arbeidsutvalget (AU). Det er gjennomført statusmøter med Råfisklagets ledelse og avlagt besøk hos regionkontorene i Svolvær og Kristiansund. Styrets beretning for 2016 er gjennomgått.

Kontrollkomitéen har ikke funnet at noen av de aktuelle organer har fattet vedtak eller foretatt disposisjoner som er i strid med Norges Råfisklags vedtekter, forretningsregler eller vedtak fattet av årsmøtet. Styret har fulgt opp årsmøtets vedtak i aktuelle saker.

Etter det kontrollkomitéen har erfart, har både styret og administrasjonen utført et godt arbeid for fiskerne som omsetter sine fangster i Råfisklagets distrikt.

I beretningsåret er det også gjennomført anbudsprosess på revisjonstjenestene og etter innstilling fra kontrollkomitéen vedtok årsmøtet å skifte til KPMG som ny revisor.

Kontrollkomitéen innstiller for årsmøtet å godkjenne styrets årsberetning for 2016.

Tromsø 2. mai 2017

  
Henrik Henriksen

  
Geir Roger Benonisen

  
Ole Morten Fjukstad





# Virksomhetsrapport

## Viktige arter/produkter

Torsk .....	49
Hyse .....	59
Sei .....	61
Reker .....	63
Blåkveite .....	65
Kongekrabbe .....	67
Snøkrabbe .....	68
Taskekrabbe .....	69
Vågekval .....	70
Sjølprodusert tørrfisk .....	71

## Hovedtall for omsetning

Norges Råfisklag er fiskernes egen salgsorganisasjon og driver en velfungerende, moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklagets område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Etter andel av samlet verdi, er de viktigste artene som ble omsatt i Råfisklagets distrikt i 2016; torsk (59 %), hyse (10 %), sei (7 %), reker (6 %), snøkrabbe (5 %), blåkveite (4 %) og kongekrabbe (3 %).

Råfisklagets virksomhet omfatter førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. Omsetningen inkluderer fangster både fra norske og utenlandske fiskefartøy. De utenlandske fartøyene er hovedsakelig russiske trålere.

I 2016 endte den samlede verdien av fangst omsatt gjennom Råfisklaget på 11,538 millioner kroner. Dette er den høyeste totalverdien i fiskesalgslagets historie enten det måles i løpende kroner eller om det korrigeres for inflasjon. Forrige topp var 2015 med 9,732 millioner (løpende) og 10,082 millioner (inflasjonskorrigert). Det tredje beste året var 1999 med 6,560 millioner (løpende) og 9,284 millioner (inflasjonskorrigert).

Den samlede verdien i 2016 økte med 1.806 millioner kroner eller 19 % fra 9.732 millioner i 2015. Økningen utgjorde 1.299 millioner (17 %) for norske fiskere og 507 millioner (26 %) for utenlandske fiskere. De utenlandske fangstene utgjorde 21 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2016. Dette er en oppgang fra 20 % i 2015, 18 % i 2014 og 15 % i 2013.

Det ble omsatt til sammen 1.123.000 tonn (rund vekt) fangst gjennom Norges Råfisklag i 2016. Dette er 87.000 tonn eller 8 % mer enn i 2015. Kvantumet i 2016 er ny toppnotering og tredje år på rad i Råfisklagets historie med samlet fangst på over 1 million tonn. Omsetningen var 1.036.000 tonn i 2015 og 1.058.000 tonn i 2014 (rund vekt).

Siden 2006 er et stort kvantum krill inkludert i omsetningstillene. Fartøy hjemmehørende i Råfisklagets område har drevet et betydelig fiske etter krill i Sørishavet. Fangstene produseres om bord og produktene blir landet i Sør-Amerika. Slik fangst og omsetning av krill kommer inn under fiskesalgslagsloven og fiskesalgslagenes enerett til omsetning. Fra 2011 ble også alger (tare) høstet i norske farvann innlemmet i den organiserte omsetningen som Råfisklaget har ansvaret for. I nedre del av tabell 7 er krill og alger holdt utenfor av hensyn til sammenligning med tidligere år og perioder.

De ti siste årene har det vært både en moderat nedgang og en tilsvarende oppgang i andelen av fangst fra utenlandske fiskefartøy i Råfisklagets distrikt. Perioden begynte med en andel på 24 % utenlandsk råstoff i 2007. Den laveste andelen hadde vi i 2013 med 17 %. Etter dette

Tallene som framgår av denne årsberetningen er basert på avstemte årskvantum og -verdier for fangster omsatt på første hånd mellom fiskere og kjøpere i Norges Råfisklags område, men også for fangster som på annen måte kommer inn under fiskesalgslagets enerett til omsetning av villevende marine ressurser. Omsetningen omfatter i all hovedsak torskefisk, skalldyr, bløtdyr, alger og kval levert av norske og utenlandske fiskefartøy på strekningen fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Unntak fra dette er angitt.

Tallene i virksomhetsrapporten kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette har blant annet sammenheng med at det tar tid før endelige avstemte tall foreligger for omsetning og eksport. Det blir foretatt korreksjoner med tilbakevirkende kraft både av Statistisk sentralbyrå/Norges sjømatråd, Fiskeridirektoratet og fiskesalgslagene. Av fiskesalgslagene blir det blant annet foretatt registreringer (korreksjoner) når lagrede ombordfrysede fangster i fiskers eie fra ett år blir solgt til en kjøper neste år.

har andelen utenlandsk fangst økt igjen til 21 % i 2014, 24 % i 2015 og nå sist 25 % av totalkvantumet i 2016.

Det totale kvantumet fra norske og utenlandske fartøy, krill og alger (tare) holdt utenom, bestod i 2016 av 48 % ferskt og 52 % ombordfrysede råstoff. Dette er en liten endring fra en ferskandel på 52 % og en frystandel på

**Tabell 6:** Total omsetningsverdi fordelt på norske og utenlandske fiskefartøy 2007–2016 (millioner kroner og prosent)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalverdi	6.586	6.158	5.163	5.671	6.954	6.919	6.328	7.924	9.732	11.538
Norske fartøy verdi	5.074	4.782	4.186	4.746	5.779	5.771	5.391	6.487	7.767	9.066
Utenlandske fartøy verdi	1.512	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472
Norske fartøy (%)	77	78	81	84	83	83	85	82	80	79
Utenlandske fartøy (%)	23	22	19	16	17	17	15	18	20	21

Verditallene er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigert for inflasjon.

**Tabell 7:** Totalt omsatt kvantum med fordeling på norske og utenlandske fiskefartøy 2007–2016 (tonn rund vekt og prosent)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt kvantum*	596.000	579.000	592.000	750.000	844.000	892.000	948.000	1.058.000	1.036.000	1.123.000
Totalt kvantum uten krill og alger*	543.000	516.000	535.000	635.000	686.000	712.000	731.000	788.000	758.000	824.000
Herav norske fartøy kvantum	412.000	395.000	425.000	515.000	546.000	575.000	605.000	619.000	578.000	617.000
Herav utenlandske fartøy kvantum	131.000	121.000	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000
Norske fartøy (%)	76	77	79	81	80	81	83	79	76	75
Utenlandske fartøy (%)	24	23	21	19	20	19	17	21	24	25

\* Krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten

**Krill fra Sørishavet:** Kvantumstallene for norske fartøy og totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2007-2016 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 53, 63, 57, 115, 79, 105, 124, 167, 169 og 188 tusen tonn med krill. Krillen har en relativt lav førstehåndspris og gjør derfor mindre utslag på totalverdien. Krillen hadde de samme årene en verdi på 17, 20, 18, 37, 26, 34, 44, 59, 60 og 67 millioner kroner.

**Alger (tare) fra norske farvann:** Kvantumstallene for norske fartøy og totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2011-2016 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 79, 75, 93, 103, 108 og 112 tusen tonn med alger. Algene gjør som krillen mindre utslag i førstehåndsverdi, med en verdi de samme årene på 15, 14, 19, 23, 25 og 28 millioner kroner.



48 % i 2015. Ser vi de norske landingene for seg, så var fordelingen 64 % ferskt og 36 % ombordfrost i 2016 mot tilsvarende 67 % og 33 % i 2015. Utenlandske fiskefartøy leverte 97 % ombordfrost fangst både i 2016 og 2015.

Vel 161.000 sluttседler (enkeltfangster) ble meldt inn til Råfisklaget i 2016. Det var 5.765 fartøy som stod bak disse landingene, herav 91 utenlandske. På landsiden var 200 registrerte fiskekjøpere og 62 mottaksstasjoner med anlegg i Råfisklagets distrikt i aktivt kjøp. Sammenlignet med 2015 viser tallene for 2016 ca. 11.000 flere enkeltfangster, 427 flere fartøy (herav ett utenlandsk), 6 flere kjøperanlegg og 4 færre mottaksstasjoner.

**Mer om antall fartøy:** Antallet fartøy som leverte fangst i Råfisklagets område økte i perioden 2012-2016. I det enkelte år var det henholdsvis 4.434, 4.859, 5.198, 5.338 og nå sist 5.765 fartøy i 2016.

Oversikten for 2016, splittet opp i viktigste undergrupper, viser 4.288 fiskefartøy og 1.455 fritidsfiskefartøy. Økningen de siste årene skyldes hovedsakelig at fritidsfartøy nå blir registrert enkeltvis og ikke som gruppe. I 2013 var det en økning i antall fritidsfiskefartøy med 661, i 2014 med 295, i 2015 med 39 og nå sist i 2016 en økning med 310. Til sammen har antall registrerte fritidsfiskefartøy økt med 1.305 over 4 år.

Antall fiskefartøy ble redusert med 239 i 2013. Etter dette har det vært en tilvekst med 41 i 2014, 101 i 2015 og 117 i 2016. Over 4 år er nedgangen kompensert og det er i perioden 2013-2016 registrert en netto økning på 20 fiskefartøy.

### Kvantums- og verdiutvikling

De samlede landingene av fisk i Råfisklagets distrikt økte med 64.700 tonn (9 %) fra 2015 til 2016. Verdien av fiske-landingene gikk i samme periode opp med 1.656 millioner kroner (21 %). De viktigste forklaringene til dette er at landingene av torsk, hyse og sei økte med henholdsvis 8.900 tonn (2 %), 22.900 tonn (24 %) og 19.500 tonn (24 %), og at også verdien av de tre viktige artene fra 2015 til 2016 økte med 1.138 millioner (20 %) for torsk, 132 millioner (14 %) for hyse og 139 millioner (20 %) for sei.

Skalldyr og bløtdyr fikk fra 2015 til 2016 en økning på 900 tonn (2 %) i kvantum og 130 millioner kroner (9 %) i verdi. Forklaringene til dette er at redusert kvantum og verdi av reker ble kompensert med økt kvantum og verdi både av kongekrabbe og snøkrabbe. Rekelandningene ble redusert med 8.500 tonn (25 %) i kvantum

og 315 millioner kroner (31 %) i verdi. Landingene av kongekrabbe økte med 500 tonn (21 %) i kvantum og 145 millioner (78 %) i verdi, mens landingene av snøkrabbe økte med hele 8.100 tonn (87 %) i kvantum og hele 288 millioner (118 %) i verdi.

Fangst av småkval gikk ned med 98 tonn (12 %) i kvantum og 3 millioner kroner (11 %) i verdi fra 2015 til 2016.

Restråstoff som produktgruppe endte i 2016 med et samlet kvantum på 23.300 tonn, en nedgang på 1.700 tonn (7 %) fra 2015. Verdien av restråstoffet utgjorde 98 millioner kroner i 2016, en økning på 14 millioner kroner (17 %) fra 2015.

Omsetningen i 2016 fordelte seg slik på de ulike fangstgruppene (2015-tall i parentes):

Fisk	772.200 tonn (707.500)	9.678 millioner kroner (8.022)
Skalldyr/bløtdyr*	50.800 tonn (49.900)	1.643 millioner kroner (1.513)
Småkval	696 tonn (794)	24 millioner kroner (27)
Restråstoff	23.300 tonn (25.000)	98 millioner kroner (84)

\* Eksklusive krill fra Sørishavet.

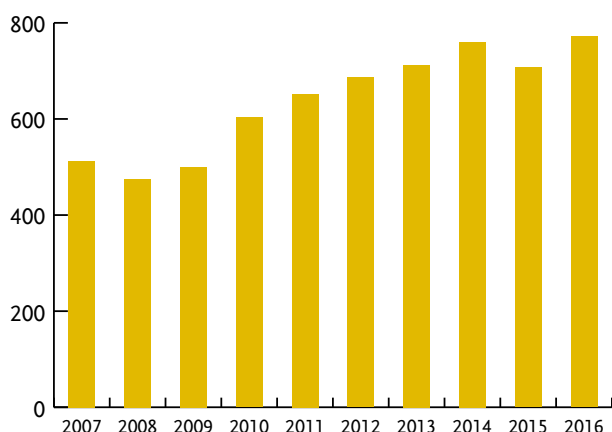
**Tabell 9: Minstepriser for utvalgte fiskearter/vektklasser sløyd uten hode i januar 2015 og januar/desember 2016 (kroner pr. kg)**

Fiskeslag/størrelse/kvalitet	Jan. 2015	Jan. 2016	Des. 2016
Torsk over 6,0 kg	16,00	17,00	19,50
Torsk 2,5-6,0 kg	13,50	16,50	19,25
Torsk 1,0-2,5 kg	11,75	15,25	18,00
Torsk under 1,0 kg	10,00	12,50	15,25
Hyse over 8 hg, snørefanget	12,00	12,75	12,25
Hyse over 8 hg	10,00	9,25	8,50
Hyse under 8 hg	7,00	6,50	6,25
Sei over 2,3 kg	10,00	10,50	9,75
Sei 1,2-2,3 kg	9,00	9,50	8,75
Sei under 1,2 kg	7,00	8,25	7,25
Kvitlange over 2,0 kg	8,50	9,50	9,50
Brosme over 2,0 kg	8,50	9,50	9,50
Fleksteinbit over 3,0 kg	10,00	11,50	11,50
Blåkveite over 2,0 kg	21,00	23,50	26,00
Blåkveite 1,0-2,0 kg (japankuttet)	19,10	22,60	27,40
Uer, rund over 7,0 hg	10,00	12,50	13,50

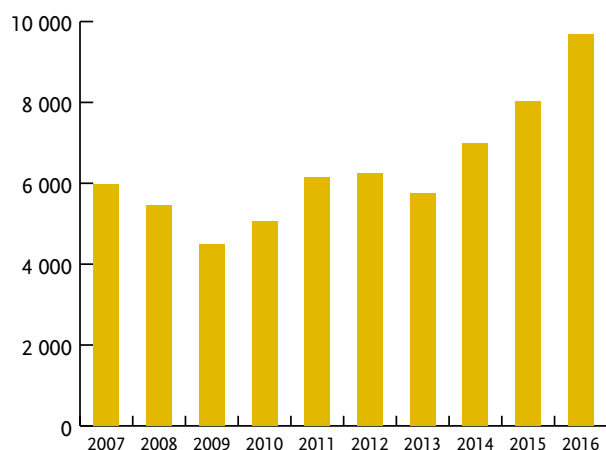
**Tabell 8: Kvantums-, verdi- og faktisk oppnådd prisendring for fisk, skalldyr/bløtdyr, kval og totalt for omsetningen i Norges Råfisklags distrikt 2015-2016 (prosent)**

	Kvantumsendring (%)	Verdiendring (%)	Prisendring (%)
Fisk	+ 9,1	+ 20,6	+ 10,5
Sjøtilvirket tørrfisk	- 12,9	- 18,0	- 5,9
Skalldyr/bløtdyr*	+ 1,8	+ 8,6	+ 6,6
Kval	- 12,3	- 11,0	+ 1,5
<b>Totalt for omsetningen**</b>	<b>+ 8,7</b>	<b>+ 18,6</b>	<b>+ 9,2</b>

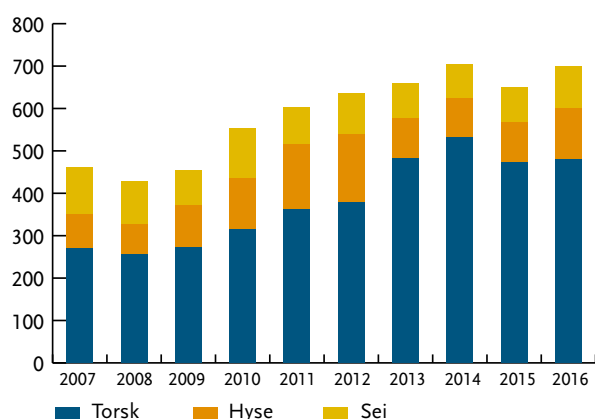
\* Eksklusive krill fra Sørishavet. \*\* Eksklusive krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten.



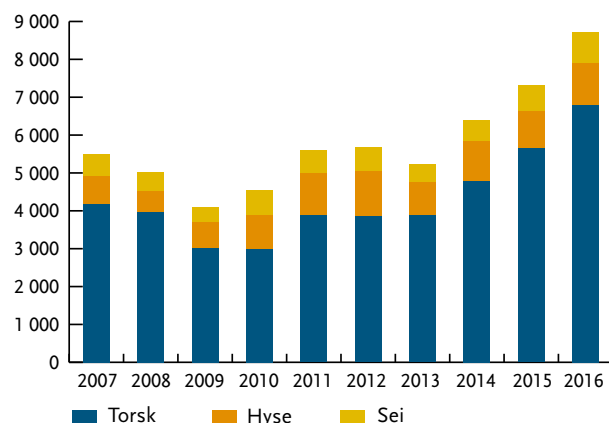
**Diagram 3:** Kvantumsutvikling fisk 2007–2016  
(tusen tonn rund vekt)



**Diagram 4:** Verdiutvikling fisk 2007–2016 (millioner kroner)



**Diagram 5:** Kvantumsutvikling torsk, hyse og sei 2007–2016  
(tusen tonn rund vekt)



**Diagram 6:** Verdiutvikling torsk, hyse og sei 2007–2016  
(millioner kroner)

**Tabell 10:** Distriktsvis kvantums- og verdiutvikling i landinger av torsk, sei og hyse – samlet, fordelt på norske og utenlandske fartøy 2012–2016 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År		2012		2013		2014		2015		2016	
		Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.
Finmark	Kvantum	151	55	157	48	165	55	155	59	167	73
	Verdi	1.260	442	1.162	341	1.449	437	1.750	569	2.096	752
Troms	Kvantum	178	52	194	59	190	83	166	84	179	78
	Verdi	1.706	383	1.791	387	2.109	610	2.241	695	2.562	708
Nordland	Kvantum	171	13	180	5	186	6	167	2	176	13
	Verdi	1.647	111	1.409	43	1.596	43	1.905	17	2.344	121
Trøndelag	Kvantum	4	0	5	0	6	0	7	0	4	0
	Verdi	30	0	29	0	37	0	51	0	38	0
Nordmøre	Kvantum	7	6	7	5	6	7	5	4	4	5
	Verdi	48	46	44	36	37	63	41	50	41	66



## Omsetningsformer

Råfisklaget tilbyr fiskere og fiskekjøpere flere ulike salgsopplegg og måter å kjøpe fangster på. Alternativene er i utgangspunktet basert på frivillighet, men tar utgangspunkt i et etablert regelverk og et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare. I hovedsak kan fiskerne selv velge den salgsmåten de finner hensiktsmessig i forhold til egen drift. Fiskekjøperne har flere alternative måter å skaffe seg råstoff på og det eksisterer ingen kjøplikt. De ulike formene for omsetning er:

### Direkteavtaler mellom fiskere og fiskekjøpere

Dette er den største og viktigste omsetningsformen i Norges Råfisklags distrikt. Råfisklagets forretningsregler og prisbestemmelser danner et fundament for denne omsetningen.

Direkteavtalene er en tradisjonsrik omsetningsform som er godt tilpasset strukturen på kysten. Denne omsetningen har klare fortrinn når nesten 5.800 fartøy og ca. 260 kjøperanlegg og mottaksstasjoner skal samhandle. Lange avstander til alternative kjøpere utelukker ofte auksjon, samtidig som fiskernes tilhørighet ofte medvirker til at de foretrekker å levere lokalt. Mange fiskere ønsker å ivareta gode forbindelser til faste kjøpere selv om det periodevis finnes alternative, kanskje bedre betalende avtakere. Direkteavtaler mellom fiskere og fiskekjøpere vil fortsatt være en hovedomsetningsform, med et åpent og frivillig tilbud om ekstra service og bistand fra Råfisklaget.

### Auksjon

Lagerauksjon er en frivillig omsetningstjeneste og -form som tilbys den delen av fiskeflåten som fryser fangstene ombord. Fangstene landes ved nøytrale fryselaagre der kvantum og størrelsessammensetning blir registrert. Dette danner grunnlaget for det tilbudet som presenteres for kjøperne. Fangstene er også tilgjengelige for kjøpere utenfor Råfisklagets distrikt, noe som bidrar til økt konkurranse om råstoffet og dermed bedre priser. Lagerauksjonene foregår elektronisk via en internettbasert tjeneste som heter NR auksjon.

Kjølauksjoner er et frivillig tilbud hvor råstoffet blir

lagt ut for salg til kjøpere mens fartøyet er på vei fra fangstfeltet.

På grunn av at man i 2001 suspenderte minsteprisene for frysede råreker, foregår denne rekeomsetningen gjennom obligatorisk auksjon, alternativt gjennom formelle langsiktige leveringsavtaler.

Norges Råfisklag tilbyr også fiskeflåten å formidle salg av fangster, der fartøyet oppgir i hvilket område de ønsker å levere, og Råfisklagets salgsmedarbeidere innhenter det beste tilbudet hos kjøpere i dette området. Fartøyet leverer da fangsten, i henhold til de opplysningene som er gitt, til den kjøperen som gir det beste tilbudet.

### Kontraktsalg

Kontraktsalg er en salgsform hvor ombordfrost fangst landes ved nøytrale fryselaagre og omsettes etter egne avtaler (kontrakter) om pris etc. mellom reder/fisker og kjøper.

### Kaisalg

Fiskerne kan etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skaldyr direkte til forbruker fra båten.

### Egenovertakelser

Egenovertakelse er en omsetningsform hvor et fartøy får godkjenning til å overta egen fangst for å produsere og/eller selv å selge fangsten videre i markedet. Slik omsetning skjer oftest i tilfeller hvor fangstene er foredlet ombord.

### Utenlandske landinger

De utenlandske landingene i Råfisklagets distrikt utgjorde 207.000 tonn til verdi 2.472 millioner kroner i 2016. I kvantum er dette ny rekord. Også i verdi, om vi ikke korrigerer for inflasjon, er 2016 en ny topp. Forrige toppnotering for de utenlandske landingene hadde vi i 2000 med 184.000 tonn til 2.080 millioner kroner i verdi (løpende kroner). Dersom vi korrigerer for inflasjon, så rager fortsatt årene i perioden 1999-2001 høyest, og blant disse 2000 med 2.854 millioner kroner i verdi (omregnet til 2016-verdi).

Etter årtusenskiftet gikk de utenlandske landingene gradvis tilbake til 98.000 tonn i 2004, for så fra 2006

**Tabell 11: Fordeling av verdi på omsetningsformer for norske fartøy, verdi for utenlandske fartøy og samlet omsetningsverdi 2007–2016 (millioner kroner)**

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Direkteavtaler mellom fiskere og kjøpere	3.615	3.514	2.685	2.867	3.525	3.609	3.005	3.606	4.418	5.313
Auksjon, formidling, kontraktsalg mv.	1.281	1.087	1.255	1.524	1.950	1.831	2.014	2.344	2.689	3.006
Egenovertakelser	178	181	246	355	304	331	372	537	660	747
<b>Sum norske fangster</b>	<b>5.074</b>	<b>4.782</b>	<b>4.186</b>	<b>4.746</b>	<b>5.779</b>	<b>5.771</b>	<b>5.391</b>	<b>6.487</b>	<b>7.767</b>	<b>9.066</b>
Utenlandske fangster	1.512	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472
<b>Samlet omsetningsverdi</b>	<b>6.586</b>	<b>6.158</b>	<b>5.163</b>	<b>5.671</b>	<b>6.954</b>	<b>6.919</b>	<b>6.328</b>	<b>7.924</b>	<b>9.732</b>	<b>11.538</b>

og fram til 2013 å variere med årlige kvantum på mellom lavest 110.000 og høyest 140.000 tonn. I 2014 ble det en økning til 169.000 tonn, i 2015 en økning til 180.000 tonn og i 2016 ble det ny rekord med 207.000 tonn.

Totalt 91 ulike utenlandske fartøy leverte fangst i Råfisklagets distrikt i 2016. Dette utgjorde 1.261 enkeltleveranser. Tilsvarende var 90 fartøy med 1.156 leveranser i 2015. Av fartøyene i 2016 var det 30 som leverte skalldyr, registrert med 228 leveranser. Tilsvarende var 25 fartøy med 214 leveranser i 2015.

Omsetningen for utenlandske fartøy har siden våren 2014 inkludert landinger fra EU-flåten. Med virkning fra 1. september 2016 har EU-flåten igjen transittordning for

landinger i Norge, og de er dermed unntatt omsetning gjennom fiskesalgslagene. I 2016 utgjorde verdien av landinger fra EU-flåten totalt 407 millioner kroner, det vil si 16 % av landingene fra utenlandske fartøy.

**Øst-Finnmark:** Utenlandske fartøy leverte 33.600 tonn torsk i Øst-Finnmark i 2016. Dette er 4.000 tonn mer enn i 2015. Det ble også levert 9.200 tonn hyse og 2.100 tonn sei, henholdsvis 3.700 tonn og 800 tonn mer enn i 2015.

**Vest-Finnmark:** I Vest-Finnmark leverte utenlandske fartøy 21.800 tonn torsk i 2016. Dette er 4.800 tonn mer

**Tabell 12:** Antall utenlandske fartøy som landet fangst 2007–2016, herunder antall sluttседler og fartøy med skalldyr

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall fartøy totalt	130	104	106	78	59	52	56	72	90	91
Antall sluttседler totalt	1.088	913	877	865	895	829	776	976	1.156	1.261
Antall fartøy med skalldyr	20	6	6	5	5	7	6	15	25	30

**Tabell 13:** Utenlandske landinger 2007–2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	131.000	121.000	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000
Verdi	1.512	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472

**Tabell 14:** Viktige arter landet av utenlandske fartøy 2007–2016 (tonn rund vekt)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Torsk	87.000	83.000	71.000	76.000	86.000	82.000	91.000	126.000	120.000	126.000
Hyse	28.000	24.000	23.000	29.000	35.000	34.000	17.000	19.000	21.000	33.000
Sei	5.000	5.000	7.000	7.000	7.000	9.000	9.000	7.000	8.000	10.000
Reker	3.000	5.000	4.000	4.000	5.000	5.000	3.000	7.000	16.000	14.000

**Tabell 15:** Utvikling i kvantum for utenlandske landinger, totalt, for fisk og for enkelte kategorier/anvendelser 2010–2016 (tonn rund vekt)

Utenlandske landinger	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt kvantum	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000
Totalt kvantum fisk	116.000	135.000	132.000	123.000	160.000	158.000	181.000
Fersk fisk	500	0	2.300	800	7.700	4.700	4.200
Fersk torsk	400	0	2.100	700	7.200	4.400	3.800
Ombordfryst sløyd fisk	91.000	107.000	95.000	87.000	99.000	103.000	123.000
Ombordfryst sløyd torsk	59.000	69.000	61.000	65.000	77.000	77.000	88.000
Ombordfryst filet fisk	23.000	24.000	30.000	31.000	48.000	46.000	46.000
Ombordfryst filet torsk	17.000	17.000	19.000	25.000	42.000	38.000	34.000

**Tabell 16:** Distriktsvis fordeling av landinger av fisk fra utenlandske fartøy 2012–2016 (tonn rund vekt)

År	Torsk					Hyse					Sei				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Øst-Finnmark	19.100	25.200	23.000	29.600	33.600	8.100	4.600	4.800	5.500	9.200	1.600	1.500	300	1.300	2.100
Vest-Finnmark	17.300	12.400	23.300	17.000	21.800	7.400	3.000	2.900	4.000	5.100	1.200	900	700	1.100	1.200
Troms	33.500	44.700	69.300	68.300	57.400	13.800	8.000	8.800	11.300	16.200	4.800	5.800	4.900	4.600	4.700
Vesterålen	9.200	4.700	4.800	1.700	9.300	3.300	500	1.200	100	1.100	500	200	300	10	2.300
Nordmøre	3.100	3.700	5.300	3.200	3.600	1.800	700	1.300	600	1.400	800	700	600	700	200

enn i 2015. Det ble levert 5.100 tonn hyse og 1.200 tonn sei, henholdsvis 1.100 tonn og 100 tonn mer enn i 2015.

**Troms:** Utenlandske fartøy leverte 57.400 tonn torsk i Troms i 2016. Dette er 10.900 tonn mindre enn i 2015. Det ble levert 16.200 tonn hyse og 4.700 tonn sei, henholdsvis 4.900 tonn og 100 tonn mer enn i 2015.

**Vesterålen:** I Vesterålen leverte utenlandske fartøy 9.300 tonn torsk i 2016. Dette er 7.600 tonn mer enn i 2015. Det ble levert 1.100 tonn hyse og 2.300 tonn sei, henholdsvis 1.000 tonn og 2.290 tonn mer enn i 2015.

**Nordmøre:** På Nordmøre leverte utenlandske fartøy 3.600 tonn torsk i 2016. Dette er 400 tonn mer enn i 2015. Det ble også levert 1.400 tonn hyse og 200 tonn sei, henholdsvis 800 tonn mer og 500 tonn mindre enn i 2015.

**Reker:** Det årlige rekekvantumet fra utenlandske fartøy har variert mellom 3.000 og 5.000 tonn i perioden 2007–2013. I 2014 endte det på 7.000 tonn, det høyeste kvantumet siden 2002 da det ble levert nesten 9.000 tonn. I 2015 ble det landet 16.000 tonn. I 2016 endte sluttsummen av reker fra den utenlandske flåten på 14.000 tonn. Vi må tilbake til 22.500 tonn i 2000 for å finne et større utenlandsk rekekvantum enn både i 2015 og 2016.

Hoveddelen av de utenlandske leveransene kommer fra russiske trålere.

### Omsetning av ombordfryst fisk landet ved nøytrale fryselagre

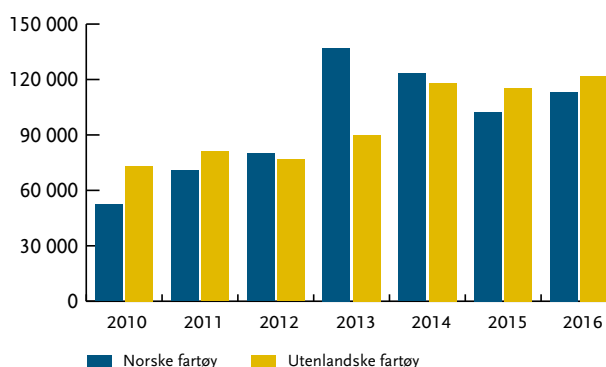
Fangstene omsettes gjennom NR Auksjon enten via kontrakt, egenovertakelse, leveringsforpliktelse eller via lagets auksjonssystemer. Det er frivillig for rederiene om de vil benytte seg av Råfisklagets web-baserte auksjonssystem. Auksjonen bidrar til økt konkurranse ved at flere kjøpere kan ta del i budgivningen. Slike auksjoner gir samtidig kjøperne anledning til å by kun på de fiskeslag og størrelser de har behov for. Dette bidrar til mer skreddersydde innkjøp, og gir bedre priser til flåten.

Råfisklaget sørger for det praktiske rundt registrering, omsetning og oppgjør.

Størstedelen av den ombordfryste fisken kommer fra trålere (75 %) og autolinefartøy (20 %). Fartøy som drifter med snurrevad, men også noen garnbåter, står for resten (5 %). Enkelte av kystfartøyene veksler mellom å levere fersk fisk eller levende fisk til ordinære kjøpere, og ombordfryst fisk til nøytrale fryselagre.

Fangstene losses ved et av de 13 godkjente nøytrale fryselagrene i Råfisklagets distrikt. De nøytrale fryselagrene har en viktig funksjon i distribusjonskjeden mellom fartøy og kjøper. De sørger for korrekt veiing og fyller ut landingssedler, som igjen danner grunnlag for den videre omsetning av fangstene. Landingssedlene overføres elektronisk til Råfisklaget, som forestår omsetningen på vegne av rederiene.

I 2016 ble det via de nøytrale fryselagrene totalt omsatt 205.000 tonn ombordfryst fisk fra norske fartøy, en oppgang på 22 % fra 168.000 tonn forrige år. Dette fordelte seg på 662 enkeltfangster, en oppgang fra 630 i 2015. Totalverdien av denne omsetningen endte på 3.100 millioner kroner i 2016, en oppgang på 19 % fra 2.600 millioner kroner året før. Økt kvantum, gode og stigende



**Diagram 7:** Utviklingen i kvantum ombordfryst torsk landet ved nøytrale fryselagre fra norske og utenlandske fartøy 2010–2016 (tonn rund vekt)

**Tabell 17:** Gjennomsnittspriser på auksjon for trålfanget ombordfryst fisk i 2015 og 2016 og i de tre mest aktive månedene i året – oktober, november og desember 2015 og 2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	Gjennomsnittspriser på auksjon				Endring okt.-des. 2015-2016
	Hele 2015	Hele 2016	Okt.-des. 2015	Okt.-des. 2016	
Torsk over 6,0 kg	26,36	26,82	26,35	28,81	+ 2,46
Torsk 2,5-6,0 kg	24,59	26,44	26,03	28,60	+ 2,57
Torsk 1,0-2,5 kg	25,18	26,84	25,40	27,09	+ 1,69
Torsk under 1,0 kg	22,90	23,71	21,98	23,48	+ 1,50
Sei over 2,3 kg	16,12	15,73	15,85	14,94	- 0,91
Sei 1,2-2,3 kg	16,10	15,61	16,19	14,97	- 1,22
Sei under 1,2 kg	14,90	13,38	15,34	11,93	- 3,41
Hyse over 8 hg	16,82	15,40	14,40	18,54	+ 4,14
Hyse under 8 hg	15,63	15,69	13,90	16,84	+ 2,94

priser, spesielt for torsk gjennom hele 2016 og for hyse 2. halvår, er forklaringer bak den positive verdiutviklingen.

2016 startet med små kvantum usolgt fisk på lager. Vi så deretter et jevnt lossemønster gjennom hele året. I perioden fra oktober til og med desember 2016 ble det omsatt ombordfrost fisk via fryselagrene fra norske fartøy for 1.171 millioner kroner, 38 % av totalverdien for denne omsetningen i 2016.

Fangstene som omsettes via NR Auksjon tilbys kjøpere over hele landet. Totalt var det rundt 90 aktive kjøpere i 2016. Noen av de største kundene kjøpte for over 200 millioner kroner. Stor torsk går gjerne til klippfisk-industrien. En stor del mellomtorsk, småtorsk og hyse går til filetproduksjon i Kina eller Øst-Europa. Det har vært en god omsetning av torsk og hyse gjennom hele året. I løpet av høsten 2016 gikk prisene opp for torsk og hyse sammenlignet med prisene året før, og stort sett all hyse og torsk ble solgt. Vi avsluttet 2016 med lite torsk og hyse på lager. For den fryste seien fikk vi et prisfall fra 2015 til 2016. Utfordringer i klippfiskmarkedene for sei i Brasil og Vest-Afrika antas å være hovedårsakene til dette.

I 2016 ble det i Råfisklagets distrikt innrapportert et kvantum på til sammen 617.000 tonn rund vekt fangst fra norske fiskefartøy, krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norske farvann holdt utenom. Ca. 225.000 tonn (36 %) av dette var ombordfryste fangster. Sammenstilles disse opplysningene med tabell 18, hvor det framkommer

222.400 tonn i samlet kvantum for norske fangster losset ved nøytrale fryselagre, førstehåndsomsatt gjennom Råfisklaget, ser vi at hele 99 % av de norske ombordfryste fangstene tok veien om nøytrale fryselagre i 2016. Tilsvarende beregning for 2015 viser 97 %.

### Kjøpere og aktivitet

Det har de siste årene vært en stabilisering, utflåting og svak økning i tallet på aktører i Råfisklagets område. I perioden 2012-2016 har antallet årlige enkeltfangster (sluttsedler) vært henholdsvis 160.000, 147.000,

**Tabell 20: Antall registrerte og aktive kjøperanlegg, fordelt distriktvis pr. 31. desember 2012–2016**

Distrikt	Kjøperanlegg				
	2012	2013	2014	2015	2016
Øst-Finnmark	16	13	14	18	21
Vest-Finnmark	15	13	16	15	15
Troms	34	34	35	35	33
Vesterålen	13	12	12	13	14
Lofoten/Salten	59	60	60	55	57
Helgeland	8	9	7	9	9
Nord-Trøndelag	7	6	9	10	11
Sør-Trøndelag	16	18	19	23	24
Nordmøre	15	14	13	16	16
<b>Totalt</b>	<b>183</b>	<b>179</b>	<b>185</b>	<b>194</b>	<b>200</b>

**Tabell 18: Fordeling av førstehåndsomsatte fangster gjennom Norges Råfisklag, losset ved nøytrale fryselagre 2012–2016 (tonn rund vekt og tusen kroner)**

År		Norske					Utenlandske				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Fisk – tilvirket:	– kvantum	8.800	5.500	4.700	6.000	8.200	30.300	31.100	47.200	45.700	46.200
	– verdi	100.700	57.300	68.200	107.600	146.100	255.400	247.000	407.800	402.000	431.300
Fisk – utilvirket:	– kvantum	178.900	201.500	184.500	162.500	197.400	93.500	90.600	104.100	107.500	130.800
	– verdi	1.795.300	2.079.700	2.409.400	2.500.000	3.015.500	743.500	618.900	755.600	927.700	1.294.800
Skalldyr:	– kvantum	9.800	7.500	10.500	16.500	16.700	700	1.200	5.900	13.100	20.800
	– verdi	170.500	142.300	261.200	510.600	483.300	10.000	23.200	128.200	339.100	596.600
Kval:	– kvantum	23	75	123	120	135					
	– verdi	740	2.510	4.140	4.060	4.710					
Sum:	– kvantum	197.500	214.600	199.800	185.200	222.400	124.500	122.900	157.300	166.300	197.800
	– verdi	2.066.500	2.281.700	2.742.900	3.122.200	3.649.600	1.008.900	889.000	1.291.600	1.668.800	2.322.800

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tallene i diagram 7 og tabell 18 kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette kan skje fordi det blir foretatt registreringer (korreksjoner) med tilbakevirkende kraft når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie blir solgt til en kjøper.

**Tabell 19: Andel av kjøpere fordelt etter omsetning 2012–2016**

Mottatt kvantum rund vekt	Prosentandel av kjøpere					Prosentandel av omsetningsverdi				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
0-600 tonn	49	50	49	51	54	4	4	4	4	4
601-1.500 tonn	15	12	15	15	13	6	5	5	6	5
1.501-2.500 tonn	7	8	7	8	6	6	5	5	5	4
2.501-3.500 tonn	9	7	5	7	6	11	6	5	8	6
3.501-4.500 tonn	5	6	7	6	6	7	9	10	9	8
over 4.500 tonn	15	17	17	13	15	66	71	71	68	73

158.000, 150.000 og nå sist 161.000 i 2016. Antallet kjøpere, regnet ved årets slutt, har i samme periode vært henholdsvis 183, 179, 185, 194 og nå sist en økning til 200 i 2016. Antallet fartøy som har levert fangst i perioden har vært henholdsvis 4.434, 4.859, 5.198, 5.338 og nå sist en økning til 5.765 i 2016.

Tidligere, over flere tiår, har det vært en negativ utvikling og betydelig nedgang i antall aktører knyttet til førstehåndsomsetning av villfanget fisk og skalldyr. Både på sjø- og landsiden er det gjort omstruktureringer. Det har blitt færre fiskere og fiskefartøy, men også færre kjøperanlegg/industribedrifter. Utviklingen de siste årene viser derimot utflating og stabilisering i Råfisklagets distrikt.

Det er viktig for avviklingen av sesonger og fiskerier at det er likeverdige forhold og en sunn og god konkurranse mellom aktører både på sjø og land. Utviklingen i antall aktører, men også aktørenes samarbeid, avtaler og eierskap, er av stor betydning for gjennomføringen av omsetningen.

Av tabell 19 framgår det at 15 % av kjøperne (et 30-talls kjøpere) stod for 73 % av totalverdien på omsetningen i Råfisklagets distrikt i 2016. Tilsvarende situasjon i 2015 var at 13 % (ca. 25 kjøpere) stod for 68 % av totalverdien.

Når antallet kjøperanlegg med produksjon går så mye ned som det har gjort de siste tiårene, blir mottaksstasjoner et stadig viktigere supplement for å opprettholde omsetningen på kysten. Ved slike strukturelle endringer, er det av stor betydning at de statlige bevilgningene og rammene til føring av fangst opprettholdes, og at disse rammene eventuelt utvides i takt med økende behov.

I tillegg til foran nevnte kjøperanlegg var 62 mottaksstasjoner i aktivitet i Råfisklagets distrikt i 2016. Av disse tok 40 imot fisk og 22 var i aktivitet under taskekrabbefisket.

## Sjømateksport fra Norge

### Hovedtall

Norsk sjømateksport var i 2016 på 92 milliarder kroner, en økning på 22,9 % eller 17 milliarder kroner målt mot 2015. Det ble eksportert 2,5 millioner tonn sjømat, som er en nedgang på 170 tusen tonn sammenlignet med 2015, viser tall fra Norges sjømatråd.

2016 var et svært godt år for norske fiskere og det ble nok en gang satt omsetningsrekord i Norges Råfisklag. Norsk eksport av torskefisk, alle arter og alle produktformer, kom på nesten 14 milliarder kroner i 2016. Volummessig har torskefisk hatt en økning på 7 %. Etter to år med betydelige økninger prismessig for torskefisk totalt, var prisnivået stabilisert i 2016, med en nedgang på 0,4 %. Dette fordeler seg slik at prisen på torskeprodukter økte med 5,5 %, seiprodukter gikk ned med 10,4 % og hyseprodukter ned med 10,1 %.

I 2016 gikk torskeeksporten volummessig fram med 5 % etter en tilbakegang året før. Hyseeksporten er mest av alt preget av variasjoner fra år til år, og i 2016 økte den med

nesten 29 %. Eksporten av sei har gått ned over tid, men var relativt stabil i 2016, med en nedgang på kun 0,6 %.

Når man ser på torskefisker under ett så fortsetter fersk torskefisk sin økning i volum, denne gang med 7,3 %. Fryst øker med 16 % og tar med det nesten igjen nedgangen året før. Konvensjonell sektor går ned med 6,2 % noe som er en videreføring av nedgangen fra året før. I 2016 har prisen på fryst torskefisk gått tilbake med 1,3 %, fersk har økt med 6 % og konvensjonell har økt med 3 %.

Det ble eksportert klippfisk av torskefisk for 3,7 milliarder kroner i 2016, en nedgang på 7 % etter en økning på 10 % året før. Eksportverdien av klippfisk av torsk holdt seg helt stabil, på 2,27 milliarder. For klippfisk av sei gikk eksportverdien ned med 17 % til 1,1 milliarder. Brasil og Portugal er fremdeles de største markedene for klippfisk og utgjør til sammen hele 61 % av eksportverdien.

Eksporten av saltfisk av alle torskefisk kom på totalt 1,19 milliarder kroner i 2016. Det var en oppgang på 5,5 %. Det største saltfiskproduktet er hel saltet torsk hvor eksportverdien kom på 996 millioner kroner, som er stabilt fra året før. Portugal er største marked for saltfisk og 66 % av saltfiskeksporten fra Norge gikk til Portugal.

Eksporten av tørrfiskprodukter av alle torskefisk endte på 697 millioner kroner i 2016. Dette er 15 millioner kroner mindre enn 2015. Italia er fremdeles det største tørrfiskmarkedet verdimesig. Etter et svært godt år for tørrfisk i Nigeria i 2014, falt dette markedet betydelig i 2015 og det har svekket seg ytterligere i 2016. Dette skyldes handelstekniske forhold, ikke markedets etterspørsel.

Eksporten av ferske produkter av torskefisk endte på 3,2 milliarder kroner i 2016, en oppgang på 14 % eller 389 millioner fra året før. Fersk hel torsk var en viktig bidragsyter og rundet milliarder i eksportverdi i 2014. Etter ytterligere 15 % økning i verdi i 2016 tangerer fersk hel torsk nå halvannen milliard. Hel torsk fra havbruk var i 2016 helt nede på 20 millioner i eksportverdi. Det ble eksportert fryst filet av torskefisk for 830 millioner kroner i 2016. Det er en verdiøkning på 6 % fra 2015.

## Omsetning av viktige arter/produkter

### Torsk (*Gadus morhua*)

Norge og Russland ble enige om en totalkvote for nordøstarktisk torsk på 915.000 tonn for 2016, inkludert 21.000 tonn «murmanskorsk» og 21.000 tonn norsk kystorsk. Dette var nøyaktig samme kvotegrunnlag som året før. I forhold til 2014 innebar det en reduksjon på 99.000 tonn, og ytterligere 7.000 tonn hvis vi sammenligner med rekordkvota i 2013.

Den norske torskekvota nord for 62° N endte i 2016 som et utgangspunkt på 417.518 tonn, etter korrigerings av kvote avsatt til tredjeland, litt opp fra året før. Etter fratrekke for diverse avsetninger, ble kvota fordelt etter «trålstigen» med 132.928 tonn (33 %) til trål og 269.883 tonn til fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper. Men som følge



av kvotefleksibilitet for torsk og hyse som ble innført i 2015, ble nevnte fordeling korrigerert til 134.651 tonn og 262.890 tonn for henholdsvis trål og konvensjonelle redskaper. Justert totalkvote for 2016 etter korrigerings for kvotefleks ble 412.248 tonn. Status for 2016 er at det gjenstod en rest av totalkvoten på 2.515 tonn ved årets slutt. Gruppen 15-20,9 meter hadde en restkvote på vel 4.000 tonn som kunne overføres til gruppens kvote i 2017. Den såkalte ferskfiskordningen bidro til å holde fisket i Øst-Finnmark for kystflåten i gang utover høsten helt fram til rett før jul når avsetningen og vel så det til ordningen var oppfisket. Trål stod med en kvoterest ved årets slutt på 1.500 tonn torsk, mens konvensjonelle havfiskefartøy hadde en rest på vel 800 tonn. Fiskeridirektoratet har i sitt kvoteregnskap kommet til at 409.723 tonn av torsk kvota ble tatt i 2016, mot 419.820 tonn i 2015. Oppfisket kvantum var dermed vel 10.000 tonn lavere i 2016 til tross for ganske likt utgangspunkt.

### Omsetning i torskfisket

Omsetningen av torsk gjennom Norges Råfisklag utgjorde 480.600 tonn i 2016, hvorav 125.700 tonn kom fra utenlandske fartøy. Det vil si at kun 54.800 tonn eller 13,4 % av det som ble fisket av den norske kvota ble landet utenfor Råfisklaget. Førstehandsverdien av torsk var 6.788 millioner kroner, hvorav 1.351 millioner kroner skrev seg fra landinger fra utenlandske båter. Tilsvarende verditall året før var 5.650 og 1.121 millioner kroner. Kvantumsmessig representerte totalen en økning på 8.900 tonn eller 2 % fra 2015 hvorav økningen for norske fartøy var på 3.100 tonn, fra 351.800 til 354.900 tonn, mens landingene fra utenlandske fartøy økte fra 119.800 til 125.700 tonn. Til sammenligning var kvantumet omsatt fra norske båter hele 406.700 tonn i 2014, det høyeste kvantum torsk omsatt i Råfisklagets 78-årige historie.

Verdimessig utgjorde omsetningen av torsk 59 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2016, hvilket er en normal andel. For norske fiskere stod torsken for den

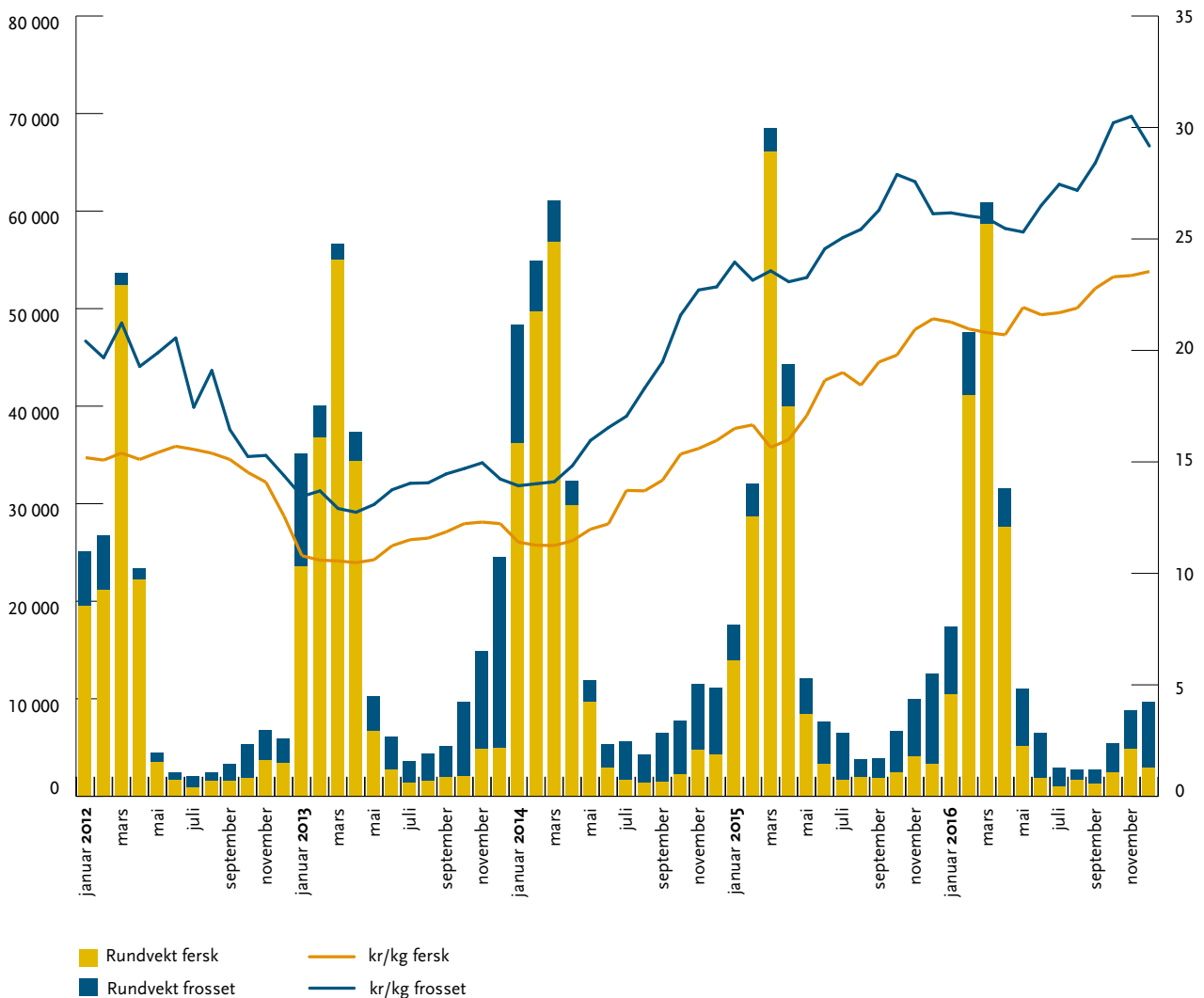


Diagram 8: Omsetning pr. måned og prisutvikling for fersk og fryst torsk sløyd uten hode fra norske fartøyer størrelse 2,5-6,0 kg 2012-2016 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

største verdiøkningen og bidro med hele 900 millioner kroner av en total omsetningsøkning på 1,3 milliarder kroner for all fangst omsatt for norske fiskere. Torskeandelen for norske fiskere økte fra 58 % i 2015 til 60 % i 2016.

Prismessig har torsken hatt ei svært positiv utvikling siden begynnelsen av 2013, da den kraftige kvoteøkningen førte gjennomsnittsprisene for fersk torsk i vintersesongen ned mot kr 10,50 pr. kg for sløyd uten hode for den viktigste størrelsen 2,5-6 kg. Tilsvarende pris på vinteren i 2016 holdt seg på kr 20,70-21,00 pr. kg, hvilket innebærer en prisøkning på tilnærmet 100 % i løpet av 3 år. Også om vi sammenligner med 2015, er det snakk om betydelig prisøkning. For nevnte størrelse av den ferske torsken lå prisen på rundt regnet kr 16,- pr. kg vinteren 2015, mens gjennomsnittet for vinteren 2016 var kr 20,90 pr. kg. Dette innebærer en prisøkning på 30 % for de to påfølgende vintersesongene når vi kun sammenligner fersk torsk av nevnte størrelse. Prisøkninga blir noe mindre om vi tar for oss fersk torsk samlet for alle størrelser og hele året, da økte gjennomsnittsprisen fra kr 16,87 til kr 21,18 pr. kg, som tilsvarer 26 %. Tilsvarende for all fryst torsk fra norske båter økte gjennomsnittsprisen fra kr 25,20 i 2015 til kr 26,77 pr. kg i 2016, som tilsvarer 6 %. Verdiøkningen nevnt i avsnittet foran, som for torskeleveranser fra norske båter er fra 4.550 millioner kroner i 2015 til 5.450 millioner kroner i 2016 (20 %), skyldes dermed i det alt vesentlige økte priser. Den meget positive prisutviklinga for fersk og fryst torsk av størrelsen 2,5-6 kg framgår av diagram 8.

God etterspørsel og priser langt over minstepris, innebar at det ikke var behov for Arbeidsutvalget i Norges Råfisklag å innføre omsetningsregulering av torskefisket i 2016.

Landingene av torsk fra utenlandske båter kom i all hovedsak fra russiske trålere. Av de 125.700 tonnene torsk levert fra utenlandske fartøy i 2016 var 121.900 tonn fryst, og av det kom 102.800 tonn fra 48 russiske fartøy. 40 russiske trålere stod for 94.100 tonn torsk og 8 autolinere leverte 8.700 tonn, samtlige med ombordfryst fisk. For de russiske båtene utgjorde dette økte landinger fra 91.100 tonn året før. 21.600 tonn av kvantumet fra de russiske

trålerne var filet, omregnet til rundvekt, opp fra 20.900 tonn året før. 11 av de russiske trålerne hadde kombinasjon av filet og sløyd fisk i sine fangster. I tillegg var det leveranser av fryst fisk fra 3 grønlandske båter, 3 fra Estland, 2 fra Island og én hver fra Storbritannia, Frankrike, Spania, og Færøylene. Fra sistnevnte 12 båter ble det omsatt 19.100 tonn torsk, hvorav 8 av båtene leverte 12.700 tonn filet, alt omregnet til rundvekt.

En dansk, to islandske og to engelske trålere leverte fersk torsk, totalt 3.800 tonn. En av de engelske fersk-fisktrålerne fortsatte leveransene etter at det 1. september 2016 ble gjenåpnet for transitt av fisk fanget av og brakt i land av EU-fartøy, men dette var kvanta som hovedsakelig ble holdt utenom Råfisklagets omsetning.

32 %, eller 114.200 tonn av totalt 354.900 tonn omsatt torsk fra norske båter var ombordfryst. 240.800 tonn var fersk torsk. Andelen fryst torsk økte dermed fra 29 % året før, men var fremdeles noe lavere enn frystandelen i 2013 som var 36 %. Frystkvantumet økte fra 103.100 tonn året før, mens kvantumet levert fersk ble redusert fra 248.700 tonn i 2015. Trål stod for det meste av landingene av fryst råstoff, med 85.200 tonn i 2016, opp fra 74.600 tonn året før. Denne flåtegruppen hadde i tillegg leveranser av 15.400 tonn fersk torsk, også det var litt opp, fra 14.400 tonn året før. Andelen fersk torsk fra trålerne er dermed redusert fra 17 % i 2014 til 16 % i 2015 og videre til 15 % i 2016. I tillegg kom 24.000 tonn fryst torsk fra autolineflåten, også det litt opp fra året før da autolineflåtens frystkvantum av torsk endte på 22.300 tonn. 2.000 tonn fryst torsk var levert fra snurrevadbåter, ned fra 3.300 tonn året før, og videre var 2.400 tonn tatt med garn og 500 tonn tatt med line. Det fryste kvantumet kom fra 36 trålere, 29 autolinebåter, 3 linebåter, 5 garn- og 11 snurrevadbåter. Totalt 13 trålere leverte fersk torsk, av dem var det 11 som leverte både fersk og fryst, det vil si at det var kun 2 rene fersk-fisktrålere blant totalt 38 trålere med leveranser i 2016.

Inkludert i tallene i tabell 21 for fersk torsk fra norske båter, er 600 tonn, omregnet rundvekt, omsatt som sjøltilvirka tørrfisk, til en verdi av 9 millioner kroner. Produktvekta av dette utgjorde vel 100 tonn tørrfisk. Vel

**Tabell 21: Omsetning av torsk fra norske fartøy, redskapsfordelt 2016 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)**

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa	23.437		23.437	20,05		313
Line	23.005	473	23.478	21,80	26,76	343
Snurrevad	89.811	2.026	91.836	22,11	23,90	1.356
Garn	85.694	2.410	88.104	20,20	25,06	1.194
Autoline	3.213	24.036	27.249	21,86	28,79	508
Trål	15.398	85.221	100.619	21,86	26,32	1.720
Ruser	94		94	21,56		1
Annet	103		103	17,20		1
Sum	240.754	114.166	354.920	21,18	26,77	5.437

**Tabell 22:** Kvantums- og verdiutvikling for torsk 2007–2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	271.283	256.487	273.390	313.957	362.410	377.983	482.149	532.494	471.652	480.592
Verdi	4.175	3.971	3.016	2.992	3.876	3.845	3.875	4.791	5.650	6.788

**Tabell 23:** Minsteprisutvikling for torsk vinter 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*		25,00	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00
Torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	21,50	22,00	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50
Torsk 1,0-2,5 kg	18,50	19,00	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25

\* Se under tabell 24

**Tabell 24:** Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst torsk omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fersk torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*	26,56	26,93	21,37	16,36	18,01	17,69	13,41	14,32	17,32	20,97
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	24,44	25,05	17,92	13,45	15,50	15,21	10,82	11,79	16,56	21,15
Fersk torsk 1,0-2,5 kg	22,00	22,76	14,27	12,01	14,13	13,50	10,24	11,49	17,71	21,25
Ombordfryst torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*	33,28	32,35	25,30	27,51	28,31	24,18	17,83	22,45	27,25	27,10
Ombordfryst torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	29,26	27,12	19,25	21,10	22,46	18,17	14,19	17,81	25,26	27,20
Ombordfryst torsk 1,0-2,5 kg	26,12	23,97	15,38	17,13	18,84	15,86	14,92	18,90	25,58	27,15

\* Fra 7. mai 2007 ble det opprettet en ny vektklasse og minstepris for stor torsk over 5,0 kg. Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av denne vektgrensen til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en ny justering til 6,0 kg. Minsteprisene for torsk over 2,5 kg var gjeldende for all stor torsk fram til 7. mai 2007. Etter dette har det vært to vektklasseinndelinger – torsk 2,5 kg til stortorsk-grensa (5,0/6,5/6,0 kg) og torsk over stortorsk-grensa. Det må tas hensyn til dette ved sammenligning av priser mellom de ulike år.

**Tabell 25:** Distriktsvis omsetning av torsk 2012–2016 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Øst-Finnmark	54,1	74,1	74,6	81,8	86,7	533,5	593,2	684,6	1.015,9	1.210,2
Vest-Finnmark	60,6	66,6	82,9	68,0	74,3	591,6	495,6	685,3	729,0	987,9
Troms	129,0	184,4	210,5	185,1	177,9	1.317,9	1.560,2	2.025,0	2.280,9	2.530,8
Vesterålen	64,3	75,6	78,2	59,1	73,3	668,0	619,5	704,7	776,2	1.087,0
Lofoten/Salten	61,5	72,4	76,2	70,1	60,5	652,2	539,5	603,3	764,8	869,1
Helgeland	2,6	2,4	2,1	1,7	1,7	25,2	16,9	16,1	15,9	19,1
Nord-Trøndelag	1,3	1,5	1,5	1,8	1,4	12,6	11,6	12,3	19,1	16,3
Sør-Trøndelag	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	2,9	1,6	1,9	2,1	2,9
Nordmøre	4,3	4,7	6,0	3,9	4,6	40,7	35,6	54,0	46,5	65,1
<b>Sum</b>	<b>378,0</b>	<b>482,1</b>	<b>532,5</b>	<b>471,7</b>	<b>480,6</b>	<b>3.844,5</b>	<b>3.875,3</b>	<b>4.790,7</b>	<b>5.650,3</b>	<b>6.788,4</b>

**Tabell 26:** Landinger av Lofotskrei og øvrig torsk i kvantum og verdi 2007–2016 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År	Lofotskrei		Torsk forøvrig		Sum all Lofotskrei/torsk		Herav torsk fra utenlandske fartøy	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2007	31	519	240	3.656	271	4.175	87	1.160
2008	31	559	225	3.412	256	3.971	83	1.101
2009	35	442	238	2.574	273	3.016	71	721
2010	39	368	275	2.624	314	2.992	76	658
2011	48	535	314	3.341	362	3.876	86	801
2012	52	567	326	3.278	378	3.845	82	740
2013	62	471	420	3.405	482	3.876	91	659
2014	69	549	463	4.242	532	4.791	126	980
2015	65	714	406	4.936	472	5.650	120	1.121
2016	57	821	424	5.967	481	6.788	126	1.351

150 sjølprodusenter stod for disse leveransene, hvorav 19 båter hadde en omsetning av tørrfisk torsk for mer enn 100.000 kroner.

Redskapsfordelingen av torsk levert fersk/fryst fra norske fartøy framgår av tabell 21.

Når det gjelder redskapsfordelingen av torskekvantumet levert fersk av norske fartøy, representerer 2016 et historisk skille, i og med at snurrevad for første gang bidro med større kvantum enn garnflåten. Her har vi sett en gradvis endring år for år. De tre siste årene er garnfisket redusert fra 111.400 tonn i 2014 til 85.700 tonn i 2016, samtidig som totalt omsatt fersk torsk fra norske båter er redusert fra 281.600 tonn til 240.800 tonn. Det meste av kvantumsreduksjonen er dermed kommet på garn, nærmere 25.700 av totalt 40.900 tonn. Kvantumet levert av snurrevadflåten har holdt seg på vel 85.000 tonn de tre siste årene, og nådde nesten 90.000 tonn i 2016. Line/autoline og juksa har vært jevnstore på pluss/minus 25.000 tonn, når vi ser bort fra det eksepsjonelt gode juksafisket i 2014 som ga et kvantum på 35.200 tonn.

Før vi går nærmere inn på kystflåtens torskefiske, tar vi med noen ord om fryseflåtens fiske over året. Starten av 2016 bar preg av at den havgående flåten fikk tidsnød mot slutten av 2015 med å ta opp årskvota. Et intensivt fiske mot slutten av 2015 førte til ukeomsetning av fryst torsk på 2.500 til 3.500 tonn i januar 2016, mye av dette var fisk fra fjorårets kvote. Vi fikk dermed en mye heftigere start på året med hensyn til omsetningen av fryst torsk enn det vi hadde på begynnelsen av 2015. Dette gjaldt først og fremst for trålere registrert i Nord-Norge, men tendensen var klar også for autoline. Utover februar og fram mot påske dabbet leveransene av fryst fisk i nord av, som følge av at trålerne fortsatte sitt fiske i Nordsjøen etter sei, mens autolinebåtene også gikk sørover på annet fiske. Fra påske og ut juni var de fleste tilbake med brukbare leveranser, og fisket tok seg etter sommeren opp igjen fra september og ut året, da også med leveranser fra Møre-trålerne. Trålerne deltok i mindre grad enn året før i rekefisket i Barentshavet, som følge av reduserte priser, og hadde dermed bedre tid til å ta kvotene på fisk. Men de hadde utover høsten problemer med å finne torsk tilgjengelig for intensivt fiske, og det resulterte i at det også i 2016 stod igjen en rest av trålernes kvoteavsetning ved årets slutt, som kunne overføres til 2017. Også autolinebåtene stod med en liten kvoterest ved årsslutt. Fordelingen av fryst torsk pr. redskap hele året sett under ett framgår av tabell 21.

Torskekvantumet levert fersk ble som tidligere nevnt redusert fra 248.700 tonn i 2015 til 240.800 tonn i 2016. Av dette var 201.700 tonn levert de 4 første månedene i 2015 mot 194.700 tonn samme periode i 2016. Lofotfisket stod for det meste av reduksjonen, her ble kvantumet redusert fra 65.500 tonn i 2015 til 56.800 tonn i 2016. Også i Øst-Finnmark var det reduksjon i kvantum torsk levert fersk fra norske båter, ned fra 40.300 tonn til 38.200

tonn, mens Troms hadde den største økningen, fra 47.700 tonn til 50.500 tonn.

Etter flere år på rad med tidlig innsig av torsk, kombinert med lange perioder med godt vær, ble starten av 2015 og 2016 for kystflåten tilbake til normalen. Ukekvantumet fersk torsk tatt med konvensjonelle redskaper i 2016 økte jevnt og trutt fram til toppen ble nådd så tidlig som i uke 10, da totalt 26.500 tonn ble omsatt. Dette er en litt tidligere sesongtopp enn det vi er vant med, da uke 11-13 ellers har vært vanlige toppuker. De første ukene av året var det som vanlig garnfisket i Troms som dominerte, mens snurrevadbåtene kom inn med full styrke i februar, og da gikk også det meste av aktiviteten over fra Troms til Vesterålen. De første leveransene av betydning i Lofoten kom i uke 7 og varte til ut uke 14, som var første uka etter påske.

Også i 2016 var leveringstilstand på ferskleveransene av torsk et viktig tema. De senere årene er en økende andel torsk innveid i rund tilstand og ført rund på sluttседdel, og fiskens kondisjon/mageinnhold har fått økt fokus under vintersesongen, der seddelføring av rund fisk naturlig nok får både økonomiske og kvotemessige konsekvenser. Fiskeridirektoratets initiativ i 2015 til endring av faktoren for omregning av torskens vekt fra sløyd til rund vekt, ble skrinlagt av departementet senhøsten 2016. Utfordringen med å finne fram til lovlige måter å veie rund torsk på, med godkjent korrigering som samsvarer med erfart og dokumentert misforhold sammenlignet med offisiell omregningsfaktor, står ennå uløst. Tallene for 2016 viser at av 240.800 tonn torsk levert fersk, hadde 137.200 tonn leveringstilstand sløyd uten hode, omregnet til rundvekt. Dette utgjør 57 %, som er ned fra 59 % året før og fra 72 % hvis vi sammenligner med 2014. Dette er kvanta som er omsatt sløyd uten hode, men ofte ilandført rund og sløyd på land, der fisker har overlatt sløyejobben til kjøper og ofte med tilhørende fakturering for denne tjenesten. Videre var 78.200 tonn (33 %, som er opp fra 30 % i 2015

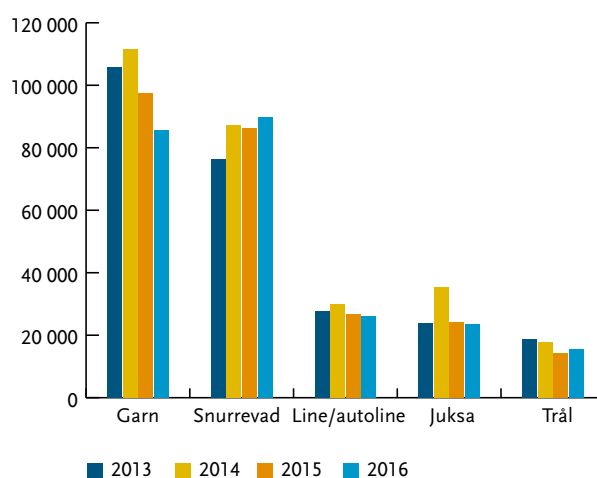


Diagram 9: Redskapsfordeling for fersk torsk fra norske fartøy 2013–2016 (tonn rund vekt)

og 20 % i 2014) omsatt som rund torsk, og 19.700 tonn (8 %) var omsatt i leveringstilstand sløyd med hode. 5.800 tonn (2,5 %) var omsatt som levendetorsk med kvotebonus.

Førstehåndsmarkedet for torsk ble godt hjulpet av at store kvanta ble sendt ut fersk, der etterspørselen holdt seg godt oppe gjennom hele året. Det var under vinterseongen mulig å hente ut merpris for skreimerket torsk i markedet, noe som kunne vært utnyttet enda bedre hvis tilgjengelighet og værforholdene hadde vært bedre tidlig på året. Men en fordel med den trege starten på året, var at prisene i ferskmarkedet holdt seg godt oppe, selv under toppsesongen.

Diagram 10 viser utviklingen i ukeomsetningen for torsk fra norske fartøy i 2016.

Fersk torsk fra kystflåten vinterseongen 2016 bestod av 20 % torsk over 6,0 kg og 71 % i størrelsesgruppen 2,5-6,0 kg. Sammenlignet med året før, var det samme andel stortorsk, mens størrelsen 2,5-6,0 kg ble redusert fra 74 til 71 %. Som vanlig bestod garnflåtens leveranser av gjennomgående større fisk, med et gjennomsnitt for vinterseongen 2016 på 22 % over 6,0 kg og 75 % av størrelsen 2,5-6,0 kg.

Minsteprisene under vinterseongen var kr 17,00 for torsk minst 6,0 kg, kr 16,50 for 2,5-6,0 kg og kr 15,25 for størrelsen 1,0-2,5 kg. Dette representerer en kontinuerlig minsteprisøkning fra siste bunnivå i 2013. Det som for

øvrig kjennetegner minsteprisene for torsk i 2016, er langt mindre prisforskjell mellom størrelsesgruppene enn tidligere, jfr tabell 23. Med en størrelsesfordeling på 20 %, 71 % og 8 % av de tre størrelsene i perioden, gir dette en gjennomsnittlig minstepris på kr 16,46 pr. kg. Med en gjennomsnittlig oppnådd torskpris på kr 20,90 pr. kg i perioden, ble det dermed betalt i gjennomsnitt kr 4,44 pr. kg over minstepris for torsk levert fersk gjennom vinterseongen. Utover sommeren og høsten tok prisene seg ytterligere gradvis opp, til et gjennomsnitt godt over kr 22,00 pr. kg de siste månedene av året. Minsteprisene

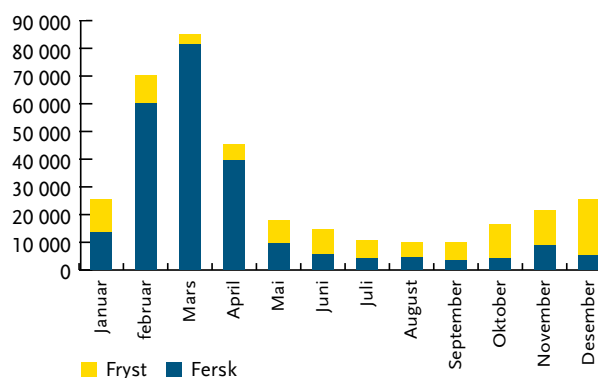


Diagram 11: Samlet omsetning av torsk pr. måned fra norske fartøy fordelt på fersk og fryst 2016 (tonn rund vekt)

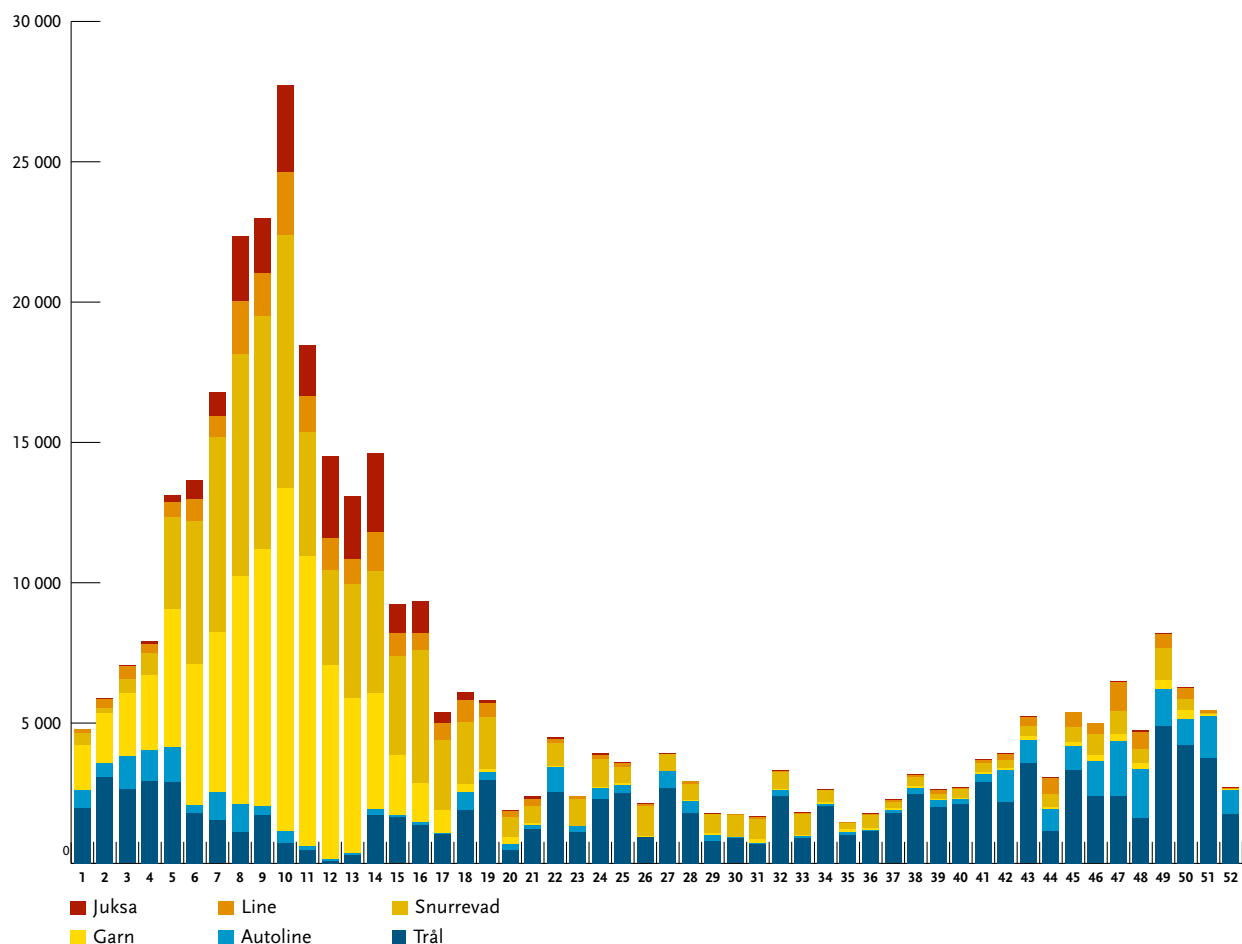


Diagram 10: Samlet og redskapsfordelt omsetning av fersk og ombordfryst torsk fra norske fartøy 2016 (tonn rund vekt)



ble økt i mai, og var etter innføringen av dynamiske minstepriser 3. oktober på det meste oppe i kr 20,25 pr. kg for basisstørrelsen 2,5-6 kg.

Også prisene for fryst torsk tok seg opp i løpet av året, fra et gjennomsnitt i underkant av kr 25,50-26,00 pr. kg i januar-mai, til rundt kr 28,00 pr. kg de siste månedene av året.

### Fisket i Vesterålen og Lofoten

Etter en kraftig reduksjon fra 2014 til 2015 i torskekvantum omsatt fersk i Vesterålen, fra 52.100 tonn til 38.400 tonn året sett under ett, ble det liten endring fra 2015 til 2016 da kvantumet endte på 39.000 tonn. Torskelandingene i Vesterålen er ekstremt sesongpreget, med bare 1.700-2.200 tonn torsk levert fersk i regionen utenom sesongen de tre siste årene, og 75 % av vinterkvantumet ble i 2016 levert i ukene 5-10. Totale landinger av fersk torsk i januar-april 2015 var 36.700 tonn, og tilsvarende i 2016 var 37.300 tonn, med tilhørende verdi på 420 millioner kroner i 2015 og 530 millioner kroner i 2016.

I og med at over 90 % av torskeleveransene i Vesterålen er gjort i løpet av de fire første månedene av året, konsentrerer vi oss om denne perioden i den videre beskrivelsen. Torskefisket kom ikke skikkelig i gang i Vesterålen før i begynnelsen av februar, da ukekvantumet for første gang passerte 1.000 tonn. Da kom både snurrevad og garn for alvor med i fisket. Ukekvantumet tok seg opp til 3.300 tonn i uke 5 og videre til en topp på 6.500 tonn i uke 8, deretter et par uker på rundt 5.000 tonn for så å dabbe kraftig av etter påske. Totalen på 37.300 tonn var fordelt med 18.300 tonn tatt med snurrevad, 9.500 tonn med garn, 4.500 tonn med juksa, 4.200 tonn med line/autoline, mens 800 tonn var levert fersk fra trålere. Det var snurrevadfisket som stod for reduksjonen, for øvrige redskaper var det litt økning av kvantumet i forhold til vinteren 2015.

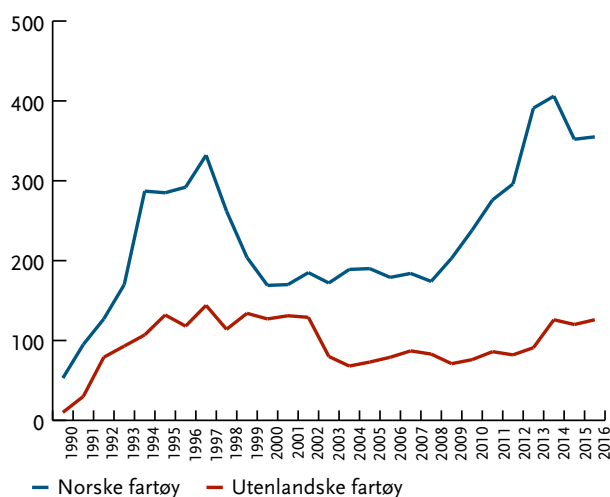


Diagram 12: Landinger av torsk fra norske og utenlandske fartøy 1990–2016 (tusen tonn rund vekt)

Med unntak av i Øksnes økte torskelandingene i de øvrige aktuelle kommunene i Vesterålen. Landingene i Andøy økte fra 9.500 til 11.400 tonn, i Hadsel fra 1.800 til 2.000 tonn og i Bø fra 3.300 til 3.400 tonn. Øksnes fikk sitt kvantum redusert fra 22.100 til 20.500 tonn, og tar vi med at vinterkvantumet torsk landet fersk i kommunen i 2014 var 29.800 tonn, var det andre året på rad at Øksnes fikk reduksjon i sitt torskekvantum. Likevel var Øksnes fremdeles den kommunen i Råfisklagets distrikt med størst mottak av fersk torsk også i 2016. Totalen for året havnet på 20.800 tonn, tett fulgt av Måsøy med 20.400 tonn.

Det var i det tradisjonelle lofotfisket at størstedelen av reduksjonen i landingene av fersk torsk kom. Her ble det i 2016 landet 56.800 tonn skrei til en førstehandsverdi på 821 millioner kroner. Her er skrei definert som torsk tatt med konvensjonelle redskaper og levert til kjøpere i lofotkommunene under vinterfisket. Tilsvarende tall i 2015 viste 65.500 tonn skrei til en førstehandsverdi på 714 millioner kroner. Det deltok 1.510 fartøy under lofotfisket i 2016, mot 1.461 i 2015.

14.900 tonn av totalen var omsatt til kjøpere på Røst, 6.700 tonn på Værøy, 4.900 tonn i Moskenes, 7.900 tonn i Flakstad, 9.900 tonn på Vestvågøy og 12.500 tonn i Vågan. Sammenlignet med året før var det kvantumsreduksjon for samtlige unntatt Værøy, som mottok 400 tonn mer enn året før. Røst hadde tilsvarende reduksjon i sitt kvantum, slik at de to ytterste kommunene i Lofoten totalt sett kom jevnt ut med året før. Lenger inn i Lofoten var det reduksjon for samtlige av kommunene, størst reduksjon var det for Vågan som fikk sitt kvantum redusert fra 16.200 tonn året før. Dette var for øvrig en av konklusjonene også fra Havforskningsinstituttets skreitokt, der det ble påpekt at gyteinnsiget var størst ved Røst, og at en langt lavere andel enn året før av gyteinnsiget endte opp i Øst-Lofoten. Vågan var imidlertid eneste kommune i

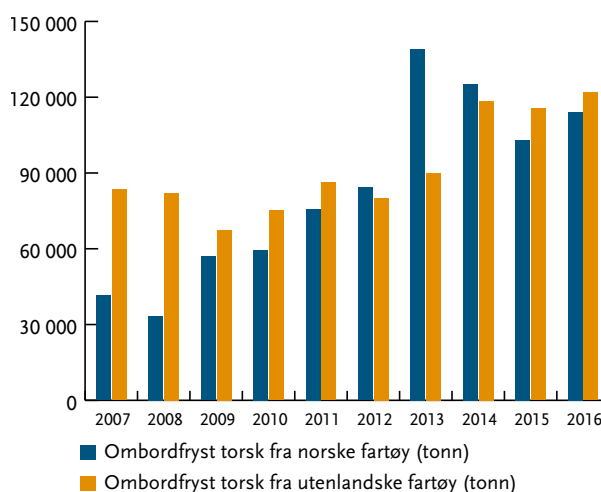


Diagram 13: Landinger av ombordfryst torsk fra norske og utenlandske fartøy 2007–2016 (tonn rund vekt)

**Tabell 27:** Kvantums- og verdiutvikling for torsk i Vesterålen og Lofoten/Salten 2007–2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	72.187	67.775	86.405	96.252	109.554	125.795	148.076	154.347	129.140	133.855
Verdi	1.171	1.129	997	904	1.193	1.320	1.159	1.308	1.541	1.956

**Tabell 28:** Minsteprisutvikling for torsk vinter 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*		25,00	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00
Torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	21,50	22,00	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50
Torsk 1,0-2,5 kg	18,50	19,00	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25

\* Se under tabell 29

**Tabell 29:** Gjennomsnittlig oppnådde priser i perioden januar-april for fersk torsk sløyd uten hode i Vesterålen og Lofoten/Salten 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fersk torsk over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*		26,89	21,46	16,32	18,19	17,95	13,27	14,10	16,96	21,07
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	24,42	25,45	17,80	13,39	15,77	15,61	10,69	11,40	16,38	21,39
Fersk torsk 1,0-2,5 kg	22,20	23,37	14,54	11,97	14,31	13,62	9,91	10,52	17,08	21,76

\* Fra 7. mai 2007 ble det opprettet en ny vektklasse og minstepris for stor torsk over 5,0 kg. Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av denne vektgrensen til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en ny justering til 6,0 kg. Minsteprisene for torsk over 2,5 kg var gjeldende for all stor torsk fram til 7. mai 2007. Etter dette har det vært to vektklasseinndelinger – torsk 2,5 kg til stortorsk-grensa (5,0/6,5/6,0 kg) og torsk over stortorsk-grensa. Det må tas hensyn til dette ved sammenligning av priser mellom de ulike år.

**Tabell 30:** Kvantum og verdi for torsk, hyse og sei i Vesterålen og Lofoten/Salten 2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	Vesterålen		Lofoten/Salten		Totalt	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2016						
Torsk	73.341	1.087	60.514	869	133.856	1.956
Hyse	18.854	181	5.480	44	24.334	225
Sei	16.041	152	11.629	102	27.670	253
<b>Totalt</b>	<b>108.237</b>	<b>1.420</b>	<b>77.623</b>	<b>1.015</b>	<b>185.860</b>	<b>2.434</b>

**Tabell 31:** Antall deltakende fartøy i Lofotfisket etter redskapsgruppe i perioden 2007–2016

Redskap	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Garn	505	460	479	440	472	563	540	523	581	635
Line	152	147	148	143	123	113	107	115	131	164
Juksa	290	305	296	296	427	492	527	691	657	586
Snurrevad	87	85	77	66	70	71	80	91	91	122
<b>Sum</b>	<b>1.034</b>	<b>997</b>	<b>1.000</b>	<b>945</b>	<b>1.092</b>	<b>1.239</b>	<b>1.254</b>	<b>1.420</b>	<b>1.461</b>	<b>1.510</b>

**Tabell 32:** Kvantum torsk/Lofotskrei til henging i Lofoten og gjennomsnittlig oppnådd pris for torsk/Lofotskrei til denne anvendelse 2007–2016 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

Anvendelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Henging	17.811	17.540	19.654	14.533	18.510	18.358	21.117	17.655	20.234	16.577
Gjennomsnittspris (sløyd uten hode)	24,29	25,81	17,87	13,39	16,10	16,00	10,92	11,47	15,92	21,59

Lofoten med økt kvantum fra 2014 til 2015, slik at kvantumet i 2016 var tilbake til samme nivå som i 2014.

Lofotfisket tok ikke skikkelig av før i månedsskiftet februar/mars, men fra uke 7 og fram til toppen ble nådd i uke 11 var det gradvis opptrapping. Toppuka ga et kvantum på 13.300 tonn levert kjøpere i Lofoten, fordelt med 8.300 tonn tatt med garn, 2.600 tonn med snurrevad, 1.400 tonn med juksa og 1.000 tonn med line. Sesongen sett under ett var redskapsfordelingen 32.800 tonn tatt med garn, videre fulgte snurrevad med 11.700 tonn, juksa med 6.500 tonn og line med 5.800 tonn.

### Torskefisket i Troms

Leveransene av fersk torsk fra kystflåten ga et torskekvantum på 40.700 tonn i perioden januar-april, til verdi 578 millioner kroner. Tilsvarende fra året før var 37.700 tonn og 424 millioner kroner. Leveransene i 2016 holdt seg på 1.400-1.900 tonn ukentlig i hele januar, da nesten utelukkende garnfisk. Så tok det seg opp til et annet nivå, fra 3.800 til 4.500 tonn pr. uke i ukene 5-10, med uke 8 som toppuke, med stadig økende innslag av snurrevadfisk. Kvantumet ble redusert til 1.500 tonn pr. uke i uke 11 og 12, sistnevnte var påskeuka, for så å øke igjen til 2.100-2.300 tonn pr. uke de to første ukene etter påske.

Troms har alltid vært et utpreget garnfylke, men garn-dominansen har svekket seg de siste årene. Av de 40.700 tonnene fersk torsk som ble omsatt til kjøpere i Troms vinteren 2016, var 23.100 tonn tatt med garn, altså 57 %. Året før stod garn for 25.300 av 37.700 tonn (67 %), og enda tydeligere blir det om vi går tilbake til 2014 da 31.400 tonn av totalt 46.500 tonn var tatt med garn, noe som tilsvarer 68 %. Snurrevad har økt sin andel i perioden, fra 9.800 tonn i 2014, via 9.400 tonn i 2015, til 13.700 tonn i 2016. Andelen snurrevadtorsker levert i Troms har dermed økt fra 21 % i 2014 til 34 % i 2016. Line stod for vel 2.000 tonn de to siste årene, ned fra 3.500 tonn i 2014, mens juksa har svingt fra 1.700 tonn i 2014 og 2016, via 1.000 tonn i 2015. I tillegg til kvantaene fra kystflåten som inngår i tallene foran, har det vært levert fersk tråltorsk i Troms, som på vinteren 2016 utgjorde 2.200 tonn, opp fra 1.000-1.100 tonn de to foregående årene.

Kvantumet på 42.900 tonn torsk, inklusiv 2.200 tonn tråltorsk, levert på vinteren i Troms, var kommunevis fordelt med 10.600 tonn levert i Tromsø, og deretter Berg med 9.000 tonn, 7.300 tonn til kjøpere i Karlsøy, 6.400 tonn i Lenvik, 5.100 tonn i Torsken, 2.600 tonn i Skjervøy og 1.400 tonn i Harstad. Tromsø, Berg, Torsken, Skjervøy og Harstad hadde økte landinger sammenlignet med vinteren 2015, mens det var reduksjon for Lenvik og Karlsøy.

Mot slutten av året, en måneds tid fra midten av november, har det over flere år pågått et fiske etter torsk som beiter på sild. Tidligere har dette foregått konsentrert i fjordene på yttersida av Kvaløya, men i 2016 fikk fisket

en nordligere dreining med størst konsentrasjon av båter nord i Troms. Fisket fikk heller ikke det omfang som vi opplevde i 2012-2015.

### Vårtorskefisket i Finnmark

Omsetningen av fersk torsk fra norske båter til kjøpere i Øst-Finnmark har holdt seg jevnt fra 38.200 til 40.300 tonn årlig de tre siste årene. I 2016 endte kvantumet på 38.200 tonn til verdi 552 millioner kroner. Også fisket i Øst-Finnmark har et sesongpreg, med en topp i ukene etter påske, men sesongtoppen er på langt nær så markant som i resten av Råfisklagets distrikt. I 2016 ble største månedskvantum landet i april da kvantumet fersk torsk nådde 8.500 tonn, og ferskfiskordningen bidro til at fisket utover høsten holdt seg godt oppe, med 5.400 tonn landet i Øst-Finnmark i november. Av de 38.200 tonnene som ble levert i området i 2016, var 15.300 tonn tatt med snurrevad, 10.400 tonn med line/autoline, 6.900 tonn med trål, 4.700 tonn med garn og 900 tonn med juksa. Kvantumet tatt med line/autoline tok seg opp fra 8.800 tonn året før, ellers var det reduksjon for øvrige redskaper. Snurrevadfisket nådde toppen i april og mai, med 4.800 tonn torsk i april, og med stort innslag av hyse i landingene. Utover høsten tok fisket seg opp, men da med blandingsfiske av torsk, hyse og sei, og noen av snurrevadbåtene tok turen til Bjørnøya i denne perioden. Totalt for året leverte snurrevadflåten 6.000 tonn hyse og 4.000 tonn sei i tillegg til de 15.300 tonnene med torsk. For line/autoline er fisket jevnere fordelt over året, og med jevnere fordeling mellom torsk og hyse. I 2016 var forholdet torsk/hyse nøyaktig likt for lineflåten, nærmere bestemt 10.400 tonn på hver art. Innslaget av hyse i linefisket i januar og februar var spesielt godt i 2016, med 2.000 tonn hyse levert i Øst-Finnmark i februar, torskeinnslaget var da bare 800 tonn. Men linefisket i området nådde toppen i november, da ferskfiskordningen la til rette for økte landinger av torsk. I november leverte lineflåten 4.300 tonn, herav 3.000 tonn torsk og 1.300 tonn hyse.

Til kjøpere i Vest-Finnmark ble det omsatt 42.400 tonn fersk torsk fra norske båter 1. halvår 2016, ned fra 43.900 tonn året før. Verdien av dette var 595 millioner kroner i 2016, mot 477 millioner kroner i 2015. Totalt for året ble det omsatt 49.600 tonn/701 millioner kroner til kjøpere i regionen i 2016, mot 48.800 tonn/544 millioner kroner året før. Dette viser en langt mer markant sesongprofil i vest- enn i østfylket, og toppen i vest ble nådd i februar-april med månedskvanta rundt 11.500 tonn i februar og mars, økt til 12.700 tonn i april. I denne perioden nådde både snurrevad, juksa og garn en topp i sitt fiske. Totalt for året var de 49.600 tonnene med fersk torsk fordelt med 25.800 tonn tatt med snurrevad, 9.600 tonn med garn, 8.800 tonn med juksa og 2.700 tonn hver for line/autoline og trål. Her var det økte landinger fra året før for snurrevad og trål, førstnevnte økte med 2.000 tonn og trål

med 1.000 tonn, mens for de øvrige redskapsgruppene var det reduksjon.

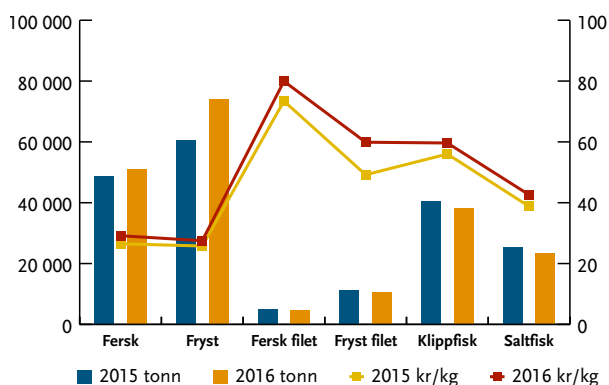
### Levendelagring av torsk

Snurrevadfisket etter torsk for levendelagring har økt kraftig de siste 3 årene, hovedsakelig som følge av en attraktiv kvotebonus fra 2013 der båtene ved levering av levendetorsk innenfor retningslinjene bare avregnes med 50 % av egen kvote, og de øvrige 50 % tas av egen avsetning som de to siste årene har utgjort 4.000 tonn. Dette fisket har trukket til seg flere aktører, som i 2016 bestod av 29 påmeldte fartøy, hvorav 25 var aktive med leveranser til 15 kjøpere og 17 lokaliteter for mottak og levendelagring. Kvantumet seddelført torsk til levendelagring nådde 5.800 tonn i 2016 til verdi 99 millioner kroner, opp fra 5.000 tonn og 75 millioner kroner i 2015. 4 av båtene i 2016 hadde fangster fra 440 til 700 tonn.

### Markedet for torsk

Fra 2007 – 2016 har eksportert kvantum torsk økt med 76 %. Med økt torskekvote har også sammensetningen av torskeeksporten endret seg kraftig. Konvensjonell sektor, som i produktvekt utgjorde 52 % av volumet i 2007, var redusert til 30 % i 2016. Fryst hel torsk utgjorde 15 % i 2007, mot 35 % i 2016. Fersk hel torsk som sto for 12 % i 2007, har doblet sin andel til 24 %. Istedenfor å ta risiko med varelager på produsert vare her hjemme har produsentene benyttet seg av et godt betalende råstoffmarked internasjonalt. Denne muligheten har vært bra for fleksibiliteten til de mindre anleggene, men samtidig satt konvensjonell sektor under press.

Eksporten av torskeprodukter fra Norge i 2016 var på 215 tusen tonn. Dette er en økning på 10 tusen tonn eller 5 % etter en nedgang året før. Kvantumet økte for fersk og fryst hel torsk, mens det ble redusert for filet, klippfisk,



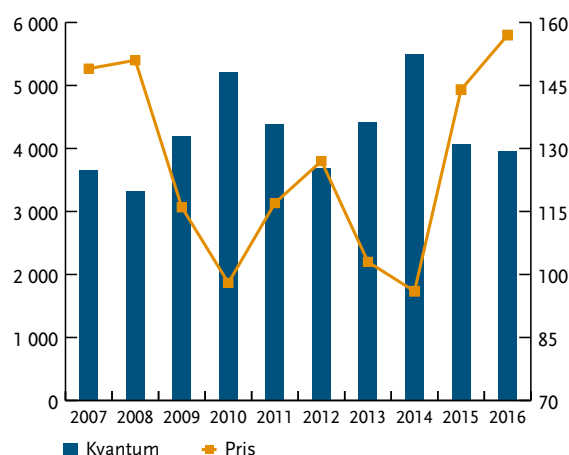
**Diagram 14:** Eksportutvikling hovedprodukter villfanget norsk torsk 2015–2016 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

saltfisk og tørrfisk. Totalverdien økte med 832 millioner til 8,7 milliarder kroner. Gjennomsnittsprisen for alle torskeprodukter økte med to kroner pr. kg til 40,56.

Eksportverdien for klippfisk, saltfisk og tørrfisk utgjorde 3,9 milliarder, eller 45 % av den samlede torskeeksporten. Det ble eksportert 38.145 tonn klippfisk av torsk i 2016, som er en nedgang på 5,9 % sammenlignet med året før. Etter et halvt tiår med nedadgående pristrend for klippfisk torsk og en bunnotering på 37,50 i 2013, har prisene steget. I 2016 var snittprisen på kr 59,70,- pr. kg. Vårt største torskemarked Portugal sto seg godt gjennom prisoppgang og krevende økonomiske tider og er fremdeles vårt dominerende marked for klippfisk torsk, med 25.000 tonn. Portugal er også vårt viktigste torskemarked totalt sett med 2,4 milliarder kroner, hele 27,8 % av den totale norske torskeeksporten i 2016.

Eksportert volum saltfisk hadde en nedgang på 2.100 tonn til vel 23.000 tonn, til en verdi av 996 millioner kroner. Også for saltfisk var 2013 et prismessig bunnår, med 24,55 pr. kg. Etter det har prisen steget hvert år, til en snittpris på 42,61 i 2016. Det ble eksportert 3.960 tonn tørrfisk, en nedgang på 112 tonn fra året før. Snittprisen økte med 8 % til kr 156,70 pr. kg. Etter at det ble innført handelsrestriksjoner i Nigeria har det vært et krevende marked for restråstoff som hode og rygg, samt de sorteringsene av tørrfisk som Nigeria etterspør.

Utviklingen av eksporten av de forskjellige kategoriene torsk framgår av diagram 14.



**Diagram 15:** Eksportutvikling tørrfisk torsk 2007–2016 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

## Hyse (*Melanogrammus aeglefinus*)

Omsetningen av hyse gjennom Norges Råfisklag utgjorde 118.749 tonn i 2016, hvorav 32.924 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av hyse var 1.109 millioner kroner, hvorav 225 millioner kroner utgjorde landinger fra utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en økning på 22.900 tonn eller 24 % fra 2015, hvorav norske fartøy har en økning på 11.400 tonn, fra 74.410

til 85.825 tonn, mens landingene fra utenlandske fartøy økte fra 21.432 tonn til 32.924 tonn. Som følge av den store økningen i kvantum omsatt hyse økte totalverdien av hyseløstansene til tross for en prisnedgang, fra 977 millioner kroner i 2015 til 1.109 millioner kroner i 2016. I verdi utgjorde omsetningen av hyse 10 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2016, som er likt med året før.

For norske fiskere økte verdien av hyselandingene fra

**Tabell 33:** Kvantums- og verdiutvikling for hyse 2007–2016 (tonn og millioner kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	79.005	71.290	98.589	122.459	153.416	161.320	95.900	91.947	95.841	118.749
Verdi	749	554	687	889	1.133	1.194	893	1.033	977	1.109

**Tabell 34:** Minsteprisutvikling for hyse vinter 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hyse over 8 hg, snørefanget	12,50	12,75	10,50	10,50	10,75	10,75	10,50	11,00	12,00	12,75
Hyse over 8 hg	10,50	10,75	8,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25

**Tabell 35:** Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst hyse omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fersk hyse over 8 hg	12,84	12,19	9,49	9,72	10,12	10,06	9,94	11,46	12,52	12,17
Fersk hyse under 8 hg	9,56	8,00	5,82	6,41	7,51	7,56	6,99	9,26	10,69	10,84
Ombordfryst hyse over 8 hg	18,88	14,08	12,08	13,21	13,61	13,14	20,19	24,70	19,52	17,14
Ombordfryst hyse under 8 hg	17,66	11,91	10,91	12,36	12,15	12,08	17,24	24,35	18,07	15,99

**Tabell 36:** Omsetning av hyse fra norske fartøy, redskapsfordelt 2016 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi	
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst		
Juksa		77		77	13,08	1	
Line		11.359	866	12.225	14,60	20,22	131
Snurrevad		22.967	2.242	25.209	9,83	12,47	181
Garn		1.909	6	1.915	9,81	9,98	13
Autoline		4.222	12.333	16.555	15,17	21,80	238
Trål		824	28.980	29.805	8,7	15,20	320
<b>Sum</b>		<b>41.397</b>	<b>44.428</b>	<b>85.825</b>	<b>11,67</b>	<b>16,99</b>	<b>884</b>

**Tabell 37:** Distriktsvis omsetning av hyse 2012–2016 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Øst-Finnmark	32,6	27,5	28,5	28,3	31,1	226,3	216,6	280,4	284,0	301,4
Vest-Finnmark	22,5	9,7	9,8	10,4	11,8	135,8	71,5	89,0	85,7	87,9
Troms	70,5	39,1	34,9	37,4	49,2	566,1	434,9	471,8	409,2	472,5
Vesterålen	25,2	11,7	11,5	14,4	18,9	193,9	115,9	131,2	153,9	181,2
Lofoten/Salten	7,5	5,5	4,9	3,4	5,5	51,0	38,7	42,3	28,6	43,9
Øvrige områder	2,9	2,3	2,3	2,0	2,3	20,6	15,7	18,4	15,6	21,8
<b>Sum</b>	<b>161,3</b>	<b>95,9</b>	<b>91,9</b>	<b>95,9</b>	<b>118,8</b>	<b>1.193,8</b>	<b>893,3</b>	<b>1.033,1</b>	<b>977,0</b>	<b>1.108,8</b>



821 millioner kroner i 2015 til 884 millioner kroner i 2016. Omsetningen av hyse utgjorde 10 % av totalverdien for norske fiskere i 2016, mot 11 % året før.

Etter noen år med nedgang i hysekvota snudde denne trenden og kvotene har økt de to siste årene. Den norske kvota for nordøstarktisk hyse nord for 62° N økte fra 111.947 tonn i 2015 til 132 883 tonn i 2016. Inkludert i dette er 10 % kvotefleks, hvor det ble overført 10.500 tonn av hysekvota som ikke ble fisket i 2015. Det ble også overført 3.694 tonn ubenyttet tredjelandskvote hyse til norske fartøy. Den norske totalkvota har dermed økt med vel 42.000 tonn eller 46 % siden 2014. De store økningene i kvota gav, i likhet med i 2015, flåten utfordringer med å fiske sine kvoter. Fiskeridirektoratet økte overreguleringen til de ulike fartøygruppene i kystflåten flere ganger, og til slutt fikk hele kystflåten fritt fiske etter hyse. Det ble også overført hyse fra kystflåten til havfiskeflåten utover høsten. Ved årets slutt stod det likevel nesten 24.000 tonn ubenyttet kvote igjen. Norge og Russland ble foran 2015-sesongen enige om å innføre kvotefleksibilitet for hyse og torsk, og 11.470 tonn av 2016-kvota ble dermed overført til 2017. Det var kun konvensjonelle havfiskefartøy som fisket sine tildelte kvoter av hyse i 2016, mens konvensjonell kyst, åpen gruppe og trålerne hadde en rest på henholdsvis 14.300, 3.860 og 5.990 tonn. Kvotetyttet på slutten av året er medregnet.

Redskapsfordelingen av hyse levert fersk/fryst fra norske fartøy framgår av tabell 36.

Gjennomsnittspriser pr. redskap og tilstand framkommer også av samme tabell. Etter noen år med kraftig prisøkning for ombordfyst hyse, ble det en nedgang i 2015, og nedgangen fortsatte i første del av 2016. I andre halvdel av 2016 tok prisen seg noe opp igjen, og den fryste hysa ble gjennomsnittlig betalt med kr 16,99 pr. kg i 2016. Autoline oppnådde høyest gjennomsnittspris i 2016 med kr 21,80 pr. kg for den ombordfryste hysa. Til sammenligning ble den fryste hysa i 2015 gjennomsnittlig betalt med kr 19,30 pr. kg, og da hadde autoline en gjennomsnittspris på kr 26,54 pr. kg. Den ferske hysa har hatt en liten prisnedgang i 2016 når vi sammenligner mot 2015 over hele året, hvor gjennomsnittsprisen for fersk hyse gikk ned fra kr 12,14 pr. kg i 2015 til kr 11,67 pr. kg i 2016.

Etter to år hvor andelen fersk hyse fra norske fartøy har vært større enn ombordfryst, snudde denne trenden igjen i 2016. 52 % av hysa omsatt gjennom Norges Råfisklag var ombordfryst, mot 46 % i 2015. Årsaken til dette er at kystflåten fisket en mindre andel av sin egen kvote og en del av deres kvote ble overført til havgående flåte, som i all hovedsak fryser hysa.

2016 ble et år med store hysekvoter og tilnærmet fritt hysefiske for flere flåtegrupper. Dette ga veldig store landinger i perioder med god tilgjengelighet. For ferske leveranser startet vinteren 2016 som tidligere år med landinger som hovedsakelig kom fra line og autoline. Men fra uke 8 tok snurrevadfisket seg kraftig opp og i uke

9 ble det landet og omsatt totalt 3.600 tonn fersk hyse, hvor 3.300 tonn var fisket med snurrevad. Fisket foregikk hovedsakelig utenfor Vesterålen og gav store omsetningsutfordringer. Arbeidsutvalget i Norges Råfisklag valgte derfor å innføre ukekvoter i hysefisket for fartøy som fisket med konvensjonelle redskaper fra og med 4. til og med 18. mars. Ukekvotene ble satt til 30 tonn hyse i rundvekt for fartøy med største lengde over 21 meter og 20 tonn for fartøy mindre enn denne lengdegrensen.

Det tradisjonelle fløytlinefisket i Øst-Finnmark har tatt seg opp de senere årene, men var noe lavere igjen i 2016, med 550 tonn i uke 27 som den beste uka. Totalt ble det fisket 3.100 tonn hyse med line i Finnmark i hovedsesongen fra juni-august i i 2016, noe som er noe lavere enn 2015 hvor kvantumet var 3.700 tonn. Høyeste kvantum de siste årene hadde vi i 2011 med vel 6.000 tonn.

Utover sommeren var et 20-talls snurrevadbåter ved Bjørnøya og fisket hyse. Sommerhysa som fiskes ved Bjørnøya må behandles varsomt og tåler lite før den får kvalitetsforringelser. Flere av fartøyene tok med seg store fangster med rund hyse som ble levert i Troms og Finnmark. Det var store variasjoner i kvaliteten på hysa som ble omsatt, og dette medførte flere oppslag i media med fokus på rundhyse og kvalitet.

Ukekventaene for fersk hyse i første halvår 2016 lå i gjennomsnitt på 1.000 tonn, med line (autoline og håndegnet) og snurrevad som viktigste redskap. Det var enkeltuker med hele 3.600 tonn fersk hyse, og mars og februar var månedene med størst kvantum, med henholdsvis 7.500 og 5.500 tonn. Andre halvår lå ukeskvantaene på rundt 600 tonn, og linefanget hyse dominerte omsetningen utover høsten. For den ombordfryste hysa var landingene mer spredt utover året med månedsomsetninger fra 2.600 tonn som lavest i juli, og med mars som toppmåneden med 5.300 tonn. Fisket etter hyse har blitt et bifangstfiske de siste årene, men med økte kvoter ble det mulig med direktefiske slik en hadde i 2011 og 2012, da en hadde rekordhøye kvoter. Flere trålere og autolinere hadde mye torsk igjen å fiske på høsten 2016 og klarte derfor ikke å ta opp sine hysekvoter som i tillegg økte grunnet retildeling fra kystflåten.

### Markedet for hyse

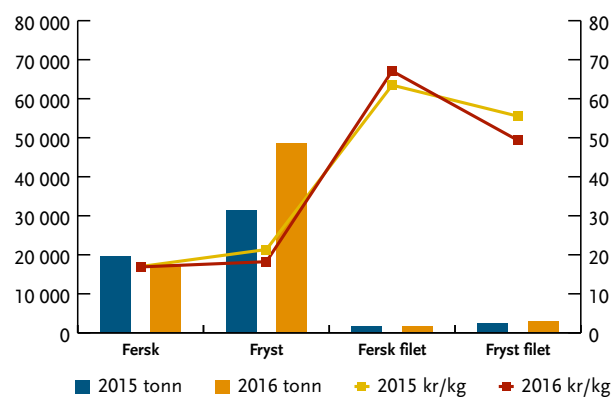
Hysevolumet har vært i stor endring de siste ti årene. I 2007 var eksporten av hyseprodukter på 45 tusen tonn, og i 2016 var den på 71 tusen tonn etter et toppnivå på 98 tusen tonn i 2011.

Variasjonene i hysemarkedet er styrt av variasjoner i kvotene. Ved høy fisketakt flommer ferskmarkedet over og prisene faller kraftig. Ved stor økning i kvoten overføres deler av volumet til havfiskeflåten som fryser om bord, noe som forklarer variasjonene i sammensetningen mellom fersk og fryst på eksport.

I 2016 var det volummessig oppgang på 28 % etter tre

år med nedgang. Gjennomsnittlig eksportpris gikk ned med 10 % til kr 20,30 pr. kg.

Fersk hyse hadde en nedgang på 10 % til 17.556 tonn med en prismessig stabilitet på 16,90 kr. pr. kg. Fryst hyse



**Diagram 16:** Eksportutvikling hovedprodukter hyse 2015–2016 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

hadde en oppgang på 54 % til 48.500 tonn og en prismessig nedgang på kr 3,10 pr. kg. Gjennomsnittsprisen forklarer ikke hele bildet for utviklingen i 2016. Prisen hadde falt gjennom 2015 og første halvår 2016, men økte de siste månedene av 2016, men ikke tilstrekkelig til å nå opp til tidligere gjennomsnittspris.

Fersk linehyse er attraktiv og har gjennomgående gode priser hele året.

## Sei (*Pollachius virens*)

Omsetningen av sei gjennom Norges Råfisklag utgjorde 100.450 tonn i 2016, hvorav 10.392 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av sei var på 830 millioner kroner, hvorav 71 millioner kroner var fra landinger av utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en økning på 19.500 tonn eller 24 % fra 2015, og av økningen kom 2.700 tonn fra utenlandske fartøy og 16.800 tonn fra norske fartøy. Totalverdien av seileveransene økte fra 691 millioner kroner i 2015 til 830 millioner kroner i 2016, noe som er en verdiøkning på 20 %. Økningen i

**Tabell 38:** Kvantums- og verdiutvikling for sei 2007–2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	111.538	101.494	82.576	116.480	88.602	96.061	82.336	80.149	80.973	100.452
Verdi	555	483	394	662	585	635	472	556	691	830

**Tabell 39:** Minsteprisutvikling for sei vinter 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Over 2,3 kg	8,00	7,50	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50
1,2–2,3 kg	5,90	5,50	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50

**Tabell 40:** Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst sei omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fersk sei over 2,3 kg	8,05	7,41	7,24	8,62	10,06	10,29	8,93	9,69	11,32	11,40
Fersk sei 1,2-2,3 kg	6,47	6,07	6,22	7,28	8,40	8,54	7,57	8,87	10,75	10,70
Ombordfryst sei over 2,3 kg	10,43	9,81	10,69	13,57	14,37	13,81	11,42	14,59	16,11	15,81
Ombordfryst sei 1,2-2,3 kg	8,06	8,91	10,15	12,63	13,70	13,02	11,49	14,59	15,94	15,79

**Tabell 41:** Omsetning av sei fra norske fartøy, redskapsfordelt 2016 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa	5.457		5.457	10,45		42
Line	1.914		1.914	10,60		15
Snurrevad	17.271	339	17.610	11,07	14,56	145
Garn	13.307	620	13.927	11,35	15,65	119
Autoline	233	54	288	11,05	15,04	3
Trål	944	24.682	25.626	10,64	15,06	283
Not	25.173		25.173	8,16		152
<b>Sum</b>	<b>64.364</b>	<b>25.695</b>	<b>90.059</b>	<b>9,92</b>	<b>15,06</b>	<b>759</b>

verdi kommer av økt kvantum omsatt sei da prisene for sei har hatt en liten nedgang i 2016 sammenlignet med 2015. Tabell 40 viser utviklingen i gjennomsnittspriser for fersk og ombordfryst sei fra 2006 og fram til 2016. Seiprisene i 2016, totalt, fikk som nevnt en liten nedgang sammenlignet med 2015. Prisbildet for 2016 er noe mer nyansert og ikke alle redskaper opplevde prisnedgang fra 2015 til 2016.

Verdimessig utgjorde sei 7 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2016, som er tilnærmet likt med året før. For norske fiskere økte verdien av seilandingene fra 637 millioner kroner i 2015 til 759 millioner kroner i 2016, og utgjorde med det 8 % av totalomsetningen for norske fiskere, som også er tilnærmet likt med året før.

Seien nord for 62° N forvaltes som en nasjonal ressurs. I motsetning til bestanden av torsk, har seibestanden utviklet seg negativt, med reduksjon i årlig totalkvote fra 250.000 tonn i toppåret 2008, hvorav 226.000 tonn var avsatt til norske fiskere, til 140.000 tonn i 2016 der Norge hadde 123.950 tonn. De to siste årene har den negative trenden i bestanden snudd, med kvoteøkninger fra 2014. Totalkvoten i 2016 ble fordelt etter vanlig mønster, med 38 % til fartøy som drifter med konvensjonelle redskaper, 37 % til trål og 25 % til not.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at totalfangsten av sei fra norske fartøy i 2016 var på 123.300 tonn, ca. 6 500 tonn høyere enn året før, mens kvota for de norske fartøyene økte med 18.000 tonn i samme periode. Årsaken til at fangsten ikke økte mer tross den store kvoteøkningen var at en i 2015 overfisket seikvota med 10.700 tonn, mens en i 2016 holdt seg innenfor gruppekvota. For trål gjenstod det ved årets slutt 760 tonn av en gruppekvota på 44.900 tonn, mens det ble tatt 44.550 tonn sei med konvensjonelle redskaper av en gruppekvota på 46.113 tonn. Totalt for året ble det landet vel 31.790 tonn sei tatt med not, hvor gruppekvota var på 30.337 tonn. Totalt ble det landet 120.480 tonn sei av de tre fartøygruppene som hadde en totalkvote på 121.350 tonn. Av fartøygruppene var det kun notgruppen som nådde kvotetaket.

Kvanta omsatt fra norske fartøy gjennom Norges Råfisklag framgår av tabell 41. Dette er naturlig nok i all hovedsak sei tatt nord for 62° N. Av totalt 90.059 tonn var ca. 2.200 tonn tatt sør for 62-graden.

Det framgår også av tabell 41 at det meste av seien fra norske båter tradisjonelt fiskes med redskapene not, trål og garn. De siste tre årene har mange snurrevadbåter også fisket mye sei, og denne redskapsgruppen fisket 17.300 tonn i 2016 mot bare 6.450 tonn tilbake i 2013. Det er flere årsaker til denne kraftige økningen, men økte sei priser, lavere seinotkvote på fartøynivå, samt god tilgjengelighet i perioder er hovedårsakene.

Notfisket ble gjennomført uten behov for dirigering/ regulering fra Råfisklagets side. Fisket strakte seg over en lang periode, men hovedtyngden av fisket forgikk i mai. Årets fiske ble preget av den vanskelige markedssituasjonen for ryggbeinsei som medførte en roligere fisketakt og lavere pris enn en har hatt foregående år. Den første fangsten i 2016 ble levert i Sør-Trøndelag 2. april. I april ble det landet 4.000 tonn notsei i Råfisklagets distrikt, der 1.600 tonn var levert på Nordmøre, Nord- og Sør-Trøndelag og det resterende i Troms og Vest-Finnmark. Uke 19 var uka med høyest kvantum i notfisket med 2.100 tonn fisket av 17 fartøy. Den uka ble 1.420 tonn levert til kjøpere i Vest-Finnmark, 360 tonn i Troms og de resterende 320 tonnene ble levert i Sør-Trøndelag og på Nordmøre. Toppkvantumet på en måned kom i mai med 8.270 tonn, hvorav 5.300 tonn ble levert i Vest-Finnmark, 1.740 tonn i Troms, 610 tonn i Sør-Trøndelag, 510 tonn på Nordmøre og 110 tonn i Lofoten, og ved utgangen av mai var 12.240 tonn notsei

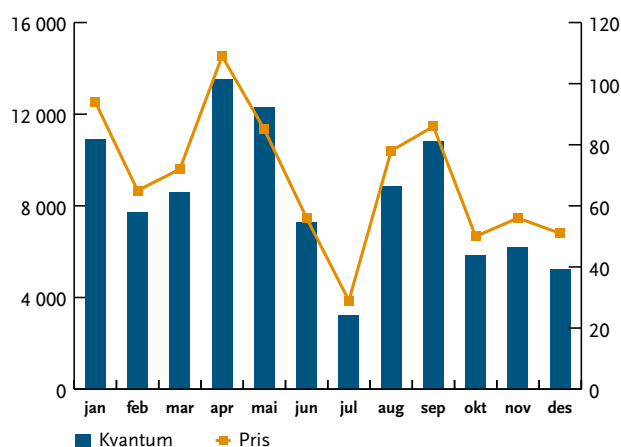


Diagram 17: Omsetning av sei i kvantum og verdi, månedsfordelt 2016 (tonn rund vekt og millioner kroner)

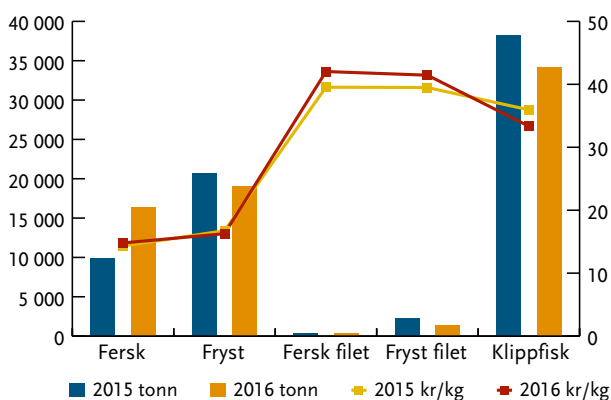
Tabell 42: Distriktsvis omsetning av sei i kvantum og verdi 2012–2016 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Øst-Finnmark	7,0	4,5	4,7	8,0	11,8	42,8	25,5	31,6	65,1	97,4
Vest-Finnmark	29,0	22,0	19,6	16,8	24,1	171,6	100,0	115,2	139,8	164,0
Troms	30,0	28,3	27,6	27,6	30,2	204	177,1	217,4	245,7	266,4
Vesterålen	10,8	8,7	8,7	9,0	16,0	86,6	62,8	71,9	87,6	151,6
Lofoten/Salten	8,0	7,5	8,8	9,6	11,6	60,8	48,9	60,7	82,1	101,7
Øvrige områder	11,2	11,2	10,9	10,0	6,6	69,2	58,0	59,6	70,4	49,3
<b>Sum</b>	<b>96,0</b>	<b>82,3</b>	<b>80,1</b>	<b>81,0</b>	<b>100,5</b>	<b>635,0</b>	<b>472,3</b>	<b>556,4</b>	<b>690,6</b>	<b>830,4</b>

omsatt i Råfisklaget. Totalt 25.170 tonn notsei ble omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2016 mot 25.630 tonn året før. Av 2016-kvantumet ble 16.000 tonn omsatt til kjøpere i Vest-Finnmark, 4.300 tonn i Troms, 2.900 tonn i området Helgeland-Nordmøre, 1.800 tonn i Øst-Finnmark, 170 tonn i Lofoten og 20 tonn i Vesterålen. For fisket i området Helgeland-Nordmøre var dette en halvering fra året før, mens Vest- og Øst-Finnmark hadde en økning på henholdsvis 5.000 tonn og 1.700 tonn sammenlignet med 2015. Av totalen ble 21.800 tonn omsatt rundt, 3.200 tonn ble omsatt sløyd med hode, 120 tonn levende og 25 tonn sløyd uten hode. Det var en kraftig økning fra året før av sei levert med hode. Dette skyldes at en del av notseien ble sendt ut fersk for å avlaste ryggseimarkedet. Det ble låssatt knappe 300 tonn sei av mindre notbåter, hvor området rundt Vågsfjorden hadde størst kvantum. Denne seien ble ført med brønnbåt til kjøpere i området. Deltakelsen i seinotfisket har vært økende de siste årene, fra 75 i 2014 og 88 i 2015, men hvor en fikk en nedgang i 2016 til 65 fartøy. Ser en på fartøyenes størrelse, så var det 7 fartøy under 13 meter, 6 mellom 13 og 21 meter og 49 over 21 meter. Nedgangen i antall fartøy kom i alle gruppene, men hvor gruppen under 13 meter ble halvert fra foregående år. Gjennomsnittsstørrelsen på en seinotfangst var i 2016 på 54 tonn, noe som er en økning med 3 tonn fra 2015.

Prisen på notsei gikk ned sammenlignet med 2015 og gjennomsnittet for rundsei var kr 6,05 pr. kg sesongen sett under ett, mot kr 7,80 pr. kg året før. Foregående år har prisen økt utover i sesongen. Dette var ikke tilfelle i 2016, og en hadde tvert om en motsatt prisutvikling, hvor man i april hadde høyest gjennomsnittspris med 6,99 kr pr. kg. De resterende månedene lå prisen for rund sei rundt kr 6,00 pr. kg som også var gjennomsnittet for hele sesongen.

Trålfisket etter sei i Råfisklagets distrikt fikk en stor kvantumsøkning fra 2015. Det ble omsatt 25.626 tonn trålsei gjennom Norges Råfisklag i 2016 mot 14.438 tonn i 2015. Prismessig ble det en liten nedgang på kr 0,50 til kr 16,06 pr. kg for ombordfrost trålsei. Etter første halvår



**Diagram 18:** Eksportutvikling hovedprodukter sei 2015–2016 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

2016 lå en kvantumsmessig tilnærmet likt med 2015, men andre halvår fisket trålerne 18.200 tonn sei i 2016 mot bare 5.600 tonn i 2015.

### Markedet for sei

Verdien av seieksporten gikk tilbake med 9 %, fra 2,0 milliarder kroner i 2015 til 1,8 milliarder kroner i 2016 og er dermed tilbake på samme nivå som 2014. Kvantumsmessig hadde eksporten en marginal tilbakegang på 0,6 % til vel 72 tusen tonn, ifølge statistikk fra Norges Sjømatråd.

Klippfisk utgjør 63 % av seimarkedet verdimessig og har tapt andeler til fersk sei, som for 2016 er oppe i 14 %. Et godt seifiske på starten av året resulterte i eksport av fersk sei til foredlingsindustri i Polen. I tillegg bidro svake klippfiskmarkeder til denne dreiningen i valg av produkt og marked. En slik overgang fra klippfisk til fersk og fryst gir naturlig prisnedgang for sei under ett.

I 2016 ble det eksportert vel 34.000 tonn klippfisk, en nedgang på 10 % fra året før. Verdien var på 1.140 millioner kroner mot 1.370 millioner kroner året før. Gjennomsnittsprisen på klippfisk sei gikk ned med 7 %, til 33,30 i 2016. Vårt største marked for stor sei, Brasil, gikk nok en gang volummessig tilbake. Denne gang med 8 % til 8.000 tonn, med en verdimessig nedgang på 17 % til 276 millioner kroner i 2016. Gjennomsnittsprisen gikk ned med 10 % til kr 34,60.

Fryst sei, det nest største seiproduktet, hadde en volummessig nedgang med 8 %. Den gikk verdimessig ned med 11 %, til 19.000 tonn, til en verdi av nesten 309 millioner kroner i 2016. Prisen på fryst sei gikk tilbake med 2,8 % til kr 16,27 pr. kg.

### Reker (*Pandalus borealis*)

Det ble omsatt 25.310 tonn reker i Norges Råfisklags distrikt i 2016, inkludert 13.503 tonn fra utenlandske fartøy. Dette er en nedgang på 8.486 tonn fra 33.796 tonn i 2015. Verdien gikk ned fra 1.028 millioner i 2015 til 713 millioner kroner i 2016.

Hovedsesongen var perioden fra april til august, hvor det av norske rekefartøy ble landet 8.709 tonn. Prisen på fryste industrireker falt utover året fra kr 34,00 til kr 19,50 pr. kg.

For norske fartøy var gjennomsnittsprisen på reker til pilling kr 25,63 pr. kg i 2016, mot kr 35,09 pr. kg året før. Det vil si en prisnedgang på kr 9,46 pr. kg eller 27 %. Kvantumet gikk ned fra 14.661 tonn i 2015 til 9.579 tonn i 2016.

For kokte skallreker til konsum økte gjennomsnittsprisen fra kr 71,49 pr. kg i 2015 til kr 73,29 pr. kg i 2016, det vil si en prisoppgang på kr 1,80 eller 2,52 %. Kvantumet gikk ned fra 786 tonn i 2015 til 502 tonn i 2016.

Det var 93 ulike fartøy, fordelt på 23 frysetrålere og 70 ferskrekefartøy som landet reker i 2016. Dette var en nedgang på 4 frysetrålere fra 2015.

Ombordfryste reker fra norske fartøy ble i 2016 omsatt gjennom obligatoriske auksjoner eller langsiktige

leveringsavtaler. Det ble gjennomført åtte auksjoner i 2016. Fangstene ble solgt til tre ulike kjøpere.

I Råfisklagets distrikt gikk kvantumet av ferske reker til pilling ned fra 250 tonn i 2015 til 178 tonn i 2016. Kvantumet av ferske kokte reker til handpilling/laking gikk ned fra 132 tonn i 2015 til 81 tonn i 2016.

Norges Råfisklags Arbeidsutvalg fastsatte i 2016 følgende minstepriser for kokte reker til konsum fordelt på 2 perioder; 06.06. – 07.08. kr 75,00 pr. kg og 08.08. – inntil videre kr 65,50 pr. kg.

### Markedet for reker

Utviklingen i prisene i 2016 var svært negativ for fryste råreker til pilling og ferdigvaren pillede reker, og dette resulterte i redusert tilførsel av råstoff samtidig som

eksporten økte noe på grunn av lagerbeholdning fra året før. Årsaken til prisfallet i 2016 var den kraftige prisøkningen i 2015 som ga fallende etterspørsel i hovedmarkedene med påfølgende prispress nedover. For de ferske kokte skallrekene fra kystflåten var det en svak prisoppgang på grunn av svakere fangstutvikling og mangel på reker i lokalmarkedene i nord. Dette til tross for økte tilførsler fra Nordsjøen/Skagerak som ga økt konkurranse i Sør-Norge og i Sverige.

Hovedmarkedene for pillede reker er Sverige, UK og Finland, mens hjemmemarkedet tar unna det aller meste av de ferske kokte skallrekene. Prisutviklingen for pillede reker har vært preget av dårligere etterspørsel og med prisfall som resultat. Norske produsenter og eksportører har samtidig vært i en mer krevende konkurransesituasjon

**Tabell 43:** Deltakelse i rekefisket av norske fartøy fordelt etter fartøyets registreringssted 2012–2016

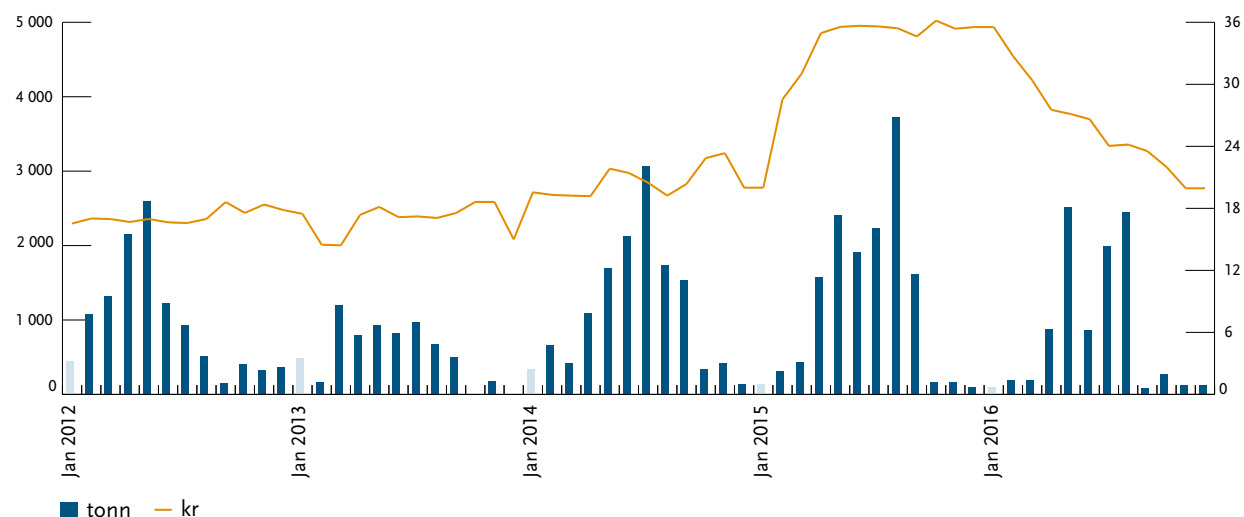
	2012	2013	2014	2015	2016
Finmark	5	11	17	13	16
Troms	39	35	38	42	29
Nordland	25	24	31	30	30
Trøndelag	4	5	4	3	4
Møre	12	7	13	13	11
Øvrig	2	1	1	5	3
<b>I alt</b>	<b>85</b>	<b>83</b>	<b>104</b>	<b>106</b>	<b>93</b>

**Tabell 44:** Norske og utenlandske landinger av reker fordelt på fangstfelt i 2015 og 2016 (tonn)

	2015		2016	
	Norske	Utenlandske	Norske	Utenlandske
Kyst	1.213		847	
Barentshavet	1.836	1.736	248	982
Hopen	11.983	11.710	9.136	9.564
Hopen	3.113	2.190	1.576	2.923
Svalbard		15		34
<b>Totalt</b>	<b>18.145</b>	<b>15.651</b>	<b>11.807</b>	<b>13.503</b>

**Tabell 45:** Norsk eksport av reker. Gjennomsnittlig produsentpris/eksportverdi pr. kg 2007–2016 (kroner)  
(Kilde: NR/SSB/Norges sjomatråd)

Produkt/marked	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pris råreker til pilling	12,75	11,96	12,96	13,39	16,58	16,76	17,22	21,56	34,80	25,81
Fryste pillede reker	41,59	43,89	45,50	44,06	49,27	57,67	60,60	65,43	102,37	92,12
Pillede reker i lake	59,44	61,32	63,57	64,42	68,18	77,72	80,25	77,74	101,10	127,79
Fryste kokte reker m/skall/Norden	36,59	31,55	26,73	40,40	42,54	35,46	43,27	43,54	53,01	64,59
Ferske kokte reker m/skall/Sverige	49,97	50,33	54,91	72,13	88,77	95,01	99,18	88,95	83,96	85,18



**Diagram 19:** Fryste reker til pilling pr. måned. Kvantum og gjennomsnittspriser (oppnådd av norske fartøy) 2012–2016 (tonn og kroner pr. kg)



med lager av råstoff innkjøpt til høye råvarepriser samtidig som valutautviklingen har vært mindre gunstig. Ferske kokte skallreker har en svakere prisutvikling for eksport til Sverige, men ser vi på pris til fisker/produsent i Råfisklagets distrikt, er prisutviklingen positiv på grunn av salg primært innenlands og lokalt i Nord-Norge.

Gjennom Informasjonsutvalget for reker er det brukt kr 0,8 millioner til markedstiltak i 2016. Dette er aktiviteter som primært er rettet mot kompetanseoppbygging og servicetjenester til fangstledd, eksportører og fiskesalgslagene. Informasjonsutvalget for reker har også tatt en aktiv rolle i det globale samarbeidet for å fremme kaldtvannsreker gjennom International Coldwater Prawn Forum (ICWPF) som også omfatter direkte samarbeid med rekefiskernes organisasjoner i alle de viktigste produsentlandene.

#### Hovedaktivitetene har vært som følger:

- Oppfølging og vedlikehold av sertifikater og miljødokumentasjon av rekefiskeriene, samt veiledning og koordinering for fiskebåter og pilleindustri.
- Markedsovervåkning og rapportering til rekefiskere, fiskesalgslag, faglag, finansinstitusjoner og markedsaktører.
- PR-aktivitet og mediekontakt vedrørende fangst, produksjon og markedsforhold.
- Planlegging og gjennomføring av rekeseminarer og produktpresentasjoner sammen med fiskere, produsenter, eksportører, Sjømatrådet og ICWPF.
- Kontakt og samarbeid med fiskerorganisasjoner i andre produsentland rundt Nord-Atlanteren om markedsovervåkning, dokumentasjon og rapportering.

Informasjonsutvalget hadde egen stand under Matstreifmessa i Oslo i september 2016. Her ble det delt ut 3.000 smaksprøver og oppskriftshefter for å bidra til å skaffe nye konsumenter og kjøpere av kaldtvannsreker i den tettest befolkede delen av Norge. Denne aktiviteten vil videreføres

årlig. Det har i tillegg blitt gitt støtte til innkjøp av reker til servering/vareprøver ved diverse matfestivaler, messer og reke-arrangementer.

Utvalget har også deltatt i arbeidsgruppa for MSC-resertifisering av rekefisket i nord for en ny 5-års periode som starter i 2018.

### Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*)

Det framgår av tabell 46 at samlet kvantum av blåkveite nådde 15.803 tonn omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2016, som er en økning på 4.100 tonn fra 2015. Økningen skyldes i all hovedsak økte landinger fra norske og russiske fartøy. For norske fartøy er det en økning på 2.500 tonn og for russiske fartøyene er økningen på 1.400 tonn. Dette er både kvantums- og verdimesig blant de beste årene i Råfisklaget, og totalverdien for blåkveita endte på 430 millioner kroner, en økning på 150 millioner kroner fra 2015. Prismessig fortsatte oppgangen fra 2015, og gjennomsnittsprisen for sløyd blåkveite over 2,0 kg vises i tabell 48. Størst var oppgangen for de ferske landingene hvor gjennomsnittsprisen for alle størrelser fersk blåkveite omregnet til rundpris var kr 29,60 pr. kg, opp fra kr 24,62 pr. kg i 2015, en økning på 20 %. Ser vi på gjennomsnittsprisen for fersk blåkveite tilbake til 2014, har den økt med 80 %. For ombordfryst blåkveite økte gjennomsnittsprisen for alle størrelser omregnet til rundpris fra kr 32,50 pr. kg til kr 37,73 pr. kg. Restråstoff, som hovedsakelig er hodene fra blåkveita, er også med på å bidra til den høye verdien. I 2016 representerte dette en verdi på 33 millioner kroner fra norske fartøy.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at i 2016 kom 6.868 tonn fra kystflåtens direktefiske, opp fra 5.993 tonn året før. Tar vi med bifangst av blåkveite fra kystflåten, ble kvota på 6.600 tonn i det direkte kystfisket etter blåkveite overfisket med 431 tonn. Hoveddelen av kystflåtens blåkveitekvantum ble omsatt gjennom Norges Råfisklag. Norske trålere fisket og omsatte vel 3.200 tonn blåkveite gjennom Råfisklaget i 2016, hvorav 1.600 tonn var

Tabell 46: Kvantums- og verdiutvikling for blåkveite 2007–2016 (tonn og millioner kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	7.345	5.943	6.949	8.021	8.960	11.487	10.918	12.953	11.717	15.803
Verdi	117	96	111	138	167	214	176	219	282	430

Tabell 47: Minsteprisutvikling for blåkveite sommer 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Blåkveite, over 2,0 kg	21,00	18,50	18,50	20,00	21,50	23,00	21,00	21,00	23,50	26,00

Tabell 48: Gjennomsnittlig oppnådd pris for fersk og ombordfryst blåkveite sløyd uten hode 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Blåkveite, over 2,0 kg	21,75	18,75	18,52	20,53	23,25	24,26	21,10	21,51	27,85	33,89

fisket i norsk sone og 1.630 tonn var fisket øst og vest for Grønland. Konvensjonelle havfiskefartøy omsatte 950 tonn gjennom Råfisklaget av total fangst for gruppen på 1.600 tonn.

4.340 tonn blåveite til en verdi av 74 millioner kroner ble levert av utenlandske fartøy, noe som er en kraftig økning fra 2015 da utenlandske fartøy leverte 2.700 tonn til en verdi av 38 millioner kroner.

Direktefisket etter blåveite var som vanlig forbeholdt

kystfartøy under 28 meter som fisker med konvensjonelle redskaper. 6.600 tonn var avsatt til direktefisket i 2016, fordelt på to perioder med 4.600 tonn i første periode og 2.000 tonn i andre periode. Første periode startet 23. mai, og periodekvota ble beregnet oppfisket 13. juni og fisket ble stoppet. Den andre perioden startet 25. juli og stoppen for direktefisket kom 8. august. Fisket var regulert med maksimalkvoter pr. fartøy på henholdsvis 18/21/24 tonn rundvekt avhengig av fartøylengde.

**Tabell 49: Kvantums- og verdiutvikling for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2007–2016 (tonn og millioner kroner)**

Art	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvitlaks, kvantum	10.294	10.633	10.030	10.260	10.115	10.713	10.773	9.656	11.529	12.204
Kvitlaks, verdi	38	38	35	29	38	34	34	31	38	52
Brosme, kvantum	5.431	5.505	3.995	4.816	4.295	5.275	3.830	3.607	4.731	6.137
Brosme, verdi	40	38	23	31	28	35	23	22	34	44
Uer, kvantum	5.331	5.567	5.561	7.941	2.729	4.154	3.788	3.272	2.678	5.062
Uer, verdi	44	47	43	69	28	39	33	30	29	50
Grå-/fleksteinbit, kvantum	3.270	2.566	3.841	3.751	5.089	4.735	6.112	4.506	4.090	4.673
Grå-/fleksteinbit, verdi	28	21	26	25	42	38	44	33	27	29
Lange, kvantum	4.675	4.721	3.295	4.248	3.600	3.989	4.115	3.925	3.715	4.105
Lange, verdi	46	42	24	30	27	32	28	26	26	32
Kveite, kvantum	1.221	1.359	1.291	1.571	1.596	1.812	1.667	1.965	2.037	2.558
Kveite, verdi	50	49	42	50	54	62	58	76	88	110
Breiflabb, kvantum	3.408	3.056	3.366	4.678	4.547	3.211	2.446	1.159	677	849
Breiflabb, verdi	82	66	64	91	94	65	49	24	16	20

**Tabell 50: Minsteprisutvikling vinter og årlig gjennomsnittlig pris for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2007–2016 (kroner pr. kg)**

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvitlaks over 300 g til konsum, minstepris*	3,60	3,60	3,60	3,55	3,70	3,90	3,80	3,80	4,20	4,60
Kvitlaks under 300 g til konsum, minstepris*	2,70	2,70	2,70	2,70	2,90	3,00	2,80	2,80	3,20	3,80
Kvitlaks alle størrelser, gj.snitt oppnådd	3,67	3,59	3,51	2,83	3,71	3,17	3,13	3,17	3,29	4,24
Breiflabb-haler over 1,0 kg, minstepris	58,00	58,00	58,00	54,00	54,00	58,00	58,00	58,00	58,00	63,00
Breiflabb-haler over 1,0 kg, gj.snitt oppnådd	64,95	61,83	56,51	56,16	59,62	59,66	58,86	60,80	66,66	69,50
Uer, rund minst 7 hg, minstepris	9,00	9,00	8,00	8,00	8,50	9,50	9,50	9,50	10,00	12,50
Uer, rund alle størrelser, gj.snitt oppnådd	8,98	9,16	8,32	8,80	10,41	9,79	8,86	9,70	11,51	10,94
Kvitlange over 2,0 kg, minstepris	10,00	10,00	9,50	6,50	7,50	8,50	8,50	8,00	8,50	9,50
Kvitlange over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	13,86	12,48	10,03	9,65	10,51	10,99	9,65	9,31	9,89	10,75
Brosme over 2,0 kg, minstepris	8,50	9,00	8,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,00	8,50	9,50
Brosme 1,0-2,0 kg, minstepris	6,50	7,00	6,50	5,50	5,50	6,25	6,25	6,00	6,50	8,00
Brosme over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	9,90	10,17	9,49	9,84	10,16	9,96	8,96	8,78	10,32	10,23
Brosme 1,0-2,0 kg, gj.snitt oppnådd	10,76	9,58	7,79	8,84	9,42	9,68	8,73	8,89	10,81	11,22
Fleksteinbit over 3,0 kg, minstepris	12,00	12,00	12,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	11,50
Gråsteinbit over 1,0 kg, minstepris	11,00	11,00	11,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	10,00
Fleksteinbit over 3,0 kg, gj.snitt oppnådd	15,55	14,61	11,32	12,37	14,65	14,82	12,37	12,93	11,65	11,46
Gråsteinbit over 1,0 kg, gj.snitt oppnådd	10,82	10,83	9,55	9,00	10,00	9,58	9,07	9,53	9,48	9,57

\*) Vektgrensen for kvitlaks var 400 g til og med sesongen 2007. Fra og med sesongen 2010 ble den minste vektclassen for kvitlaks splittet i under 220 gram og 220-300 gram.

\*\*) Fra 13. desember 2012 ble det opprettet en egen vektclassen for store breiflabb-haler over 4,0 kg. Fra samme dato ble størrelsen over 1,0 kg endret til breiflabb-haler 1,0-4,0 kg. Det må tas hensyn til dette ved sammenligning mellom de ulike år.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at 508 kystfartøy leverte blåkveite i 2016, mot 416 fartøy i 2015. Den reelle deltakelsen i direktefisket var noe lavere, siden en del fartøy kun leverte blåkveite tatt som bifangst. 228 fartøy fisket opp kvotene sine, mens 280 fartøy ikke utnyttet maksimalkvotene fullt ut.

### Kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*)

Verdien av kongekrabben gikk opp fra 2015 til 2016, fra i underkant av 187 millioner kroner til i overkant av 332 millioner kroner. Totalt omsatt kvantum kongekrabbe gikk opp fra 2.175 tonn i 2015 til 2.639 tonn i 2016. Gode markedsforhold ga en høyere gjennomsnittspris på kongekrabben i 2016. Gjennomsnittsprisen til fisker i kvoteregulert område gikk opp fra kr 107,51 til kr 138,77 pr. kg. I gjennomsnitt for all kongekrabbe omsatt i Råfisklagets distrikt gikk prisen opp fra kr 85,79 pr. kg i 2015 til kr 125,88 pr. kg i 2016.

Totalt deltok 603 fartøy i det kvoteregulerte fisket og 193 fartøy i fisket utenfor det kvoteregulerte området.

#### Kvoteregulert fiske i Øst-Finnmark

Endringer i reguleringene medførte at kvoteåret 2016 for første gang fulgte kalenderåret.

Totalkvoten for 2016 ble satt til 1.850 tonn. I tillegg kunne det tas 50 tonn hokraber og 150 tonn skadde hannkrabber.

Tabell 51: Kvantums- og verdiutvikling for kongekrabbe 2007–2016 (tonn og millioner kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	1.627	5.245	6.112	1.931	1.785	1.436	1.324	1.695	2.175	2.639
Verdi	98	142	155	89	154	118	81	134	187	332

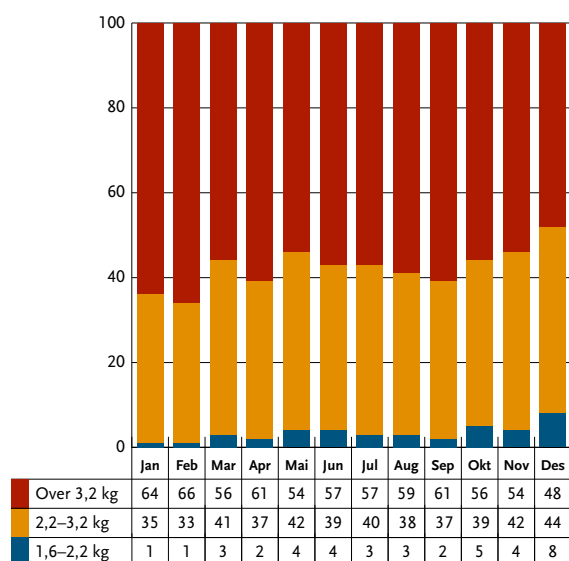


Diagram 20: Størrelsessammensetning for kongekrabbe, hann, i det kvoteregulerte fisket 2016 (prosent)

#### Fisket

Fra norske fartøy som deltok i det kvoteregulerte fisket ble det i beretningsåret landet 2.262 tonn fersk kongekrabbe til en verdi av 307 millioner kroner. Av diagram 22 framgår det at endringen av kvoteåret førte til en jevnere fordeling av landingene gjennom året.

Tabell 52: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe utenfor det kvoteregulerte fisket 2012–2016 (kroner pr. kg)

Art	2012	2013	2014	2015	2016
Kongekrabbe	62,55	40,29	45,74	52,42	65,95

Tabell 53: Minsteprisutvikling for kongekrabbe landet under det kvoteregulerte fisket og i det frie fisket sesongene 2015–2016 (kroner pr. kg)

Art	2015	2016
Hannkrabbe over 3,2 kg	96,-	105,-
Hannkrabbe 2,2-3,2 kg	81,-	94,-
Hannkrabbe 1,6-2,2 kg	51,-	62,-
Hannkrabbe 0,8-1,6 kg (kun i uregulert fiske)	23,-	28,-
Hokrabe alle størrelser (over 0,8 kg i uregulert fiske og over minstemål i regulert fiske)	22,-	23,-
Skadd hannkrabbe over 3,2 kg	42,-	43,-
Skadd hannkrabbe 2,2-3,2 kg	31,-	32,-
Skadd hannkrabbe 1,6-2,2 kg	23,-	24,-
Skadd hannkrabbe 0,8-1,6 kg	13,-	14,-
Krabbe hann og ho under 0,8 kg (kun i uregulert fiske)	Fri	Fri

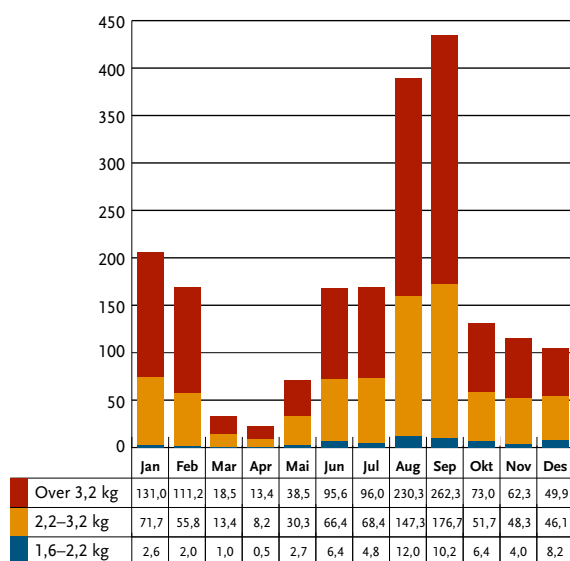


Diagram 21: Fangst pr. måned etter størrelse på krabben i det kvoteregulerte fisket 2016 (tonn)

### Kongekrabbefisket utenfor det kvoteregulerte området

I fisket utenfor det kvoteregulerte området ble det i 2016 landet til sammen 375 tonn kongekrabbe, mot 855 tonn i 2015. Verdien av fisket i 2016 var 25 millioner kroner, mot 45 millioner kroner i 2015.

### Markedet for kongekrabbe

Gjennomsnittsprisen ved eksport av fryst kongekrabbe økte fra kr 197,40 i 2015 til kr 247,78 pr. kg i 2016. Dette er en økning på kr 50,38 pr. kg, eller 25,5 %. Eksporten til Japan økte ytterligere og befester posisjonen som hovedmarked for fryst kongekrabbe, samtidig som samlet volum for fryst ble redusert med 5,6 %, ned til 1.080 tonn. I tillegg antas et betydelig volum til Nederland og Danmark å bli reeksportert til markeder i Østen og til USA.

Gjennomsnittsprisen ved eksport av levende kongekrabbe økte fra kr 216,73 pr. kg i 2015 til kr 222,20 i 2016. Dette er en økning på 2,5 % samtidig som eksportert volum øker kraftig fra 636 tonn i 2015 til hele 1.176 tonn i 2016. Sør-Korea er dominerende marked for levende produkt og står for hele 66 % av samlet volum.

Fordelingen mellom eksportert kvantum, omregnet til råvarevekt, er ca. 40 % levende og 60 % fryst. Eksportverdien er 530 millioner kroner totalt og de to produktgruppene står for ca. 50 % hver av verdien. Med innføringen av nytt kvoteår som følger kalenderåret, ser det ut som om norsk kongekrabbe har styrket sin posisjon i markedet og har gitt betydelig merverdi til aktører både på sjø og land.

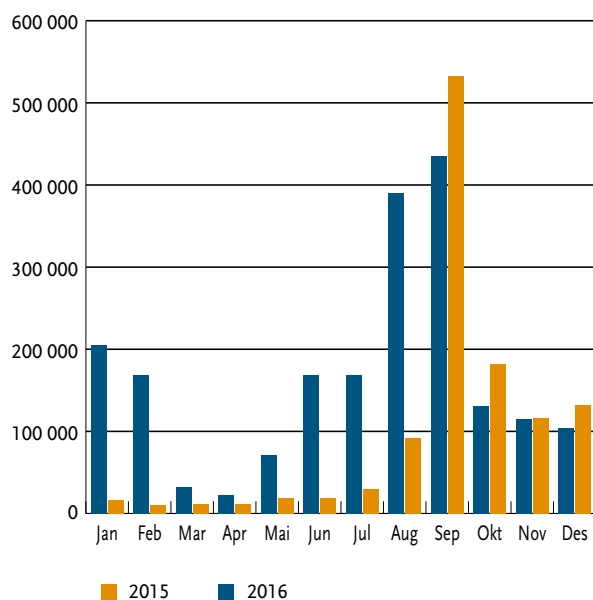


Diagram 22: Fangst pr. måned i det kvoteregulerte fisket 2015 og 2016 (kg)

Tabell 54: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe (hann, lytefri og skadd) fra det kvoteregulerte fisket og eksportpris fryst 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Råvarepris	51,34	34,00	35,19	62,65	93,14	86,23	68,87	87,40	107,51	138,77
Eksportpris	113,51	103,56	101,27	119,09	186,54	179,25	163,78	186,75	197,40	247,78

Dette skjer ved at en større andel av fangsten kan pakkes og markedsføres som levende produkt og ved at norske eksportører kan være leveringsdyktige i perioder av året der konkurrentland ikke har produksjon.

I desember 2016 ble det i et møte mellom Sjømat Norge og Norges Råfisklag bestemt at det fra kvoteåret 2017 innføres dynamisk minstepris for kongekrabbe.

### Snøkrabbe (*Chionoecetes opilio*)

Det ble registrert en omsetning på totalt 17.453 tonn snøkrabbe til 533 millioner kroner i verdi fra norske og utenlandske båter i Råfisklagets distrikt i 2016. Dette er en betydelig oppgang på 87 % i kvantum og 118 % i verdi fra 9.352 tonn og 245 millioner kroner i 2015. Snøkrabbe ble den 5. viktigste arten og stod for 5 % totalverdien i Råfisklagets omsetning i 2016.

Omsetning av snøkrabbe i Råfisklagets distrikt de fire siste årene i kvantum og verdi:

2013:	174	tonn til verdi	2	millioner kroner
2014:	4.087	tonn til verdi	106	millioner kroner
2015:	9.352	tonn til verdi	245	millioner kroner
2016:	17.453	tonn til verdi	533	millioner kroner

Det skal legges til at omsetningen av snøkrabbe i 2016 ble «blåst» ekstra opp av store volum krabbe fra russiske fartøy, fangster som var landet før 1.1.2016, men som ble registrert på sedler som offisiell omsetning først tidlig i 2016.

Av omsetningen i 2016 ble 5.293 tonn snøkrabbe fanget av norske fartøy. Gjennomsnittspris til norske fiskere for levende krabbe ble kr 27,71 pr. kg, som er en oppgang fra kr 16,20 pr. kg året før.

Det er stor interesse fra norsk landindustri for å kjøpe levende snøkrabbe for produksjon på land, men denne andelen er fortsatt lav med kun 11 % av de totale landinger, inkludert levende snøkrabbe fra utenlandske båter. Hovedmengden, 89 % av landet kvantum, er ombordfryst vare ferdig pakket for eksport som klør/cluster. Minstepris for levende snøkrabbe som kommer inn under hovedstørrelsen 500-800 g var kr 20,- pr. kg fra februar 2016, opp fra kr 17,- i forrige periode.

USA og Japan er dominerende markeder for snøkrabbe, og den gode prisutviklingen har vært preget av sterk etterspørsel på grunn av reduserte tilførsler fra Alaska og Canada. Samlet eksport av fryst snøkrabbe ble 3.952 tonn til gjennomsnittspris kr 83,73 pr. kg, som gir en prisoppgang på 38 %. Tilsvarende eksporttall året før var 2.997 tonn til gjennomsnittspris kr 61,39 pr. kg.

Snøkrabbenæringen kom inn i en kritisk fase etter at Russland i september 2016 stengte Smutthullet for fiske for utenlandske båter, og for norske båter tilsvarende fra årsskiftet 2016/2017. Fangstene forventes å falle betydelig på grunn av svakere fangst i Svalbardsonen hvor tilgjengeligheten ennå ikke er like god som i Smutthullet.

### Taskekrabbe (*Cancer pagurus*)

Taskekrabbefisket i Råfisklagets distrikt foregår fra Averøy på Nordmøre i sør til Vesterålen i nord. Tilgangen på krabbe i 2016 har vært god, og ga en økning på 366 tonn eller 11 %. Krabbefisket er fortsatt et fritt fiske uten kvote- eller sesongregulering. Verdien i 2016 endte på 39 millioner kroner, mot 35 millioner kroner i 2015. Dette er en økning i verdi også på 11 %. Det er rapportert om god omsetning, både innenlands og på eksport.

Av tabell 55 fremkommer landet kvantum og verdi av taskekrabbe. Tabell 56 viser utvikling pr. område. Sør-Trøndelag er den regionen hvor det fiskes mest krabbe med 1.733 tonn, tett fulgt av Nordland (Helgeland/Salten/Lofoten) med et samlet kvantum på 1.395 tonn. På Nordmøre ble det landet 362 tonn og i Nord-Trøndelag 168 tonn. Fisket i Vesterålen har gått tilbake de to siste årene.

Hovedsesongen begynner vanligvis i overgangen mai/juni og varer vanligvis til november/desember. Taskekrabben har normalt mest mat i skallet i månedene august og september, og det er i denne tiden vi har det høyeste kvantumet. Erfaringen fra siste sesong viser imidlertid at

krabben blir tidligere matet enn det som har vært vanlig. En regner med at dette fører til en tidligere oppstart sesongen 2017.

216 båter deltok i taskekrabbefisket i 2016 mot 214 båter i 2015. Antall krabbekjøpere har vært stabilt de siste årene. I 2016 var det totalt 6 kjøpere som kjøpte taskekrabbe. I tillegg var det mottak ved 22 mottaksstasjoner. Den største kjøperen ligger i Sør-Trøndelag, og tok i 2015 gjennom to selskap imot ca. 80 % av all taskekrabbe omsatt i Råfisklagets distrikt.

På grunn av at produksjonen av taskekrabbe er blitt mer sentralisert, er næringen meget avhengig

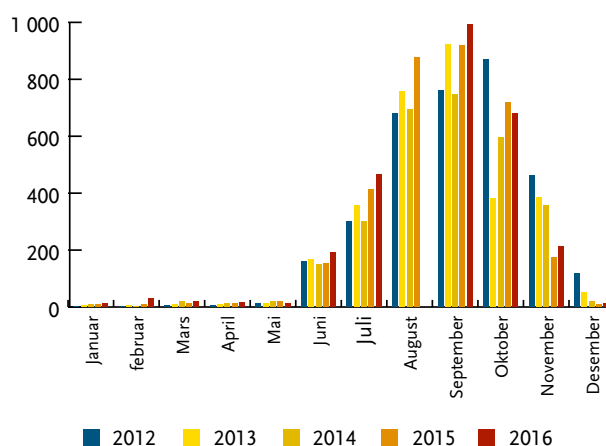


Diagram 23: Omsetning av taskekrabbe pr. måned 2012–2016 (tonn)

Tabell 55: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe 2007–2016 (tonn og millioner kroner)

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum	7.024	4.383	3.704	4.438	3.884	3.379	3.517	2.913	3.322	3.689
Verdi	56	33	28	34	32	30	33	29	35	39

Tabell 56: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe fordelt på de viktigste fangstområder 2012–2016 (tonn og tusen kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Vesterålen	87	99	112	85	30	764	871	1.084	859	306
Salten/Lofoten	429	489	379	364	378	3.779	4.425	3.730	3.768	3.905
Helgeland	789	828	647	886	1.017	6.783	7.512	6.336	9.140	10.536
Nord-Trøndelag	328	197	176	164	168	2.938	1.823	1.742	1.697	1.726
Sør-Trøndelag	1.469	1.583	1.288	1.534	1.733	13.287	15.065	13.015	16.196	18.355
Nordmøre	276	323	311	290	362	2.361	2.902	3.142	3.079	3.849

Tabell 57: Minsteprisutvikling for taskekrabbe 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hokrabbe minst 13 cm til konsum	8,35	7,80	7,80	7,50	8,10	8,60	9,00	10,00	10,50	10,50
Hannkrabbe minst 13 cm til konsum	7,65	7,25	7,25	7,50	8,10	8,60	9,00	10,00	10,50	10,50

Tabell 58: Gjennomsnittlig oppnådd pris for taskekrabbe 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Taskekrabbe over 13 cm	7,94	7,42	7,51	7,60	8,26	8,85	9,26	9,97	10,46	10,49



av føringsmidler. I 2016-sesongen gikk det med 2,8 millioner kroner til ekstra kostnadskrevenne føring av taskekrabbe fra mottaksstasjoner, og fiskerne har i 2016 bidratt med en egenandel på kr 0,30 pr. kg.

I 2016 var minsteprisen på taskekrabbe kr 10,50 pr. kg. Dette var en videreføring av prisen fra 2015-sesongen.

Omsetningen av fryst krabbe til EU har vært økende det siste år. Omsetningen økte fra totalt 508 tonn i 2015 til 773 tonn i 2016, en økning på 265 tonn. Verdien økte med 23 millioner kroner. Eksportprisen for fryste krabbeprodukter økte fra kr 42,23 pr. kg i 2015 til kr 50,52 pr. kg i 2016. Etterspørselen etter krabbeprodukter i Norge har også vært økende, spesielt de to siste årene.

### Vågekval (*Balaenoptera acutorostrata*)

I 2016 deltok 16 fartøy i vågekvalfangsten. Dette er 5 fartøy færre enn året før. Norske fartøy kunne fange til sammen 880 vågekval, noe som er 406 færre enn i 2015.

#### Maksimalkvote

Fiskeridirektoratet fastsatte en maksimalkvote på 80 vågekval for fartøy som hadde tillatelse til å delta i fangsten av vågekval i IWC-områdene EW (Norskekysten) og ESB (Svalbard). Denne ble senere endret til 100. I IWC-områdene EN (Nordsjøen) og CM (Jan Mayen) var det fri

fangst. Fra og med 15. juli var det adgang til å fange 710 vågekval i IWC områdene EW, ESB og EN, og 170 vågekval i IWC område CM.

Det var fri fangst av kval innenfor områdekvote.

#### Fangstperiode

Fangsten kunne påbegynnes 1. april og ble stoppet med virkning fra og med 7. september 2016.

#### Regulering av fangst

Arbeidsutvalget i Råfisklaget bestemte følgende reguleringer:

– Fartøy under 20 meter	25 tonn
– Fartøy over 20 meter	35 tonn
– Fartøy med godkjenning for kjøp og produksjon av egen fangst	60 tonn

Det ble tatt forbehold om korrigeringer av opplegget underveis i sesongen.

#### Fangst

Det ble i 2016 fanget til sammen 591 vågekval, mot 660 i 2015. Fangst levert t.o.m. 23. mai ble holdt utenom fartøykvotereguleringen. Det ble innen denne dato levert tilsammen 184 tonn kvalkjøtt.

Tabell 59: Kvantums- og verdiutvikling for vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2007–2016

Norges Råfisklag	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum kjøtt (tonn)	622	557	474	530	549	523	724	871	787	683
Kvantum spekk (tonn)	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0
<b>Sum kvantum (tonn)</b>	<b>622</b>	<b>557</b>	<b>474</b>	<b>530</b>	<b>549</b>	<b>523</b>	<b>737</b>	<b>871</b>	<b>787</b>	<b>683</b>
Verdi kjøtt (tusen kr)	19.790	17.545	15.312	17.051	17.562	17.803	24.682	29.498	27.164	24.179
Verdi spekk (tusen kr)	0	3	0	0	0	0	38	0	0	0
<b>Sum verdi (tusen kr)</b>	<b>19.790</b>	<b>17.548</b>	<b>15.312</b>	<b>17.051</b>	<b>17.562</b>	<b>17.803</b>	<b>24.720</b>	<b>29.498</b>	<b>27.164</b>	<b>24.179</b>
Landinger Norges Råfisklag (stk)	499	445	396	397	453	387	523	635	597	526

Tabell 60: Minsteprisutvikling for kvalkjøtt sesongen 2007–2016 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvalkjøtt til konsum	29,50	32,00 30,00 <sup>1</sup>	30,50	31,50	31,50	32,00	35,00 33,50 <sup>2</sup>	35,00 33,50 <sup>3</sup>	33,85	34,85

1) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2008 satt til kr 32,00 t.o.m. 1. juli og kr 30,00 f.o.m. 2. juli og ut sesongen.

2) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2013 satt til kr 35,00 t.o.m. 3. juni og kr 33,50 f.o.m. 4. juni og ut sesongen.

3) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2014 satt til kr 35,00 t.o.m. 2. juni og kr 33,50 f.o.m. 3. juni og ut sesongen

Tabell 61: Nasjonale tall for fangst av vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2007–2016

Norge totalt:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nasjonal kvote (stk)	1.052	1.052	885	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	880
Nasjonal fangst (stk)	593	535	483	468	533	465	594	736	660	591
Fartøy i fangst (stk)	29	28	21	18	19	18	17	21	21	16
Kvantum kjøtt (tonn)	763	698	599	632	642	589	794	972	835	776
Gjennomsnittspris kjøtt pr. kg	31,60	32,06	32,38	32,06	31,94	33,83	34,57	34,19	34,48	35,34
Kvantum spekk (tonn)	0	0,238	0	0	0	0	38	0	0	0
Gjennomsnittspris spekk pr. kg (kr)	0	13,05	0	0	0	0	2,88	0	0	0
Kjøtt omsatt gjennom Norges Råfisklag (tonn)	622	557	474	530	549	523	724	871	787	683

I juni, som normalt er den måned det fanges flest kval, ble det i 2016 fanget 331 vågekval mot 329 i samme måned året før.

#### Fangst av vågekval fordelt pr. måned

År	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Total
2015	48	134	329	93	54	2	660
2016	46	117	331	49	48	0	591

#### Minstepris

Minsteprisen på kvalkjøtt til konsum ble satt til kr 34,85 fra og med 11. april 2016.

Prisen på kvalspekk og finner, ble holdt på kr 0,01 pr. kg.

#### Omsetning

I Råfisklagets distrikt ble det i 2016 omsatt 683 tonn kvalkjøtt til en førstehandsverdi på 24,2 millioner kroner. Gjennomsnittsprisen ble kr 35,41 pr. kg. Omsetningen i andre salgslag utgjorde 93 tonn til en førstehandsverdi på 3,2 millioner kroner med gjennomsnittspris kr 34,85 pr. kg. Dette gir en nasjonal gjennomsnittspris på kr 35,34 pr. kg.

Fem fartøy overtok og produserte egen fangst. To av disse leverte utenom Norges Råfisklags omsetningsområde. 38 kval ble levert i Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag og 15 kval ble levert i Vest-Norges Fiskesalslag.

Også i 2016 ble det landet kvalkjøtt i Råfisklagets distrikt som ble ført med bil til annet fiskesalgslag for produksjon. Dette utgjorde tre leveringer på omlag 135 tonn, som ble tatt på land ved Hammerfest Fryseterminal AS. I slike tilfeller er Mattilsynet involvert og gir godkjenning.

#### Merkeforeningen Norsk Hval

Merkeforeningen Norsk Hval ble stiftet 14. februar 2012. I 2014 ferdigstilte foreningen kvalitetsstandard og utviklet en merkeprofil som er tatt i bruk i salg og markedsføring av hvalkjøtt fra medlemmene. Et flertall av fangerne og kjøperne er medlemmer. Råfisklaget deltar i styret og bidrar med kontroll og revisjon av fangst og produksjon av hvalkjøtt som skal kvalitetsmerkes, samt med bistand til inntrekning av medlemskontingent.

#### Kystvakten

I 2014 ble det etablert et samarbeide med Kystvakten for at disse skulle være orientert om fangsten og forestående leveranser, dersom det skulle oppstå situasjoner med aksjonister. Det er et ønske fra næringen og kystvakten at denne kontakten videreføres.

## Sjølprodusert tørrfisk

#### Produksjon

Den fallende trenden for sjølprodusert tørrfisk fortsatte også i 2016. Det var fortsatt problemfri avsetning, og prisoppgang på fersk fisk førte til at flere foretrakk å levere fisken fersk. Dermed ble sjølproduksjonen redusert.

#### Omsetning

Totalt omsatt kvantum sjølprodusert tørrfisk endte på 145 tonn, noe som er en nedgang på 21 tonn fra 2015. Nedgangen skyldes nedgang i sjølproduksjon av torsk der etterspørsel og god pris førte til at flere valgte å levere torsken fersk. Omsetningen av sjølprodusert tørrfisk gikk uten problemer i 2016. Ved utgangen av året antas det at det ikke var noe større kvantum sjølprodusert tørrfisk på lager.

Det ble små endringer i minsteprisen for all sjølprodusert tørrfisk i 2016. For alle størrelsene av prima/sekunda kvalitet torsk, ble prisene økt med kr 3, og var kr 100, kr 90 og kr 80 pr. kg for de tre sorteringene. Kvalitetsbe-nevnelsen «afrika» ble fra 2016 fjernet og erstattet av benevnelsen b-kvalitet. For de to størrelsene av torsk, rund b-kvalitet, ble prisen redusert med kr 3 fra kr 75 til kr 72 pr. kg. for størrelsen over 50 cm tørrfiskmål, og fra kr 62 til kr 59 pr. kg. for størrelsen under 50 cm tørrfiskmål. Det var ellers ingen endringer i minsteprisene for de andre størrelsene og artene, bortsett fra tørrhau av torsk (cuts), der prisen ble redusert med kr 8 fra kr 15 til kr 7 pr. kg.

Antall involverte yrkes- og fritidsfiskere var i det enkelte år i perioden 2012-2016 henholdsvis 237, 248, 178, 166, og nå sist 140 i 2016.

Tabell 62: Omsatt kvantum av sjølprodusert tørrfisk 2012-2016 (tonn tørr vekt og kroner pr. kg for tørrfisk)

Kvantum og pris	2012	2013	2014	2015	2016
Kvantum torsk	137	146	274	118	94
Gjennomsnittspris torsk	90,25	62,37	62,17	100,86	99,37
Kvantum sei	43	37	46	34	40
Gjennomsnittspris sei	53,55	39,85	41,31	57,65	51,-
Kvantum annen fisk	16	12	22	14	11
Gjennomsnittspris annen fisk	53,13	48,24	47,45	57,80	54,53

## Kontrollordninger

I 2016 har salgslagets kontrollplikt og kontrollansvar vært nedfelt i kapittel 6 i fiskesalgslagsloven, havressurslovens § 48, instruks om salgslagenes kontrollplikt og forskrift om inndragning av fangst m.m. og Norges Råfisklags egne forretningsregler. Kontrollen omfatter vanlig ressurskontroll både hos registrerte kjøpere og fartøy som leverer sine fangster i Råfisklagets distrikt. Ressurskontrollen omfatter også kvote-/bifangstkontroll samt kontroll med salgslagets egne bestemmelser. I 2016 var vi inne i andre år med pålagte oppgaver innenfor kvalitetskontroll.

I beretningsåret utgjorde avdelingen 7 årsverk. Det benyttes også personellressurser fra IT og økonomiavdelingen til blant annet kvotekontroll. I tillegg til dette brukes det personellressurser ved regionkontorene til blant annet informasjon til næringsaktørene. Totalt ble det benyttet ca. 8,5 årsverk tilknyttet avdeling for ressurs og miljø i 2016.

### Avdeling for ressurs og miljø

Viktige oppgaver for avdelingen er vanlig ressurskontroll, veiledning og kvalitetsfremmende tiltak. Avdelingen har også ansvaret for gjennomføringen av kvotekontroll for alle fartøy registrert i Råfisklagets distrikt.

Ved gjennomføring av ressurskontrollen er Råfisklagets kontrollører fysisk til stede under landing av fisk. Her blir alle rutiner ved mottak av fisk kontrollert og det påses at kjøp/salg blir utført iht. gjeldende bestemmelser.

Avdelingen arbeider mye med forskjellige prosjekter for bedring av kvaliteten på fisk og fiskevarer som omsettes i lagets distrikt. Avdelingen tilbyr også tjenester i form av tineprøver av ombordfryste reker og ombordfryst fisk, sistnevnte etter avtale med Råfisklagets auksjonsavdeling.

### Beretningsperioden

I beretningsperioden har avdelingen hatt et nært og godt samarbeid med flere andre kontrollinstanser, blant annet Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Mattilsynet og Justervese-net. Vi har faste samarbeidsmøter med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet hvor vi har felles utveksling av nødvendig informasjon for å kunne utføre kontrollvirksomheten på en best mulig måte.

I ressurskontrollen brukes systemet for strategisk risikovurdering. Dette blir gjort i samarbeid med Fiskeridirektoratet og baseres på felles prinsipper. Gjennom

dette systemet er det utarbeidet en felles nasjonal plan for strategisk risikovurdering av ressurskontrollen.

Ved gjennomføring av ressurskontroll følger kontrollørene de vanlige fiskeriene fra nord til sør. Et viktig fokus har vært rett bruk av sluttседdel både med hensyn til krav til utfylling og innsending, men også at det er korrekte opplysninger på seddelen.

I 2016 har det vært høyt fokus på kontroll og bruk av omregningsfaktorer ved omsetning av fisk. Utfordringene for næringsaktørene er at ca. 90 % av kystfanget fisk landes rund og at bare 35 % av landet fisk omsettes rund. Manglende samsvar mellom biologisk og offentlig faktor har vært en kontrollutfordring.

Avdelingen har i beretningsåret videreutviklet kvotekontrollen og har tatt inn trål slik at all kvotekontroll er i ett og samme system. I tillegg arbeides det med å forbedre kvotekontrollen slik at man klarer å håndtere de spesialordningene som fremkommer i reguleringene og ulike dispensasjoner. Dette er et svært krevende arbeid ettersom det stadig gjøres endringer i kvotegrunnlaget.

I beretningsåret har vi fortsatt arbeidet med kvalitetsfremmende tiltak i næringen. Arbeidet med Skreipa-truljen, kontroll av merkevaren Varanger og kontroll av merkevaren Norsk Hval, samt kursing av næringsaktører har vært videreført i 2016.

Videre har vi i 2016 vært inne i andre året med kvalitetskontroll etter pålegg fra NFD. Under dette arbeidet har vi samarbeidet med både Mattilsynet og Nofima.

### Styrets markedsmidler

Styret setter årlig av bevilgninger til markedstiltak. Markedsbevilgningene håndteres administrativt, men styrets arbeidsutvalg bidrar til overordnede prioriteringer og får referert bevilgninger og avslag. Bevilgningene brukes til markedsføring, kvalitetstiltak og produktutvikling med sikte på å fremme salget og øke verdien av produkter av arter som Råfisklaget har omsetningsretten til.

Innretningen for midlene har vært stabil over noen år. Råfisklaget ønsker å prioritere prosjekter som fokuserer på minimum én av de følgende: Kvalitetsarbeid, tiltak innenfor innenlandsomsetningen som også bidrar til fiskerinæringas omdømme, arter som står markedsmessig svakt, verdikjede-prosjekter, regionale matsatsinger, mat og reiseliv, bærekraftig forvaltning med sporing av

Tabell 63: Kontrollomfang 2010–2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Seddelkontroll	146	120	106	99	54	46	48
Mottakskontroll	247	161	227	406	136	138	81
Vektkontroll	145	131	169	146	98	107	107
Fullkontroll	144	126	96	30	188	222	279
Fangstkontroll			3	17	6	8	9
Kvalitetskontroll						291	188
<b>Sum</b>	<b>682</b>	<b>538</b>	<b>601</b>	<b>698</b>	<b>476</b>	<b>812</b>	<b>712</b>

ferskhet og dokumentasjon av lovlig fanget fisk, samt merkevarebygging for sjømatprodukter med lansering av nye produkter og ny design. Med disse forutsetningene i bunnen kan laget bidra til:

- Markedsprosjekter sammen med sjømatleverandører i forbrukermarkedet.
- Utvikling av nye markeder.
- Markedsreiser med verdikjedeperspektiv.
- Prosjekter med fokus på regional mat og reiseliv.
- Profilering av sjømat på arrangementer rettet mot ungdom.

Det var god aktivitet i 2016 og hele potten på 1,9 millioner ble innvilget. Med moderate støttebeløp til en rekke arrangementer og flinke arrangører har vi bidratt til synliggjøring av sjømat. Vi er godt fornøyd med gjennomføringen til våre samarbeidspartnere!

Markedsprosjekter som ble støttet var kampanje for sjøfryst fisk, introduksjon av tørrfisk og kongssnegl i nye markeder samt felles markedsføring av hvalkjøtt i det norske marked.

Samarbeidsprosjektene Mat fra Troms og Mat fra Nord-Norge sammen med Innovasjon Norge, Fylkesmennene, Fylkeskommunene og Norges sjømatråd resulterte i felles profilering på tvers av sektorer og fylker på Matstreif samt Matverksted med fokus på bærekraft.

Innenfor kvalitetsarbeidet ble det utarbeidet veiledning for fangstbehandling av kongekrabbe, samt gitt bidrag til dokumentasjon av holdbarhet på filetprodukter av kvalitetsmerket skrei.

Konkurranser bidrar til å sette fokus mot et produkt eller en kompetanse. Råfisklaget er pådrivere til kåring av Årets kvalitetsfisker og Årets beste klippfisk samt bidragsyter til NM i sjømathandel og produktkonkurransen Det norske måltid. Årets kvalitetsfisker 2016 ble Kai Elvan fra Andenes med båten «Ole Elvan». Han fikk prisen for sitt gode og fleksible kvalitetsarbeid i samarbeid med mannskap og fiskekjøper, samtidig som han gir et godt og positivt inntrykk til alle som møter ham.

Markedsreiser bidrar til å bedre dialogen og øke forståelsen for andre deler av verdikjeden. Det ble gitt støtte til studiereise for kokker til Portugal for å ta klippfisken tilbake og vinnerne av NM i sjømathandel 2015 ble tatt med på studietur til Røst for å oppleve lofotfiske og tørrfiskkultur.

Det ble gitt bidrag til sjømatfokus på de nasjonale studentlekene og NM i orientering, til hvalkjøtt på festival, skreifestival ved åpningen av Kystens Hus og tørrfiskfokus på Buktafestivalen.

I tillegg til at styret for 19. gang støttet prosjektet Fiskesprell (tidligere Fisk i 100!) bidro laget også til et undervisningsopplegg for unge i Trondheim, et skoleopplegg på Nordmøre, to «ta på fisken» - arrangementer og egen visning av filmen «Tungeskjærerne» for tiåringer i forbindelse med lansering av filmen. Råfisklaget

investerer også markedsmidler i «villfiskutstillingen» som er under arbeid i Kystens Hus.

Råfisklagets medvirkning gjennom styrets markedsmidler bidrar til et nært samarbeid med bedrifter og organisasjoner i næringen. På svært mange områder har alle aktørene i verdikjeden felles visjoner og mål. Det er viktig for Råfisklaget å arbeide med markedsprosjekter og vise ansvar for hele verdikjeden. Det totalbeløp som bevilges hvert år er beskjedent i den store sammenheng, men kan ha stor betydning for gjennomføringen av enkeltprosjekter. I tillegg er virksomheten med på å sette fokus på markedsarbeid, og det bidrar til markedskunnskap internt i salgslaget.

## Økonomi

### Oppgjør gjennom laget

Bruttoverdien av fangster fra norske fiskere som leverte fangst i Norges Råfisklags distrikt i 2016 og som ble behandlet gjennom oppgjørsordningen var 8,2 milliarder kroner.

Med innsendte sluttседler som grunnlag, garanterer Norges Råfisklag oppgjør for alle leveranser fra norske fiskere. Oppgjørstiden til fisker er 15 dager etter at fangsten er levert. Dette bidrar til å sikre fiskernes økonomi og likviditet, og sikrer like leveringsvilkår og oppgjørsvilkår for alle. Oppgjørsordningen bidrar også til like konkurransevilkår og betingelser for industrien.

Kredittiden overfor fiskekjøperne er 14 dager. Reell kredittid er normalt lenger mye på grunn av lageroppbygging og produksjonstid. Dermed oppstår det normalt sett et likviditetsbehov i laget når oppgjør skal foretas til fiskerne. Imidlertid har all fersk omsetning og utsending av ferske produkter ut i markedet, bidratt til en større omløpshastighet av kapitalen. Fiskekjøperne har gjennom denne likviditetsforbedringen foretatt betaling av utestående før forfall og dermed bidratt til å holde omsetningen og oppgjørsordningen i gang uten større avbrudd.

Oppgjørsordningen for fiskerne har høy prioritet i Norges Råfisklag. Det satses store ressurser på å opprettholde nøyaktighet, punktlighet og service for fiskerne gjennom denne rutinen. Oppgjørsordningen er en unik tjeneste. Kommer fiskekjøperen i økonomiske vanskeligheter, unngår fiskerne gjennom oppgjørsordningen risikoen for å bli påført et økonomisk tap. Dette viser hvilket økonomisk sikkerhetssystem fiskerne har gjennom Norges Råfisklag. Sammen med Råfisklagskortet er denne tjenesten i dag det beste og mest fleksible oppgjørssystemet for norske fiskere.

I rutinen for oppgjør tilbys det betalingsformidling der fisker selv kan bestemme at oppgjøret skal fordeles til ulike kontoer og betalingsmottakere. Fiskere kan inngå avtaler med leverandører av redskap, bunkers, proviant, etc., om at betaling kan foretas ved trekk i oppgjøret fra Råfisklaget. Det må da utstedes en transporterklæring som hentes fra Råfisklagets web-sider. Denne sendes

inn til Råfisklaget som gjennomfører trekkene. Dette gir fiskeren større kredittmulighet i driftssituasjonen.

Råfisklagskortet er et nyttig tilbud innenfor Råfisklagets oppgjørsordning, og det er utviklet en funksjon som gir fiskerne tidligere adgang til fangstens verdi tidligere. Straks sluttseddelen er registrert og godkjent hos Råfisklaget utløses det automatisk en kredittramme på fiskers konto tilsvarende oppjøret. Denne rammen kan disponeres fram til oppjøret overføres til konto 15 dager etter sluttseddeldato. Ved bruk av denne løsningen må fiskeren betale renter for de dagene kreditten benyttes, men det er likevel et godt og rimelig tilbud. Dette tilbudet gir fiskeren mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter at fangsten er levert. Med omsetningsuker på opp mot fem hundre millioner og at Norges Råfisklag erfaringsmessig klarer å opprettholde utbetaling innen 15 dager til fisker, så tydeliggjør dette behovet for god egenkapital og likviditet.

Råfisklaget utvikler stadig elektroniske løsninger for effektivt å håndtere den stadig økende informasjonsmengden, og ikke minst økte krav til kvalitet, sikkerhet, hurtighet og service. Et effektivt transaksjonssystem gir fordeler både for fiskere, kjøpere og forvaltningen, og vil gi Råfisklaget gevinst i form av sikrere og raskere oversikt over omsetningen. Videre vil denne utviklingen kunne forbedre oppgjørsordningen og skape en teknologisk plattform for nye tjenester til nytte for fiskerne og fiskerinæringen.

Det elektroniske systemet for innsending av sluttsedler – «Seddel-på-sekundet» – som ble innført i 2012, fungerer meget godt. Gjennom dette systemet blir sluttseddelen registrert, kontrollert og innsendt i sann tid direkte fra

kaikanten og umiddelbart etter at leveransen har funnet sted. Dette gir raskere oppdatering av informasjonen om fangsten i leveringsøyeblikket, og som følge av dette, legges det til rette for bedre kontroll med utestående og garantier, raskere oppdatering av kvoteopplysninger og sikrere transaksjonshåndtering. Norges Råfisklag har vaktordninger utenfor normal kontortid som bidrar til et høyt servicenivå både for fiskere og fiskekjøpere.

### Eiendomsdrift

Gjennom sitt heleide datterselskap Fiskernes Hus AS eies og forvaltes sentrale eiendommer i Tromsø og Svolvær. I Tromsø er bygningene Sjøgata 41/43, Stortorget 2 og Sjøgata 39, som fremstår som et samlet kvartal på ca. 7.000 kvm. Disse eiendommene var fram til 20. desember 2016 eiet av Fiskernes Hus AS. I forbindelse med omorganisering av eiendomsdriften, ble disse eiendommene fisjonert ut i egne eiendomsselskap. De nye selskapene er Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Sjøgata 39 Tromsø AS. Disse selskapene var ved utgangen av 2016 i Norges Råfisklags eierskap med 100 %. I løpet av 2017 vil det gjennomføres en kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS hvor disse nye selskapene tas inn i Fiskernes Hus AS, slik at eiendommene igjen er i Fiskernes Hus AS eierskap.

I Svolvær eies bygget Fiskergata 22 på ca. 4.200 kvm. Råfisklagets regionkontor har sine lokaler der. Bygningen fremstår som et moderne, stilrent bygg som det legges merke til i sentrum av Svolvær.

Fiskernes Hus AS ønsker å være en langsiktig og seriøs eiendomsforvalter. Eiendommene forvaltes godt, og

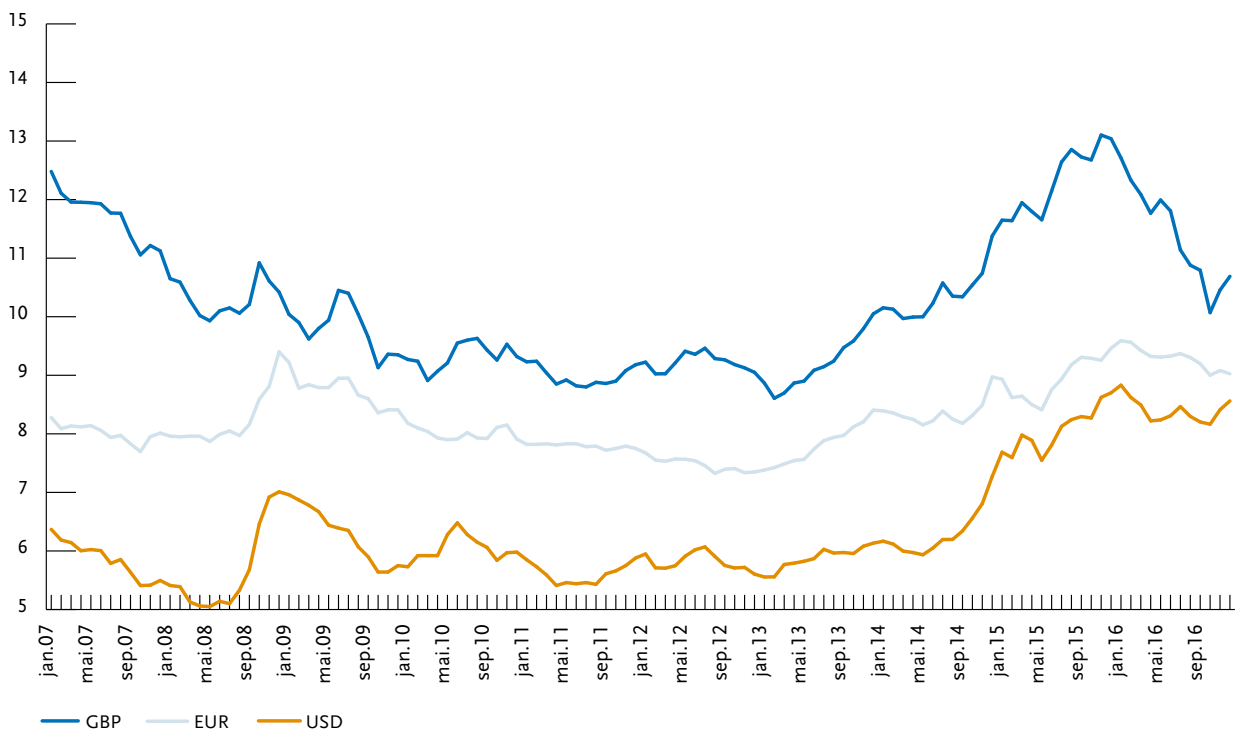


Diagram 24: Månedlige valutakurser for pund, euro og dollar mot norske kroner 2007–2016 (kilde: Norges Bank, månedsgjennomsnitt av daglige noteringer)



kontinuerlig vedlikehold gjør at bygningene fremstår som attraktive, moderne og konkurransedyktige på markedet.

I 2014 ble arealer i eiendommen i Svolvær ledige etter at en relativt stor leietaker flyttet virksomheten til eget bygg. Det har ikke lyktes å få nye leietakere i bygget innen utgangen av 2016. Utleiemarkedet i Svolvær er vanskelig, men det er lagt en strategi for eiendommen som blant annet medfører bruk av mer ressurser for å lykkes med utleie av ledige arealer. Strategien skal evalueres i løpet av 2017.

Fiskernes Hus AS eier 40 % av eiendomsselskapet Stortorget 1 AS. Selskapet Stortorget 1 AS startet i 2013 oppføringen av et nytt bygg på et av de mest sentrale og attraktive områdene i Tromsø sentrum. Selve bygget, som har fått navnet «Kystens Hus», ble ferdig sommeren 2015. I den forbindelse flyttet Norges Råfisklag, sammen med andre større leietakere, fra konsernets eiendom over til Kystens Hus. Dette resulterte i en stor andel tomme lokaler i konsernets egen eiendom. Det har imidlertid gjennom 2016 lyktes selskapet å leie ut ledig areal slik at utleiesituasjonen er betydelig forbedret. I tillegg er det tegnet leiekontrakter med ytterligere 2 større aktører som flytter inn i lokalene våren 2017. Dette vil forbedre utleiesituasjonen ytterligere.

Nybygget Kystens Hus inneholder kontorlokaler, matbutikker og formidlingsområde og skal fremstå som et nasjonalt kyst- og sjømatsenter med leietakere som er sentrale og viktige aktører på kysten. Omlag 96 % av lokalene var utleid ved utgangen av 2016. Det skal etableres et opplevelses- og formidlingssenter for kysten og kystens næringsliv. Dette arbeidet er godt i gang. For å realisere denne aktiviteten har Stiftelsen Kystens Hus mottatt offentlige midler og har i tillegg inngått avtaler med aktører som bidrar til at aktiviteten er i ferd med å bli selvfinansierende.

### **Kapitalforvaltning**

Styret har godkjent Råfisklagets strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen der det er definert hvilke rammer og risiko porteføljen skal følge. Et mål for forvaltningen er å oppnå god avkastning gjennom moderat risiko. Dette oppnås ved å sette sammen porteføljen i ulike aktivaklasser med stor spredning av risiko.

Den aktive kapitalforvaltningen foretas av tre eksterne forvaltere i tillegg til egen forvaltning av en mindre andel av porteføljen. Alle forvalterne følger samme retningslinjer, og resultatene blir kontinuerlig sammenlignet. Dersom en forvalter oppnår svakere resultater over tid, vil denne kunne bli skiftet ut med annen forvalter.

Til hvert styremøte fremlegges rapport om kapitalforvaltningen med oversikt over resultat og rammer, samtidig som det gis en vurdering av utsiktene framover på finansmarkedet. I tillegg vurderes det endringer av finansstrategien løpende i takt med hendelser og trender i finansmarkedet samt lagets egen risikoprofil, sist foretatt

i 2016, hvor endringen omfatter forholdet til etikk ved investeringer.

### **Europakontoret**

Styret godkjente i 2010 forslag til partneravtale med Nord-Norges Europakontor i Brussel. Avtalen ble i 2011 inngått for 3 år, og ble i 2016 forlenget i ytterligere 2 år. Kontoret eies av de tre nordlige fylkeskommunene, og har som oppgave å styrke kompetansen innenfor de politiske prosesser i EU, innhente informasjon, formidle informasjon og legge til rette for møter og arrangementer. Interessen for Råfisklaget er først og fremst å få kjennskap til fiskeripolitiske forhold som kan ha konsekvenser for norsk fiskerinæring samt bringe inn kunnskap om våre rammebetingelser og forvaltningsmessige forhold til det politiske miljøet i EU.

Gjennom Europakontoret får Råfisklaget ukentlige oppdateringer om saker som diskuteres i EU med relasjon til fiskeriene.

### **Informasjonsvirksomhet**

Informasjonsvirksomheten i Råfisklaget har for en stor del vært knyttet til formidling og presentasjon via følgende tjenester og aktiviteter i 2016:

#### **Webstedet [www.rafisklaget.no](http://www.rafisklaget.no)**

Nyheter, statistikk, ukentlige fangstrapporter, regelverk, pressemeldinger mm. Egne påloggbare sider med personlig og detaljert informasjon til fiskere og kjøpere.

#### **Sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket**

Daglig kommunikasjon og publisering på Råfisklagets plattformer Facebook, Instagram og Twitter. Det publiseres en blanding av nyheter, hva som skjer og forhold som er nyttig å vite, med et fokus på næringa, kysten og Råfisklaget. Ofte kombineres dette med henvisning til oppslag på web.

Råfisklaget etablerte høsten 2015 egne sider på Facebook. Gjennom aktiv og strategisk bruk av denne kanalen, har vi i løpet av 2016 kommet opp i over 6.000 følgere.

#### **Årsberetning**

Styrets beretning, regnskap, rapport fra årsmøte og detaljert informasjon fra virksomheten på kysten, brutt ned på enkeltområder og enkeltarter med underbyggende statistikk og fakta.

#### **Presentasjoner**

Innlegg og presentasjoner på møter og konferanser med fiskere, kjøpere og andre næringsaktører, samt innlegg som del av programmer for besøkende fra inn- og utland.

   @rafisklaget #sjømattilfolket

[www.rafisklaget.no](http://www.rafisklaget.no)

## Informasjonsteknologi

Vi har også i 2016 videreutviklet flere av våre tjenester. Fra dette året vil vi spesielt trekke fram:

### **Råfisklaget i skyen**

Som så mange andre virksomheter innledet Norges Råfisklag i 2016 et arbeid med å leie standardtjenester fra den såkalte skyen. Det vil si at vi leier en tjeneste rett ut av veggen framfor å bruke tid på installasjon, drift og oppgraderinger. For vår del betyr det at vi kan fokusere egne ressurser på utvikling og vedlikehold av de viktige kjernetjenestene rundt kundeinformasjon, sluttsett, salg, oppgjør og ressurskontroll hvor det i liten grad finnes standardløsninger.

### **Råfisklaget rekrutterer**

Vi inngikk høsten 2016 et samarbeid med Universitetet i Tromsø om internship innen IKT. Dette betyr engasjement av to mastergradsstudenter en dag pr. uke – hver for en periode på ett år. Vårt første internship starter 1.1.2017 og det andre 1.7.2017.

### **Min side**

Ekstranett-delen av våre websider er utvidet med en rekke nye tjenester som; tilgang egne dokumenter, dynamisk rapport egne data, kjøp og kjøpersaldo, fartøyets leveranser, fiskersaldo, kvote, administrere egne trekk i oppgjøret og ferskfiskkalkulator.

### **Elektroniske sedler**

«Seddel På Sekundet» er videreutviklet og innført for landingssedler fra nøytrale fryseler båd for norske og utenlandske landinger, inklusive transitt. Likeså har Råfisklagets «Webseddel» fått økt utbredelse. I tråd med Landingsforskriften er det ikke lenger fiskekjøpere eller fiskemottak som bruker manuelle sedler.

### **Råfisklagskortet**

Råfisklagskortet er et internasjonalt betalingskort som gjennom en moderne og avansert funksjonalitet og flere gode rabattavtaler, gjør at Råfisklaget kan tilby fiskerne et komplett oppgjørstilbud.

Samarbeidspartnere til kortet er Danske Bank, Telenor, Telehuset, Statoil Norge og Norsk Folkehjelp.

Når sluttsett er innsendt fra kjøper, utløses automatisk en kreditt på Råfisklagskontoen tilsvarende utbetalingsbeløpet. Denne kreditten kan fisker disponere mot en rentegodtgjørelse. Fisker vil dermed ha verdien på sluttsett delen disponibel allerede påfølgende virkedag etter leveranse, 14 dager før endelig oppgjør finner sted.

Rentenivået på Råfisklagskontoene var ved utgangen av året 1,0 %. Samlet saldo på alle Råfisklagskontoene var kr 388 millioner pr. 31.12.2016. Antall konti var 2.216. En del konti ble avsluttet som følge av at innehaverne gikk over i andre yrker, ble pensjonerte eller hadde relasjoner i andre banker hvor de pliktet å få oppgjøret inn til denne banken, mens en del konti er opprettet på nye kunder i løpet av året.



### **Valg og oppnevninger til tillitsverv**

I henhold til gitte fullmakter har styret i beretningsåret 2016 foretatt valg og oppnevninger til tillitsverv i selskaper og utvalg hvor Norges Råfisklag har representasjonsrett. En oversikt over Råfisklagets representasjon i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa er satt opp bak i beretningen.

# Årsmøtet 2016



Foto: Thor E. Kalsaas

Norges Råfisklags 78. årsmøte ble avholdt 25. mai 2016 i Kystens Hus i Tromsø. Årsmøtet møtte med 44 delegater fra regionale fiskarlag i Norges Råfisklags distrikt, Norsk Sjømannsforbund, Fiskebåt og Norges Kystfiskarlag.

I forbindelse med en pågående hotellstreik i Tromsø ble det vedtatt å avvike årsmøtet på en dag. På grunn av redusert møteromskapasitet, ble gjestelisten noe redusert. I tillegg til lagets styre, kontrollkomité, statens kontrollør og revisjon deltok gjester fra myndighetene, fylkesmannsembete, fiskerierorganisasjonene og andre organisasjoner. Fra Norges Råfisklag deltok den administrative ledelse og innbudte funksjonærer.

Utenom ordinære årsmøtesaker ble følgende saker behandlet:

## Hvordan kan vi øke de totale verdiene av fiskeressursene våre?

Innledninger ved fiskeriminister Per Sandberg og administrerende direktør Trygve Myrvang.

Etter debatt ble følgende enstemmige vedtak fattet:

*Årsmøtet tar innledningene fra fiskeriminister Per Sandberg og adm. direktør Trygve Myrvang til orientering.*

*Forutsetning for å bidra til økt verdiskaping er at viktige rammebetingelser er på plass.*

*Årsmøtet er fornøyd med at Deltakerloven og Fiskesalgslagsloven gjennom behandling av Stortingsmelding nr 10 ligger fast og videre at det signaliseres mer fokus på å styrke markedsadgangen og økt satsing på ressursforskning.*

*Norges Råfisklag ønsker å bidra på følgende områder:*

- videreutvikle en mest mulig effektiv og god markeds plass
- videreutvikle effektive transaksjons- og oppgjørssystemer
- videreutvikle systemene for ressurs- og omsetningskontroll sammen med myndighetene for å bidra til å sikre kontroll med ressursuttak og mest mulig like konkurransevilkår for alle aktører på sjø og land
- være en pådriver i utviklingen av kvalitetsarbeidet
- være aktiv i markedsarbeid sammen med Sjømatrådet og i egen regi
- bidra i fiskerinæringens FoU-arbeid
- ivareta en ledende rolle i bruk av ny teknologi
- bidra til at fiskerinæringens og kystsamfunnenes posisjon i samfunnsdebatten sikres

## Vedtektsendringer

Innledning ved økonomidirektør Tommy Nygård. § 17, fjerde ledd ble vedtatt til å lyde (Endringer understreket):

*Til dekning av foretakets utgifter innkrever foretaket avgift etter fiskesalgslagslova § 9. Avgiften beregnes fra brutto*

salgsverdi med følgende satser for de villlevende ressurser som omfattes av foretakets omsetning, jfr. § 3 i Havressurslova:

1,05 % for ferske produkter.

0,79 % for ombordfryste produkter, sjøtilvirkede produkter, ombordfryste rå produkter for produksjon på land, fryste produkter pakket for konsum og halvfabrikata for videreforedling i land.

0,35 % for ombordtilvirket fryst fiskefilet og farse, ombordtilvirkede fryste produkter av småkval i forbrukerpakninger på inntil ½ kilo og skalldyr i forbrukerpakninger på inntil 1 kilo, renpillet muskel/rogn av bløtdyr, ombordpillede reker samt for ombordfryste seksjoner av snøkrabbe og kongekrabbe.

Vedtektsendringen skal gjelde med virkning fra 1. januar 2017.

### Virksomhetsrapport 2015. Pris- og markedssituasjonen 2016

Innlegg ved assisterende direktør Svein Ove Haugland.

Etter debatt ble følgende enstemmige vedtak fattet:

Årsmøtet tar innledningen fra assisterende direktør Svein Ove Haugland til orientering.

Driftsåret 2015 ble et godt år for fiskerne som leverte sine produkter i Råfisklagets distrikt. Den totale omsetningsverdien på over 9,7 milliarder kroner ble tidenes høyeste også i realverdi.

Med en totalverdi på 7,8 milliarder kroner fra norske fartøy, oppnådde man tidenes høyeste omsetningsverdi for denne flåten for andre året på rad. Sammenholdt med omsetningsverdiene fra starten av 2016 viser dette at fiskerinæringen og fiskeflåten er inne i en meget god periode.

Det er viktig at de gode omsetningsresultatene de siste årene ikke blir en hvilepute for Råfisklaget og fiskeflåten. Den

historiske erfaringen er at resultatene kan svinge raskt hvis forutsetningene i naturen eller markedene endrer seg.

Det må derfor jobbes aktivt for å sikre en videreutvikling av Råfisklagets tjenester og innsatsområder. Årsmøtet vil i denne sammenhengen særlig legge vekt på følgende saker:

- Videreutvikling av Råfisklagets omsetnings- og oppgjørstjenester for å sikre effektive og moderne tjenester
- Gjennomføre prosessen knyttet til løsninger for mer dynamisk minsteprisfastsettelse og harmonisering av regelverk og systemer mellom salgslagene innenfor rammen av fiske-salgslagloven jfr. den felles forståelsen med fiskeindustrien v/ Sjømat Norge
- Videreutvikle systemene for ressurs- og omsetningskontroll for å bidra til å sikre kontroll med ressursuttaket og mest mulig like konkurransevilkår for alle aktører på sjø og på land
- Fullføre og evaluere prøveordning med kvalitetskontroll i regi av Råfisklaget
- Aktivt bidra til å finne effektive løsninger for innveiving, omsetning og kontroll i mottaket av rund torsk i dialog med myndighetene og næringsaktørene
- Sikre fortsatt høyt engasjement i markedsarbeidet gjennom egne midler og prosjekter, samt bidra til at Norges sjømatråds posisjon og aktivitetsnivå ikke svekkes





Foto: Charles A. Aas



Tabell 64: Totalomsetning Norges Råfisklags distrikt i kvantum rund vekt og verdi 2007–2016 (tonn og 1000 kr)

Varesort	2007		2008		2009		2010		2011	
	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr
Torsk	271.283	4.175.131	256.487	3.971.491	273.390	3.016.393	313.957	2.991.596	362.410	3.875.680
Hyse	79.005	749.387	71.290	554.296	98.589	686.915	122.459	888.873	153.416	1.133.457
Sei	111.538	554.914	101.494	482.773	82.576	394.198	116.480	661.673	88.602	584.573
Lange	4.675	46.243	4.721	42.055	3.295	23.563	4.248	29.542	3.600	27.225
Brosme	5.431	40.178	5.505	37.875	3.995	23.135	4.816	30.662	4.295	28.459
Lyr	1.474	16.610	1.233	13.344	825	8.539	764	8.187	541	5.913
Kveite	1.221	49.663	1.359	48.786	1.291	41.838	1.571	50.170	1.596	53.954
Blåkveite	7.345	116.888	5.943	95.634	6.949	110.877	8.021	137.575	8.961	166.750
Flyndre	1.415	14.098	1.013	10.565	567	5.152	580	4.169	426	3.092
Skate	117	366	191	357	142	508	112	272	121	277
Flekksteinbit	2.641	23.405	2.050	17.596	2.849	20.336	2.658	19.346	3.998	34.780
Gråsteinbit	629	4.194	516	3.240	992	5.316	1.093	6.043	1.091	7.021
Blåsteinbit	1.722	4.083	1.807	4.650	1.748	3.105	1.516	2.965	1.208	4.027
Breiflabb	3.408	81.798	3.056	65.910	3.366	64.165	4.678	91.139	4.547	94.213
Uer	5.331	44.237	5.567	47.488	5.561	43.230	7.941	68.954	2.729	28.077
Snabeluer	1.859	9.894	639	2.842	1.965	5.552	1.128	6.997	3.601	31.776
Kvitlaks	10.294	37.686	10.633	38.194	10.030	35.248	10.259	28.997	10.115	37.521
Pigghå	286	2.178	309	1.977	219	1.270	170	1.134	77	506
Leppefisk					4	6.000	84	31.381	109	36.610
Diverse fisk	2.323	6.188	1.347	6.388	1.606	4.513	909	3.208	1.022	3.123
<b>Fisk i alt</b>	<b>511.997</b>	<b>5.977.141</b>	<b>475.160</b>	<b>5.445.461</b>	<b>499.959</b>	<b>4.499.853</b>	<b>603.444</b>	<b>5.062.883</b>	<b>652.465</b>	<b>6.157.034</b>
Restråstoff	15.327	102.458	13.720	106.062	11.301	88.718	15.565	93.919	16.644	89.182
Reker	20.884	294.334	29.136	372.042	23.707	337.358	20.553	316.547	24.884	442.170
Kongekrabbe	1.627	98.277	5.245	141.547	6.112	154.854	1.931	89.386	1.785	153.560
Snøkrabbe										
Taskekrabbe	7.024	55.790	4.383	32.512	3.704	27.819	4.438	33.712	3.884	32.085
Kamskjell	866	18.070	899	18.957	748	15.795	748	15.813	739	15.489
Krill	52.583	17.095	63.193	20.322	56.985	18.030	115.257	36.693	79.157	25.735
Diverse skall- og bløtdyr	133	3.326	199	4.029	117	5.260	106	4.823	195	6.598
Småkval (vågekval)	622	19.789	557	17.548	474	15.312	531	17.051	549	17.562
Sel										
Alger (tare)							2	10	79.288	14.725
<b>Total omsetning</b>		<b>6.586.280</b>		<b>6.158.480</b>		<b>5.162.999</b>		<b>5.670.837</b>		<b>6.954.140</b>
<b>Inkludert i tallene over:</b>										
Sjøtilvirket tørrfisk	1.583	18.521	1.859	24.391	2.350	20.693	3.205	29.661	1.465	18.986
Sjøtilvirket saltfisk	17	272	6	74	28	306	7	77	5	71

Tabell 65: Minstepriiser for utvalgte fiskearter sløyd uten hode 2007–2016 (kroner pr. kg)

Sortering	2007			2008			2009			2010			2011							
	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst				
Torsk	over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	24,50	22,50	20,75	18,00	17,00	16,25	17,00	17,00	17,00	17,50	18,50	18,50	18,50	
	2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*	21,50	22,00	22,00	22,00	22,00	22,00	21,50	19,00	17,25	15,25	14,50	13,25	14,25	14,25	14,25	14,50	15,50	15,50	15,50
	1,0-2,5 kg	18,50	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	18,25	16,00	14,00	12,75	12,50	11,25	12,25	12,25	12,50	12,75	13,50	13,50	13,50
Hyse	over 8 hg (ikke snørefanget)	10,50	10,50	10,50	10,50	10,75	10,25	10,25	9,25	8,50	7,50	7,50	7,50	7,75	7,75	8,25	8,25	8,50	8,50	8,25
Sei	over 2,3 kg	8,00	7,50	7,50	7,50	6,75	6,75	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,50	8,50	8,50	9,00	9,50	10,00	10,00	10,00
	1,2-2,3 kg	5,90	5,50	5,50	5,50	5,20	5,20	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40	5,75	6,50	6,50	7,00	7,25	7,75	7,75	8,00
Brosme	over 2,0 kg	8,50	8,50	8,50	8,50	9,00	8,50	8,50	8,50	8,50	8,50	8,00	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25

\* Fra 7. mai 2007 ble det opprettet en ny vektklasse og minstepris for stor torsk over 5,0 kg. Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av denne vektgrensen til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en nyjustering til 6,0 kg. Minstepriiser for torsk over 2,5 kg var gjeldende for all stor torsk fram til 7. mai 2007. Etter dette har det vært to vektklasseinndelinger – torsk 2,5 kg til stortorsk-grensa (5,0/6,5/6,0 kg) og torsk over stortorsk-grensa. Det må tas hensyn til dette ved sammenligning av priser mellom de ulike år.

2012		2013		2014		2015		2016		Varesort
Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	
377.983	3.844.539	482.149	3.875.277	532.494	4.790.669	471.652	5.650.295	480.592	6.788.369	Torsk
161.320	1.193.764	95.900	893.305	91.947	1.033.061	95.841	976.972	118.749	1.108.759	Hyse
96.061	635.016	82.336	472.257	80.148	556.365	80.973	690.568	100.452	830.371	Sei
3.989	31.517	4.115	27.737	3.925	26.014	3.715	26.257	4.105	31.704	Lange
5.275	34.747	3.830	22.612	3.607	21.577	4.731	33.847	6.137	44.007	Brosme
497	5.486	449	4.369	533	5.535	529	5.592	718	8.317	Lyr
1.812	62.211	1.667	58.430	1.965	75.932	2.037	87.502	2.558	110.197	Kveite
11.487	214.178	10.918	175.863	12.953	219.093	11.717	281.829	15.803	430.078	Blåkveite
472	3.359	485	3.253	1.204	6.795	889	4.779	1.360	5.562	Flyndre
171	196	239	180	221	121	414	145	495	240	Skate
3.669	31.678	5.366	39.964	3.709	27.925	3.181	21.324	3.398	22.941	Flekksteinbit
1.066	6.639	745	4.139	797	4.727	909	5.297	1.276	6.491	Gråsteinbit
2.181	5.159	3.357	8.550	2.061	3.739	2.957	6.433	3.423	6.972	Blåsteinbit
3.211	64.779	2.446	48.710	1.159	23.869	677	15.593	849	20.388	Breiflabb
4.154	39.179	3.788	32.820	3.272	30.462	2.678	29.382	5.062	50.161	Uer
1.015	6.230	1.271	6.930	8.197	72.773	11.990	101.138	13.396	100.224	Snabeluer
10.713	33.917	10.773	33.746	9.656	30.602	11.529	37.932	12.204	51.769	Kvitlaks
93	561	62	339	112	765	93	616	126	870	Pigghå
89	29.048	91	33.202	132	49.939	111	42.416	123	53.621	Leppefisk
1.057	3.474	1.588	2.658	1.779	3.556	862	3.996	1.386	6.927	Diverse fisk
<b>686.315</b>	<b>6.245.677</b>	<b>711.575</b>	<b>5.744.341</b>	<b>759.871</b>	<b>6.983.519</b>	<b>707.485</b>	<b>8.021.913</b>	<b>772.212</b>	<b>9.677.967</b>	<b>Fisk i alt</b>
16.990	82.980	19.029	86.870	21.370	79.422	25.003	83.724	23.313	98.223	Restråstoff
18.500	355.871	11.898	267.745	17.619	457.042	33.796	1.027.732	25.310	713.455	Reker
1.436	118.106	1.324	81.414	1.695	133.678	2.175	186.600	2.639	332.187	Kongekrabbe
2	2	174	2.354	4.087	106.266	9.352	245.180	17.453	533.367	Snøkrabbe
3.379	29.912	3.517	32.562	2.913	29.055	3.322	34.738	3.689	38.678	Taskekrabbe
676	14.471	678	14.162	748	16.768	556	12.842	546	13.298	Kamskjell
105.397	33.510	123.805	44.159	166.722	59.356	169.143	60.089	187.740	66.778	Krill
128	5.635	382	7.737	331	4.180	650	6.260	1.119	11.831	Diverse skall- og bløtdyr
523	17.803	737	24.720	871	29.498	794	27.164	696	24.179	Småval (vågeval)
88	1.012	271	3.062	165	1.977	-	-	-	-	Sel
74.690	13.997	93.303	18.743	103.236	23.119	108.253	25.299	111.652	28.195	Alger (tare)
<b>6.918.976</b>		<b>6.327.869</b>		<b>7.923.880</b>		<b>9.731.541</b>		<b>11.538.159</b>		
1.244	15.495	1.222	11.132	2.161	19.985	1.035	14.651	901	12.007	Sjøtilvirket tørrfisk
4	47	6	60	9	86	2	30	1	8	Sjøtilvirket saltfisk

2012		2013		2014		2015		2016		Sortering	
Vint.	Vår Som. Høst	Vint.	Vår Som. Høst	Vint.	Vår Som. Høst	Vint.	Vår Som. Høst	Vint.	Vår Som. Høst		
17,25	17,25 17,25 16,50 13,25 13,25 13,25 13,50	14,00 14,00 14,00 14,75 16,00 16,25 16,50	17,00 18,00 18,00 18,00	over 6,0 kg (5,0 kg/6,5 kg)*							Torsk
14,50	14,50 14,50 13,50 10,50 10,50 10,50 10,75 11,25 11,25 11,25 12,25 13,50 15,00 15,00 15,50 16,50 17,75 17,75 17,75	2,5-6,0 kg (-5,0 kg/-6,5 kg)*									
12,50	12,50 12,50 11,50 9,50 9,50 9,50 9,75 10,25 10,25 10,25 11,00 11,75 13,25 13,25 14,00 15,25 16,50 16,50 16,50	1,0-2,5 kg									
8,25	8,25 8,25 8,25 8,25 8,25 8,25 8,25 8,25 8,75 9,25 9,25 10,00 10,00 10,50 10,50 10,00 9,25 8,50 8,50 8,50	over 8 hg (ikke snørefanget)							Hyse		
10,00	10,00 10,00 10,00 10,00 9,25 8,50 8,50 8,50 9,00 9,50 9,50 9,75 10,00 11,00 11,00 11,00 10,50 10,00 10,00 10,00	over 2,3 kg							Sei		
8,00	8,00 8,00 8,00 8,00 8,00 7,25 7,25 7,25 7,50 8,00 8,00 9,00 9,00 9,50 9,50 10,00 9,50 9,25 9,25 9,25	1,2-2,3 kg									
8,25	8,25 8,25 8,25 8,25 8,25 8,00 8,00 8,00 8,00 8,00 8,00 8,50 8,50 9,00 9,00 9,50 9,50 9,50 9,50 9,50	over 2,0 kg							Brosme		

**Tabell 66:** Totalomsetning 1940–2016 (Kvantum er oppgitt i sløyd/hodekappet vekt og i verditallene er pristilskudd som ble gitt før 1994 inkludert)

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
Kvantum tonn	208.141	203.368	181.752	144.451	149.952	111.861	226.004	303.505	248.103	237.769
Verdi 1000 kr	29.527	59.410	60.820	54.491	57.983	45.774	77.199	116.961	102.144	107.327
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Kvantum tonn	261.045	297.534	301.299	279.541	247.434	286.916	346.492	278.645	318.946	341.413
Verdi 1000 kr	125.656	180.709	192.021	178.802	173.556	213.641	239.725	215.494	247.452	273.215
	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Kvantum tonn	315.484	330.191	306.506	324.486	310.337	360.782	383.017	341.307	351.677	384.675
Verdi 1000 kr	267.257	297.981	275.018	295.158	290.757	391.963	426.017	387.485	408.878	419.671
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Kvantum tonn	406.245	412.057	425.131	387.232	371.311	336.073	383.579	410.303	378.704	377.650
Verdi 1000 kr	484.040	637.643	695.534	742.950	973.655	814.717	1.168.632	1.408.011	1.382.418	1.444.953
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Kvantum tonn	348.926	391.888	403.551	373.718	378.615	348.597	315.285	344.107	318.025	279.965
Verdi 1000 kr	1.625.268	1.977.684	1.987.888	2.032.106	2.138.646	2.285.741	2.672.478	3.082.595	2.504.406	2.223.209
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Kvantum tonn	236.361	278.751	336.632	387.268	446.273	456.286	445.620	541.376	497.111	467.795
Verdi 1000 kr	2.366.686	3.082.242	3.421.003	3.445.158	4.081.976	4.594.394	4.193.683	4.850.308	6.065.452	6.559.644
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kvantum tonn	433.842	421.796	432.419	386.968	386.068	385.991	410.745	400.946	402.503	407.512
Verdi 1000 kr	6.208.220	6.279.506	5.791.724	4.352.234	4.851.396	5.167.364	5.871.815	6.586.280	6.158.480	5.162.999
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016			
Kvantum tonn	486.616	603.667	625.456	662.524	719.556	719.968	774.810			
Verdi 1000 kr	5.670.837	6.954.140	6.918.976	6.327.869	7.923.880	9.731.541	11.538.159			

**Tabell 67:** Gjennomsnittlig oppnådde priser for alle størrelser av fersk og ombordfryst torsk, hyse og sei sløyd uten hode fra norske og utenlandske fartøy 2007–2016 (kroner pr. kg)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Torsk	23,07	23,18	16,64	14,21	16,16	15,27	12,17	13,70	18,70	21,71
Hyse	13,29	10,33	9,99	10,57	10,80	10,97	15,93	19,61	15,91	13,89
Sei	7,63	7,44	7,63	9,62	10,50	10,15	9,09	10,76	12,37	12,64

## Representanter fra Norges Råfisklag i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2016

### Styrer

#### Catch Certificate SA:

Svein Ove Haugland  
Vara Trygve Myrvang

#### Eiendomsselskapet

#### Fiskeribladet/Fiskaren AS:

Alf-Erik Veipe

#### Fiskernes Hus AS:

Tommy Nygård, styreleder  
Alf-Erik Veipe  
Paul O. Jensen  
Brita Åsheim Rasmussen  
Lena Pettersen, daglig leder

#### Kystens Hus AS:

Alf-Erik Veipe, styreleder  
Paul O. Jensen  
Tommy Nygård  
Brita Åsheim Rasmussen  
Lena Pettersen, daglig leder

#### Marinvest AS:

Johnny Caspersen, styreleder  
Svein Ove Haugland,  
styrets nestleder  
Benedicte Nielsen  
Liv Inger Abrahamsen, daglig leder

#### Sjøgata 41/43 ANS:

Alf-Erik Veipe, styreleder  
Paul O. Jensen  
Lena Pettersen

#### Stiftelsen Kystens Hus:

Alf-Erik Veipe, styreleder  
Tommy Nygård

#### Stortorget 1 AS:

Trygve Myrvang, styreleder  
Vara Tommy Nygård

#### Støttefondene for mottaksstasjoner:

Finnmark: Hans Petter Rasmussen  
Troms: Robert Hansen  
Nordland: Kjell Bjørnar Bakken  
Trøndelag: Hilmar Blikø

### Råd/utvalg

#### Arbeidsmiljøutvalget:

Tommy Nygård  
Lena Pettersen  
Tove Isaksen  
Kjell-Arne Pedersen

#### Norges sjømatråd:

Medlemmer av markedsgrupper:  
Konvensjonell: Svein Ove Haugland  
Hvitfisk: Lise Mangseth  
Reker og skalldyr: Tor-Edgar Ripman  
Miljø: Tor-Edgar Ripman

#### Fiskernes Ulykkeskasse:

Egil Berge (samarbeidsutvalget)  
Kjell Bjørnar Bakken (styret)  
Vara Jan Erik Strøm

#### Fiskesalgslagets Samarbeidsråd:

Johnny Caspersen  
Vara Kjell Bjørnar Bakken  
Svein Ove Haugland  
Vara Trygve Myrvang

#### Informasjonsutvalget for reker:

Svein Ove Haugland, leder  
Jan Roger Lerbukt  
1.vara Trygve Myrvang

#### Kontrollkomiteen for garantiordningen:

Tommy Nygård  
Vara Liv Inger Abrahamsen

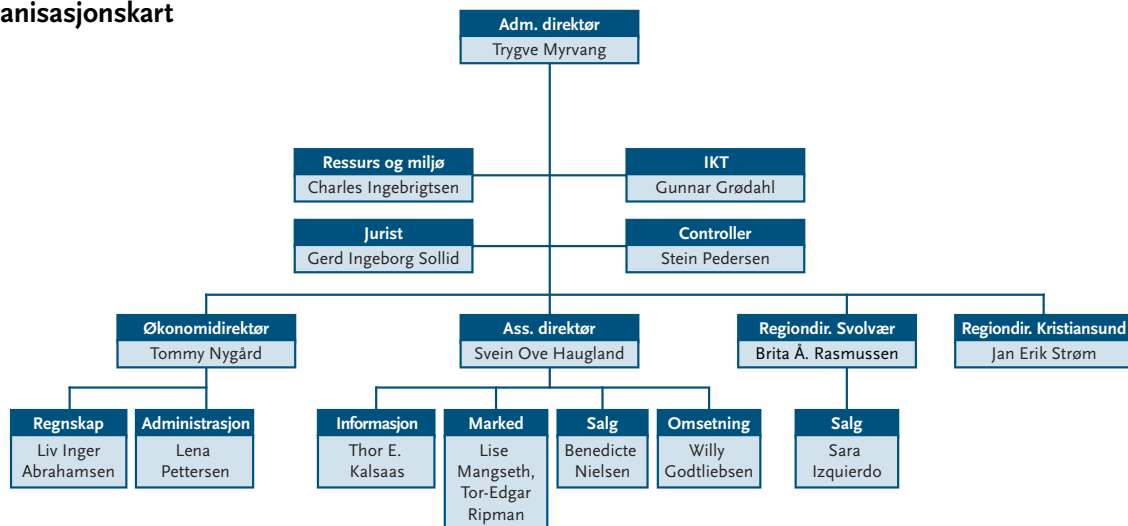
#### Merkevareforeningen Norsk Hval:

Tor-Edgar Ripman, styremedlem  
Vara Sara Izquierdo

#### Samvirkesenteret:

Gerd I. Sollid

## Organisasjonskart



**N**orsk sjømatnæring er en av landets største eksportnæringer. Næringa har en stolt historie og en fantastisk framtid. Norske fiskere og Norges Råfisklag er en viktig del av denne suksesshistorien.

Norges Råfisklag er et av seks fiskesalgslag som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Fem av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval.

Langs norskekysten fra grensen mot Russland i nordøst har salgslagene geografisk ansvar i følgende rekkefølge; Norges Råfisklag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag, Vest-Norges Fiskesalslag, Rogaland Fiskesalgslag og Skagerakfisk. Omsetningen av pelagiske fiskearter (sild, makrell, lodde mv.) er samlet under det landsdekkende Norges Sildesalgslag.

Norges Råfisklags område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

**N**orges Råfisklag driver en velfungerende og moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklaget sørger for effektiv omsetning av fangstene og garanterer fiskerne oppgjør. Gjennom dokumentasjon og ressurskontroll sikres trygg mat og god forvaltning av havets ressurser. I 2016 ble det i Norges Råfisklags distrikt omsatt 1.123.000 tonn fangst (rund vekt) til en samlet verdi på 11,5 milliarder kroner.

Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar Norges Råfisklag tar på alvor.



@rafisklaget #sjømattilfolket

[www.rafisklaget.no](http://www.rafisklaget.no)



**NORGES  
RÅFISKLAG**

Postboks 6162, Langnes  
9291 Tromsø  
Telefon 77 66 01 00  
[firmapost@rafisklaget.no](mailto:firmapost@rafisklaget.no)  
Organisasjonsnummer 938 469 148